

Raport z wykonania
Programu Ochrony Środowiska
dla Powiatu Pilskiego
za okres 2015-2016

Zamawiający:

Zarząd Powiatu w Pile
Starostwo Powiatowe w Pile
al. Niepodległości 33/35
64-920 Piła

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota - Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań
www.greenkey.pl

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego **za okres 2015-2016**

Właściciel Firmy

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autor opracowania:

mgr Joanna Kamińska – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr Andrzej Karkowski – Specjalista ds. ochrony środowiska
mgr Wojciech Pająk – Specjalista ds. ochrony środowiska

w ścisłej współpracy z pracownikami
Starostwa Powiatowego w Pile

Październik, 2017 r.

SPIS TREŚCI

SPIS SKRÓTÓW	5
1. WSTĘP	7
1.1. PODSTAWY MERYTORYCZNE OPRACOWANIA	7
1.2. OGÓLNE INFORMACJE STATYSTYCZNE O POWIECIE PILSKIM W LATACH 2015-2016	10
2. STAN ŚRODOWISKA I PRESJA ANTROPOGENICZNA W LATACH 2015-2016	15
2.1. ZASOBY WODNE.....	15
2.1.1. Gospodarka wodno-ściekowa	18
2.1.2. Pozwolenia wodnoprawne.....	20
2.2. POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEB	21
2.3. PRZYRODA.....	22
2.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	23
2.4.1. Infrastruktura grzewcza	26
2.4.2. Pozwolenia i zgłoszenia.....	27
2.5. HAŁAS.....	28
2.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE.....	29
2.7. POWAŻNE AWARIE I INNE NADZWYCZAJEN ZAGROŻENIA	30
2.8. GOSPODARKA ODPADAMI	31
3. OCENA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W OKRESIE OD STYCZNIA 2015 R. DO GRUDNIA 2016 R.	36
3.1. ZASOBY WODNE.....	36
3.2. POWIERZCHNIA ZIEMI: KOPALINY, GLEBY	49
3.3. ZASOBY PRZYRODNICZE	53
3.4. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	66
3.5. MINIMALIZOWANIE UCIAŻLIWEGO HAŁASU	78
3.6. OCHRONA MIESZKANCÓW PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI	87
3.7. PRZECIWDZIAŁANIE WYSTĘPOWANIU POWAŻNYCH AWARII I INNYM ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA.....	88
3.9. GOSPODAROWANIE ODPADAMI	98
3.10. ZAGADNIENIE HORYZONTALNE EDUKACJA EKOLOGICZNA	105
3.11. ZAGADNIENIA SYSTEMOWE, PLANISTYCZNE I ORGANIZACYJNE	111

4.	OCENA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	112
4.1.	OCENA WSKAŹNIKOWA	112
4.1.1.	Wskaźniki presji	113
4.1.2.	Wskaźniki stanu	114
4.1.3.	Wskaźniki reakcji	115
4.1.4.	Podsumowanie wskaźników	118
4.2.	ANALIZA FINANSOWA.....	120
4.3.	PODSUMOWANIE KOŃCOWE	126
	SPIS TABEL	128
	SPIS WYKRESÓW	129
	SPIS RYCIN.....	129

SPIS SKRÓTÓW

art.	artykuł	Mg	megagram / tona
As	arsen	MPZP	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego
B(a)P	benzo(a)piren	MWiK	Miejskie Wodociągi i Kanalizacja
BZT5	biochemiczne zapotrzebowanie na tlen	MZGM	Miejski Zakład Gospodarki Mieszkaniowej
C ₆ H ₆	benzen	Nadl.	Nadleśnictwo
Cd	kadm	NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ChZT	chemiczne zapotrzebowanie na tlen	Ni	nikiel
CO	tlenek węgla	NO ₂	dwutlenek azotu
c.o.	centralne ogrzewanie	O ₂	ozon
CO ₂	dwutlenek węgla	obr.	obręb
dam ³	tys. m ³	odc.	odcinek
dB	decybel	ODR	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
DK	droga krajowa	OGP	Operator Gazociągów Przesyłowych
DW	droga wojewódzka	os.	osiedle
dz.	działka	OSN	obszar szczególnie narażony (na związki azotu)
Dz. U.	Dziennik Ustaw	OSP	ochotnicza straż pożarna
Dz. Urz.	Dziennik Urzędowy	OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
Fe	żelazo	OZE	odnawialne źródła energii
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Pb	ołów
gm.	gmina	PEM	promieniowanie elektromagnetyczne
GUS	Główny Urząd Statystyczny	PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
ISL	inwentaryzacja stanu lasu	PKP	Polskie Koleje Państwowe
ITD	Inspekcja Transportu Drogowego	PM 2,5	pył zawieszony zawierający cząstki mniejsze niż 2,5 mikrometrów
JCW	jednolita część wód	PM 10	pył zawieszony zawierający cząstki mniejsze niż 10 mikrometrów
JCWP	jednolita część wód powierzchniowych	PO liŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
jez.	jezioro	POP	program ochrony powietrza
JST	jednostka samorządu terytorialnego	POŚ	Program ochrony środowiska
JRG	jednostka ratowniczo-gaśnicza		
KP PSP	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej		
KSRG	Krajowy Rejestr Ratowniczo-Gaśniczy		
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej		
m.	miejsowość		
MBP	mechaniczno-biologiczne przetwarzanie		

pow.	powierzchnia	WSSE	Wojewódzka Stacja
poz.	pozycja		Sanitarno-Epidemiologiczna
PR GOK	Pilski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi	WZDW	Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	WZMiUW	Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń
PSG	Polska Spółka Gazownictwa	zb.	Wodnych zbiornik
PSP	Państwowa Straż Pożarna	ZDiZ	Zarząd Dróg i Zieleni
PSSE	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich
PSZOK	punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	ze zm. ZG	ze zmianami zakład górniczy
PWiK	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji	ZGK	Zakład Gospodarki Komunalnej
PWIS	Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny	ZGKiM	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
PZD	Powiatowy Zarząd Dróg	ZMiUW	Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
PZŁ	Polski Związek Łowiecki		
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych	ZZO	zakład zagospodarowania odpadów
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska		
RIPOK	regionalna instalacja przetwarzania odpadów komunalnych		
RM	Rada Miejska		
RPO WW	Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego		
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej		
SO ₂	dwutlenek siarki		
SUW	stacja uzdatniania wody		
UPUL	uproszczony plan urządzania lasu		
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej		
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska		
Wlkp.	Wielkopolskie		
WODR	Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego		
Woj.	Województwo		
WPR	Wspólna Polityka Rolna		

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWY MERYTORYCZNE OPRACOWANIA

Niniejszy dokument dotyczy okresu przejściowego, pomiędzy dwoma obowiązującymi w latach 2015-2016 programami ochrony środowiska. Raport obejmuje:

- ostatni rok obowiązywania Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu pilskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019 (program przyjęty uchwałą nr XXII.210.2012 Rady Powiatu w Pile z dnia 29 listopada 2012 roku),
- pierwszy rok obowiązywania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2016-2020 (program przyjęty uchwałą nr XXIII.174.2016 Rady Powiatu w Pile z dnia 21 lipca 2016 roku).

W oparciu o art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519 ze zm.), organ wykonawczy powiatu sporządza co dwa lata raport z realizacji programu ochrony środowiska (zwany dalej „Raportem”), który przedstawia radzie powiatu. Po przedstawieniu Raportu radzie powiatu dokument ten ustawowo zostanie przekazany organowi wykonawczemu województwa.

Opracowanie stanowi realizację ustawowego obowiązku i dotyczy okresu od dnia 1 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2016 r.

Zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.) opracowany Raport podlega zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Zakres niezbędnych informacji, jakie zawiera Raport odpowiada treści przyjętego Programu ochrony środowiska (zwanego dalej POŚ). W dokumencie tym przedstawiane są postępy z realizacji zadań wytyczonych w Programie, zarówno w zakresie zadań własnych Powiatu, jak i zadań koordynowanych, monitorowanych. Porównanie uzyskanego obrazu ze stanem polityki ochrony środowiska powiatu pilskiego opisanym w POŚ powinno dać odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu udało się zrealizować przyjęte założenia oraz przedsięwzięcia.

Niniejszy Raport weryfikuje i ocenia wykonanie celów wyznaczonych w POŚ w odniesieniu do działań podjętych i zrealizowanych w latach 2015-2016.

Tabela 1. Harmonogram realizacji i zarządzania programem ochrony środowiska

Zadanie / etap realizacji POŚ	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Aktualizacja Programu ochrony środowiska								
Realizacja celów krótkoterminowych				X				
Realizacja celów długoterminowych								X
Mierniki realizacji Programu	X	X	X	X	X	X	X	X
Monitoring realizacji Programu								
Mierniki realizacji Programu	X	X	X	X	X	X	X	X
Ocena realizacji celów krótkoterminowych								
Raport z realizacji programu		X		X		X		X
Weryfikacja programu								

Źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019

W obu POŚ sformułowano cele ekologiczne na podstawie diagnozy ówczesnego stanu środowiska, a także uwarunkowań polityki ekologicznej na tle głównych dziedzin rozwoju i związanych z nimi kierunków presji na środowisko. Przedsięwzięcia i zadania ujęte zostały w Raporcie w grupach zgodnych z celami określonymi w programach ochrony środowiska.

Zasadnym jest, aby każdy kolejny program ochrony środowiska nawiązywał i kontynuował założenia poprzedniego dokumentu, tak aby zachować ich spójność oraz kontynuować obraną drogę w kierunku zrównoważonego rozwoju, podkreślając przy każdym kolejnym projekcie najważniejsze w danym okresie elementy.

Dla porównania, w kolejnej tabeli przedstawiono cele ekologiczne, które zostały wyznaczone w POŚ na lata 2012-2015 i 2016-2020.

Tabela 2. Zestawienie celów ekologicznych

Obszar interwencji	Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla powiatu piłskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019	Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Piłskiego na lata 2016-2020
POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa
HAŁAS	Niedopuszczenie do pogarszania się klimatu akustycznego na obszarach, gdzie sytuacja jest korzystna, jak również zmniejszenie oddziaływania hałasu na mieszkańców i środowisko poprzez jego obniżenie do poziomu obowiązujących standardów	Zmniejszenie narażenia mieszkańców na nadmierny, ponadnormatywny poziom hałasu, przede wszystkim hałasu emitowanego przez środki transportu mającego największy zasięg przestrzenny oraz niedopuszczenie do pogarszania się klimatu akustycznego na obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna
PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	Minimalizacja oddziaływania oraz bieżąca kontrola źródeł emisji promieniowania elektromagnetycznego	Minimalizacja oddziaływania promieniowania oraz bieżąca kontrola źródeł emisji
ZASOBY WODNE	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego wód	Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód tak pod względem jakościowym i ilościowym
POWIERZCHNIA ZIEMI	Efektywne wykorzystanie eksploatowanych złóż zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska, ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych oraz terenów przewidzianych pod przyszłą eksploatację	Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin oraz ochrona środowiska w trakcie ich eksploatacji
GLEBY	Ochrona i właściwe wykorzystanie istniejących zasobów glebowych oraz rewitalizacja terenów zdegradowanych ekologicznie	Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych
PRZYRODA	Ochrona obiektów cennych przyrodniczo oraz walorów krajobrazu rekreacyjnego i rolniczego	Zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie

Obszar interwencji	Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla powiatu pilskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019	Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2016-2020
	Zachowanie i wzrost bioróżnorodności istniejących zasobów leśnych	Zwiększenie lesistości oraz zrównoważony rozwój lasów
POWAŻNE AWARIE	Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych i transportu materiałów niebezpiecznych	Zapobieganie poważnym awariom oraz minimalizacja skutków awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska
	Opracowanie systemu skutecznego informowania społeczeństwa o wystąpieniu zagrożenia środowiska	
EDUKACJA EKOLOGICZNA	Kształtowanie nawyków kultury ekologicznej mieszkańców powiatu pilskiego, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku oraz zrównoważona polityka konsumpcyjna	Kształtowanie postaw ekologicznych mieszkańców, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku oraz zrównoważona polityka konsumpcyjna
GOSPODARKA ODPADAMI	brak	Gospodarowanie odpadami w oparciu o zakłady zagospodarowania odpadów
		Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów
		Kontrola i systematyczny monitoring procesu rekultywacji zamkniętych składowisk odpadów
PLANOWANIE PRZESTRZENNE	brak	Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno – przestrzennej Powiatu
		Wykorzystanie walorów przestrzeni w sposób równoważny dla rozwoju gospodarczego i trwałego zachowania wartości środowiska

Źródło: programy ochrony środowiska dla powiatu pilskiego, 2012 i 2016

Raport został opracowany na podstawie danych i informacji uzyskanych od jednostek, które były wskazane w POŚ jako jednostki odpowiedzialne za realizację celów ekologicznych w nim wytyczonych, tj.:

- Starostwa Powiatowego w Pile,
- gmin powiatu pilskiego,
- zarządców infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej,
- Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pile,
- zarządców dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych,
- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pile,
- Komendy Powiatowej Policji w Pile,
- Ośrodka Doradztwa Rolniczego,
- Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- Wojewódzkiego Inspektora Transportu Drogowego,
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu,

- Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu,
- Okręgowego Urzędu Górniczego,
- zarządców sieci ciepłowniczej i gazowniczej,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu,
- Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej,
- Nadleśnictw,
- Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu,
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu,
- placówek oświatowych w powiecie pilskim,
- podmiotów gospodarczych mających swoje siedziby bądź prowadzących działalność na terenie powiatu pilskiego.

W szczególności podstawą sporządzenia Raportu z realizacji POŚ za lata 2015 - 2016 były:

- sprawozdania z wykonania budżetu powiatu (Uchwała nr XXII.167.2016 Rady Powiatu w Pile z dnia 16 czerwca 2016 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdań z wykonania budżetu Powiatu Pilskiego w 2015 roku oraz Uchwała nr XXXIII.237.2017 Rady Powiatu w Pile z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie zatwierdzenia sprawozdań z wykonania budżetu Powiatu Pilskiego za 2016 rok),
- sprawozdania z wykonania budżetu gmin, dane ankietowe od gmin,
- dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego – Bank danych lokalnych,
- dane sprawozdawcze od poszczególnych podmiotów wskazanych powyżej,
- informacje o stanie środowiska wojewódzkiej inspekcji ochrony środowiska w Poznaniu, Pile.

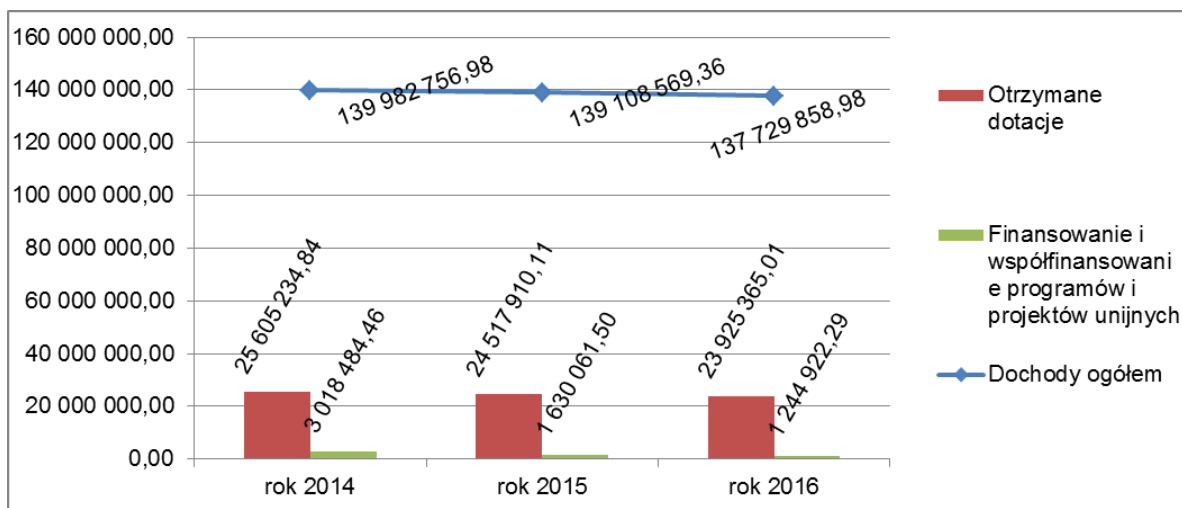
1.2. OGÓLNE INFORMACJE STATYSTYCZNE O POWIECIE PILSKIM W LATACH 2015-2016

W kolejnych tabelach zestawiono informacje wstępne dotyczące wysokości dochodów jednostki i jej wydatków, w tym poniesionych na ochronę środowiska w okresie sprawozdawczym.

Tabela 3. Dochody Powiatu ogółem, w tym otrzymane dotacje w latach 2015-2016

Wyszczególnienie (zł)	rok 2014	rok 2015	rok 2016
Dochody ogółem	139 982 756,98	139 108 569,36	137 729 858,98
Otrzymane dotacje	25 605 234,84	24 517 910,11	23 925 365,01
Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	3 018 484,46	1 630 061,50	1 244 922,29

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2015-2016

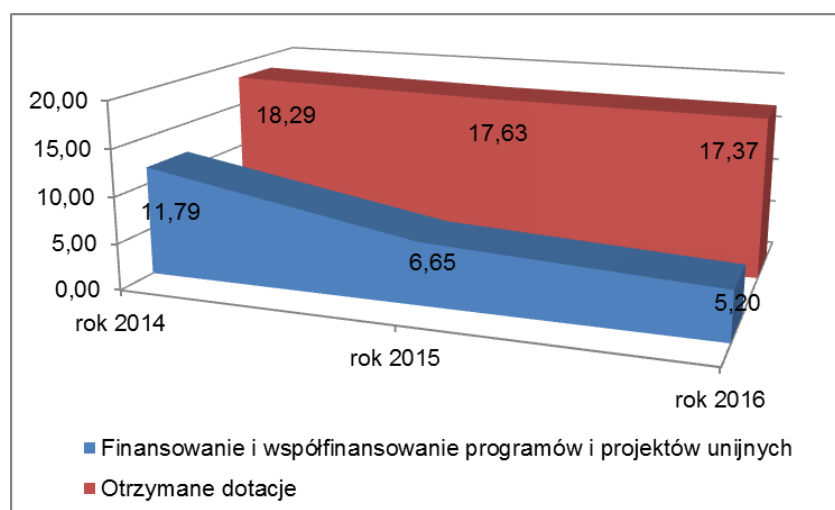

Wykres 1. Dochody jednostki w latach 2014-2016

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016

Inwestycje proekologiczne generują duże nakłady finansowe, stąd ważne jest dofinansowanie przedsięwzięć z innych źródeł, sąsiednich samorządów, instytucji rządowych bądź programów krajowych i zagranicznych. Dotacje dla Powiatu Piłskiego stanowiły w ostatnich latach:

- w roku 2014 – 18,29 % wszystkich dochodów, w tym 11,79 % wszystkich dochodów stanowiły dotacje w ramach finansowania i współfinansowania z programów i projektów unijnych,
- w roku 2015 – 17,63 % wszystkich dochodów, w tym 6,65 % wszystkich dochodów stanowiły dotacje w ramach finansowania i współfinansowania z programów i projektów unijnych,
- w roku 2016 – 17,37 % wszystkich dochodów, w tym 5,20 % wszystkich dochodów stanowiły dotacje w ramach finansowania i współfinansowania z programów i projektów unijnych.

Wykres 2. Procent otrzymanych dotacji, w tym dotacji w ramach finansowania ze środków unijnych przy ogólnym dochodzie powiatu

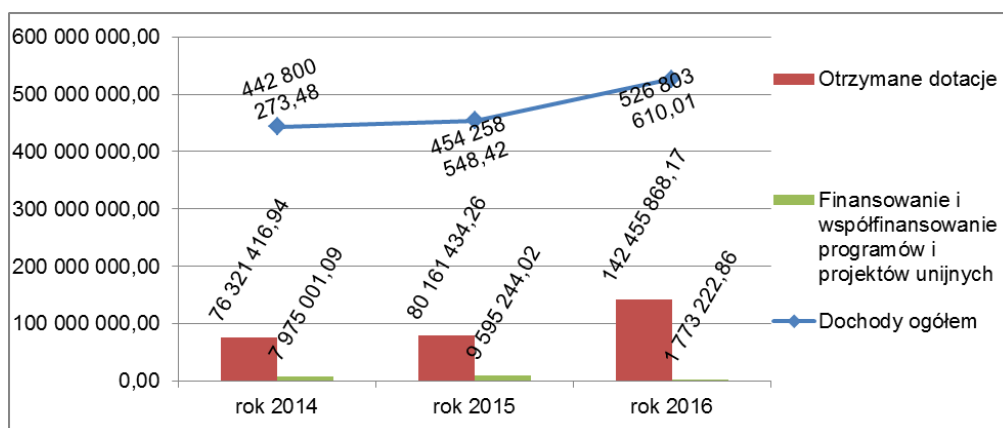
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016

W kolejnej tabeli zawarto natomiast informacje o dochodach samorządów gminnych i udziale dotacji w ogólnym budżecie tych jednostek.

Tabela 4. Dochody gmin ogółem, w tym otrzymane dotacje w roku wyjściowym 2014 i w latach 2015-2016

Wyszczególnienie (zł)	rok 2014	rok 2015	rok 2016
Dochody ogółem	442 800 273,48	454 258 548,42	526 803 610,01
Otrzymane dotacje	76 321 416,94	80 161 434,26	142 455 868,17
Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	7 975 001,09	9 595 244,02	1 773 222,86

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2015-2016

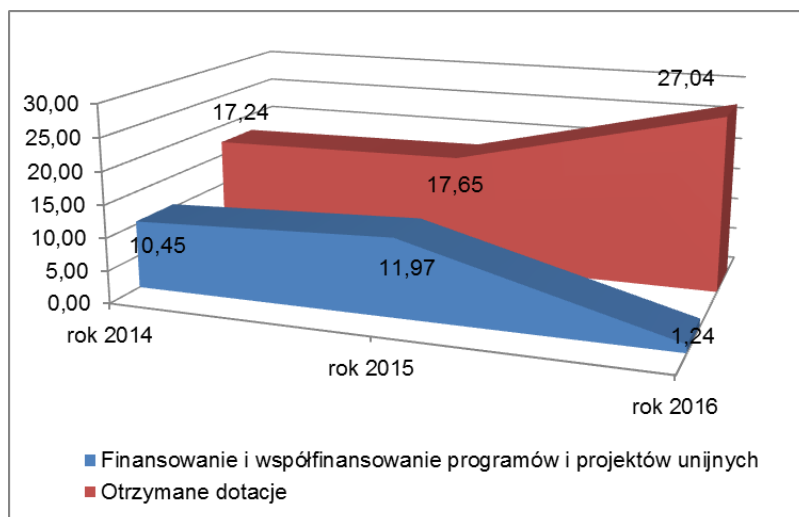

Wykres 3. Dochody gmin w latach 2014-2016

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016

Dotacje dla samorządów gminnych stanowiły w ostatnich latach:

- w roku 2014 – 17,24 % wszystkich dochodów, w tym 10,45 % wszystkich dochodów stanowiły dotacje w ramach finansowania i współfinansowania z programów i projektów unijnych,
- w roku 2015 – 17,65 % wszystkich dochodów, w tym 11,97 % wszystkich dochodów stanowiły dotacje w ramach finansowania i współfinansowania z programów i projektów unijnych,
- w roku 2016 – 27,04 % wszystkich dochodów, w tym 1,24 % wszystkich dochodów stanowiły dotacje w ramach finansowania i współfinansowania z programów i projektów unijnych.

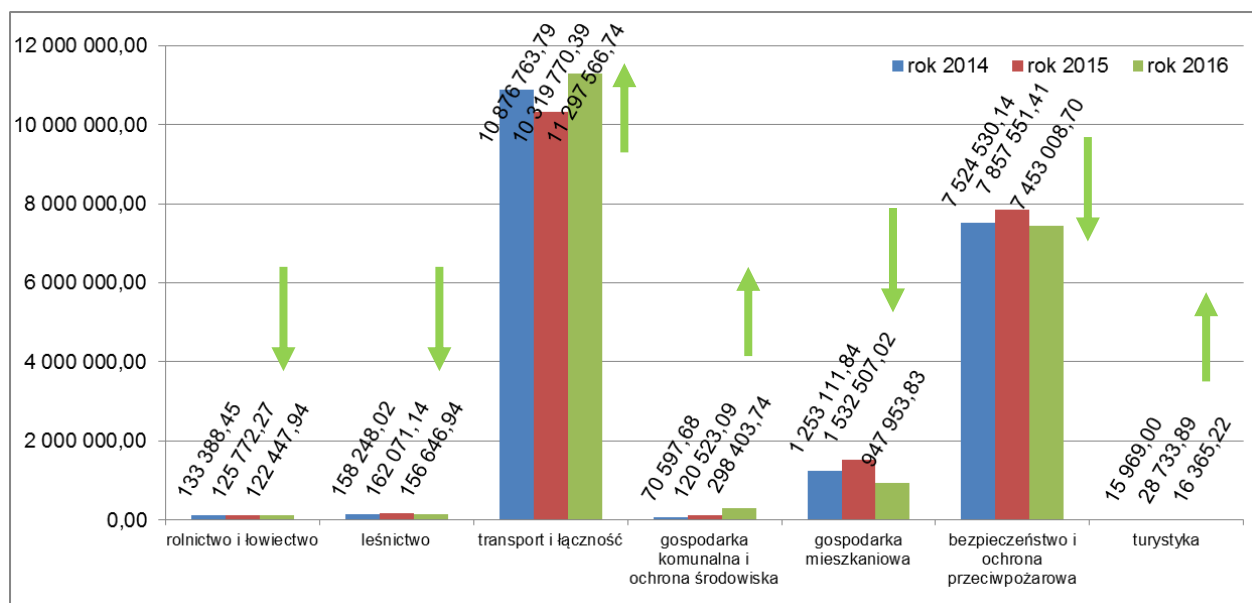
Wykres 4. Procent otrzymanych dotacji, w tym dotacji w ramach finansowania ze środków unijnych przy ogólnym dochodzie gmin

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016

Tabela 5. Wydatki Powiatu ogółem, w tym na ochronę środowiska w roku wyjściowym 2014 i w latach 2015-2016

Wyszczególnienie (zł)	rok 2014	rok 2015	rok 2016
Wydatki ogółem	139 140 797,17	135 735 889,89	139 309 658,60
Wydatki na rolnictwo i łowiectwo	133 388,45	125 772,27	122 447,94
Wydatki na leśnictwo	158 248,02	162 071,14	156 646,94
Wydatki na transport i łączność	10 876 763,79	10 319 770,39	11 297 566,74
Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	70 597,68	120 523,09	298 403,74
Wydatki na gospodarkę mieszkaniową	1 253 111,84	1 532 507,02	947 953,83
Wydatki na bezpieczeństwo i ochronę przeciwpożarową	7 524 530,14	7 857 551,41	7 453 008,70
Wydatki na turystykę	15 969,00	28 733,89	16 365,22

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016

Wykres 5. Wydatki powiatu piłskiego (samorządu), w tym na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w okresie sprawozdawczym

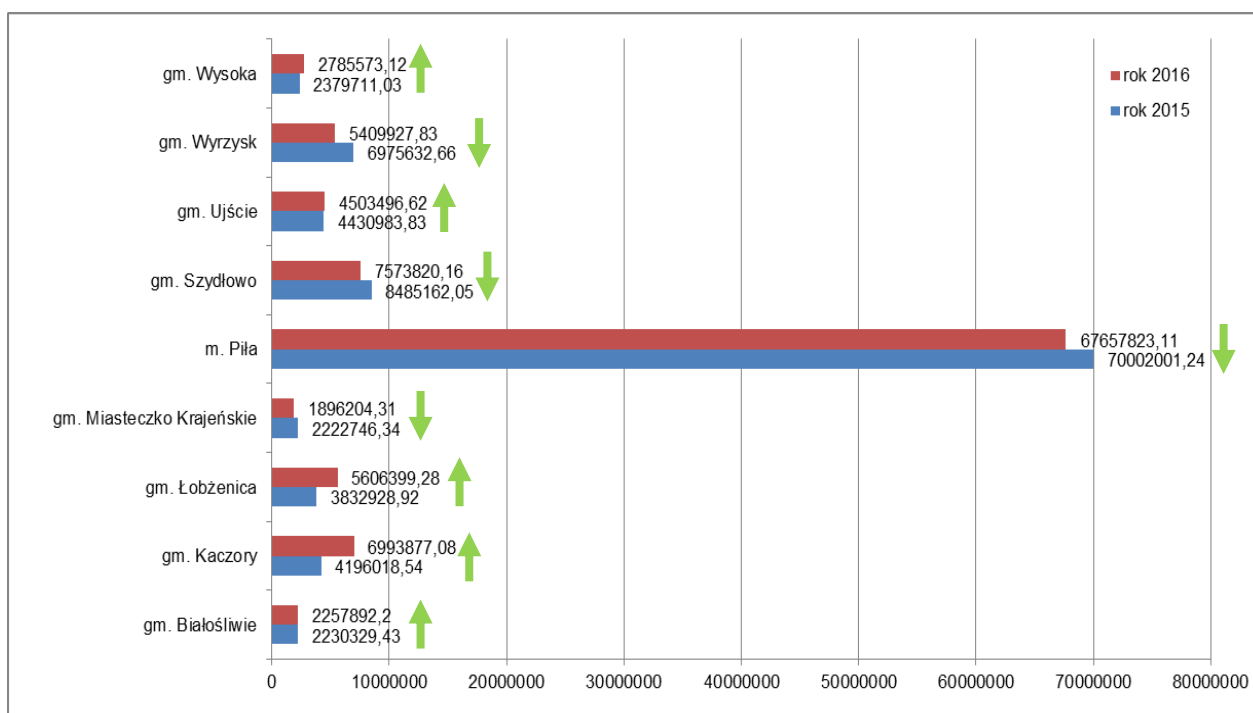
Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014, 2015-2016

Tabela 6. Dochody i wydatki w poszczególnych gminach w roku 2015 i 2016

Jednostka	Dochody [zł]		Wydatki [zł] *	
	rok 2015	rok 2016	rok 2015	rok 2016
gm. Białosławie	15 463 731,01	18 920 170,19	2 230 329,43	2 257 892,20
gm. Kaczory	24 537 028,19	29 276 127,03	4 196 018,54	6 993 877,08
gm. Łobżenica	30 307 958,21	36 701 420,49	3 832 928,92	5 606 399,28
gm. Miasteczko Krajeńskie	11 323 234,19	13 162 077,11	2 222 746,34	1 896 204,31
m. Piła	257 166 111,62	291 282 948,21	70 002 001,24	67 657 823,11
gm. Szydłowo	28 023 757,60	33 727 663,39	8 485 162,05	7 573 820,16
gm. Ujście	24 140 327,86	28 766 014,44	4 430 983,83	4 503 496,62
gm. Wyrzysk	42 100 177,78	49 694 464,01	6 975 632,66	5 409 927,83
gm. Wysoka	21 196 221,96	25 272 725,14	2 379 711,03	2 785 573,12
OGÓŁEM	454 258 548,42	526 803 610,01	104 755 514,04	104 685 013,71

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2015-2016

* uwzględniono wydatki tylko związane z inwestycjami, zgodnie z tabelą 3: wydatki na rolnictwo i łowiectwo, leśnictwo, transport i łączność, gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, gospodarkę mieszkaniową, bezpieczeństwo i ochronę przeciwpożarową, turystykę oraz dodatkowo wydatki na wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę

Wykres 6. Wydatki samorządów gminnych, w tym na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, w okresie sprawozdawczym

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2015-2016

2. STAN ŚRODOWISKA I PRESJA ANTROPOGENICZNA W LATACH 2015-2016

2.1. ZASOBY WODNE

Realizując plan Wojewódzkiego Programu Monitoringu Środowiska województwa wielkopolskiego, w latach 2015-2016 na terenie powiatu pilskiego prowadzono monitoring jakości wód płynących obejmujący poniższe jednolite części wód powierzchniowych:

- Białośliwka do dopływu spod Grabówna – punkt zlokalizowany na obszarze powiatu pilskiego (poniżej Pobórki Wielkiej, 5,9 km) – w roku 2016,
- Białośliwka od dopływu spod Grabowna do ujścia - punkt zlokalizowany na obszarze powiatu pilskiego (Białośliwie, 2,4 km) – w roku 2016,
- Gwda od Piławy do ujścia – punkt zlokalizowany na terenie powiatu pilskiego (Ujście, 0,3 km) – w roku 2015 i 2016,
- Kanał Młotkowski – punkt zlokalizowany na terenie powiatu (Dobrzyniewo, 3,1 km) – w roku 2016,
- Kocunia do jez. Sławianowskiego – punkt na terenie powiatu pilskiego (Wiktorówko, 16,4 km) – w roku 2016,
- Krępica – punkt na obszarze powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego (Stobno, 4,2 km) – w roku 2016,
- Lubcza – punkt na terenie powiatu pilskiego (Liszkowo, 4 km) – w roku 2016,
- Łobżonka od Jelonki do Orli – punkt zlokalizowany w powiecie pilskim (Wyrzysk, 13,1 km) – w roku 2016,
- Łobżonka od Orli do ujścia – punkt na terenie powiatu pilskiego (Osiek nad Notecią, 5,1 km) – w roku 2016, – w roku 2016,
- Noteć od Gwdy do Kanału Romanowskiego – punkt położony na terenie powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego (Walkowice, 106,7 km) – w roku 2016,
- Noteć od Kcynki do Gwdy – punkt na terenie powiatu w m. Milicz (135,0 km) – w roku 2015,
- Piława od Zb. Nadarzyckiego do ujścia - punkt zlokalizowany na obszarze powiatu pilskiego (poniżej Zabrodzia, 5,2 km) – w roku 2015 i 2016,
- Radacznica - punkt zlokalizowany na obszarze powiatu pilskiego (Śmiłowo, 3,8 km) – w roku 2016,
- Łomnica - punkt na terenie powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego (Wrząca, 3,8 km) – w roku 2016, – w roku 2016,
- Rurzyca - punkt na obszarze powiatu pilskiego (Krępsko, 0,1 km) – w roku 2016,
- Jezioro Falmierowskie - punkt na obszarze powiatu pilskiego (gm. Wyrzysk) – w roku 2016,
- Jezioro Stryjewskie - punkt na obszarze powiatu pilskiego, gmina Łobżenica – w roku 2016,
- Jezioro Sławianowskie – punkt na obszarze powiatu pilskiego i złotowskiego – w roku 2015,
- Jezioro Wapińskie (Wapińskie) – punkt na obszarze powiatu pilskiego i złotowskiego – w roku 2015.

Ocena stanu JCWP za rok 2016 z uwzględnieniem zasady dziedziczenia ocen z lat 2011-2015 przedstawia się następująco:

Tabela 7. Ocena jakość wód powierzchniowych

Nazwa JCW	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ogólny stan JCW
JCWP Białosłiwka do dopływu spod Grabowna	stan ekologiczny – umiarkowany	-	zły
Białosłiwka od dopływu spod Grabowna do ujścia	stan ekologiczny – umiarkowany	-	zły
Gwda od Piławy do ujścia	potencjał ekologiczny - dobry	dobry	dobry
Kanał Młotkowski	potencjał ekologiczny – umiarkowany	-	zły
Kocunia do jez. Sławianowskiego	stan ekologiczny – umiarkowany	-	zły
Krępica	potencjał ekologiczny – umiarkowany	-	zły
Lubcza	stan ekologiczny – umiarkowany	-	zły
Łobżonka od Jelonki do Orli	potencjał ekologiczny – umiarkowany	dobry	zły
Łobżonka od Orli do ujścia	potencjał ekologiczny – umiarkowany	-	zły
Noteć od Kcynki do Gwdy	potencjał ekologiczny – umiarkowany	poniżej dobrego	zły
Noteć od Gwdy do Kanału Romanowskiego	potencjał ekologiczny – zły	poniżej dobrego	zły
Piława od Zal. Nadarzyckiego do ujścia	potencjał ekologiczny – dobry	dobry	dobry
Radacznica	stan ekologiczny – słaby	-	zły
Łomnica	potencjał ekologiczny – umiarkowany	-	zły
Ruda	stan ekologiczny - dobry	dobry	dobry
Rurzyca	stan ekologiczny - dobry	dobry	dobry
Jezioro Falmierowskie	potencjał ekologiczny – słaby	poniżej dobrego	zły
Jezioro Stryjewskie	stan ekologiczny – bardzo dobry	-	-

Źródło: WIOŚ Poznań

W ostatnich latach PIG-PIB prowadził badania jakości wód podziemnych na terenie powiatu pilskiego w kilku punktach. W roku 2015 badano wody w m. Ujście w gm. Ujście. Natomiast w roku 2016 badania prowadzono w punktach: ponownie w Ujściu i w m. Ługi Ujskie, ale także w Dworzakowie w gm. Białosłiwie oraz Prawomyślu w gm. Kaczory.

W roku 2015 wody w punkcie Ujście wskazywały II klasę jakości, ze względu na zawartość Fe (geogeniczne pochodzenie) i O₂ (parametr terenowy) w III klasie jakości. Natomiast w roku 2016:

- w miejscowości Ługi Ujście jakość wód określono na II klasę,
- w miejscowości Ujście jakość wód określono na III klasę,
- w miejscowości Dworzakowo jakość wód określono na IV klasę,
- w miejscowości Prawomyśl jakość wód określono na IV klasę.

Jakość wód podziemnych badana jest także przez zarządców ujęć wód oraz

Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Pile. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Pile sprawuje nadzór nad 42 wodociągami zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz 11 ujęciami indywidualnymi wykorzystującymi wodę jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej. W 2016 r. w ramach kontroli urzędowej zostało pobranych 440 próbek do badań jakości wody oraz 217 próbek w ramach kontroli wewnętrznej. Wykaz producentów wody kontrolowanych przez PSSE:

- wodociągi zbiorowego zaopatrzenia: Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o.o. w Pile, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wyrzysku, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Łobżenicy, Zakład Gospodarki Komunalnej w Wysokiej, Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Ujściu, Zakład Usług Wodnych i Kanalizacyjnych w Kaczorach, Urząd Gminy Białośliwie, Urząd Gminy Miasteczko Krajeńskie, Urząd Gminy Szydłowo.
- wykaz producentów wód ujęć indywidualnych: Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „Otylin” w Białośliwiu, Przedsiębiorstwo Hodowli Zarodowej i Nasiennictwa „Dębno” Sp. z o.o., Spółdzielnia Mieszkaniowa – Lokatorsko Własnościowa w Wyrzysku, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Pile, Centrum Konferencji i Rekreacji „Geovita”, Piła – Płotki, Agencja Promocyjno – Handlowa „Mini – Max” Sp. J. w Pile, „Ars Medical” Sp. z o. o. w Pile, Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Łobżenicy, Danuta Jeske „Bar Bieszczadzki” w Pile oraz Zakład Rolniczo – Przemysłowy „Farmutil HS” S.A. w Śmiłowie.

W 39 wodociągach zaopatrujących ludność w wodę procesy uzdatniania wody prowadzone w 2 etapach: napowietrzanie wody oraz filtracja. Dezynfekcja wody prowadzona jest wyłącznie w sytuacjach wystąpienia okoliczności mogących mieć wpływ na pogorszenie jakości wody (awaria instalacji wodociągowej, awaria systemu uzdatniania wody, wymiana instalacji wodociągowej itp.) oraz w sytuacji kiedy stwierdzona zostanie obecność bakterii.

W 2 wodociągach zaopatrujących ludność miasta Piły w wodę do picia (wodociąg publiczny Piła oraz lokalny Gładyszewo) oprócz podstawowych procesów uzdatniania wody (napowietrzanie i filtracja) dodatkowo prowadzona jest stała dezynfekcja wody podchlorynem sodu. Na terenie gminy Szydłowo – wodociąg Leżenica, nie prowadzi się procesów uzdatniania wody. Woda surowa podawana do sieci spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia w związku z tym nie są wymagane procesy uzdatniania.

W 2016 r. na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych próbek wody zakwestionowano jakość wody w dwóch wodociągach. W wodociągu publicznym Zawada stwierdzono w 1 próbce obecność bakterii grupy coli oraz podwyższoną ogólną liczbę mikroorganizmów w 22°C po 72 h. Działania naprawcze przeprowadzone przez zarządcę wodociągu, które polegały na płukaniu sieci wodociągowej wykazały poprawę jakości wody, co zostało potwierdzone wynikami badań. Stwierdzone przekroczenia parametrów mikrobiologicznych nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia ludzi. Bakterie grupy coli to drobnoustroje, które zdolne są do przeżycia i namnażania w wodzie, dlatego nie są użytecznym wskaźnikiem obecności w wodzie patogenów kałowych. Ich obecność bardziej określa czystość i szczelność systemów dystrybucyjnych bądź może świadczyć o powstałym biofilmie w sieci. Bakterie te są wskaźnikiem skuteczności prowadzonych procesów uzdatniania wody.

W wodociągu publicznym Krostkowo na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych próbek wody stwierdzono przekroczenie wartości mętności, żelaza oraz manganu. Działania naprawcze oraz badania kontrolne przeprowadzone przez zarządcę

wodociągu nie wykazały poprawy jakości wody. Dalsze działania naprawcze (wymiana mieszacza wodno-powietrznego, uszczelnienie systemu napowietrzającego, wymiana skorodowanych fragmentów rur) wykazały jednak znaczną poprawę jakości wody w zakresie żelaza i mętności, natomiast nadal utrzymywały się wysokie wartości manganu. W związku z wymianą złóż filtracyjnych, na podstawie dalszych sprawozdań z badań nie stwierdzono ponadnormatywnych wartości manganu. Przekroczenie wartości manganu w wodzie do spożycia przez ludzi nie stanowi zagrożenia dla zdrowia człowieka. Wysoka wartość tego parametru w wodzie może powodować nieprzyjemny zapach lub smak wody, jednak PSSE w Pile nie otrzymało żadnej interwencji w tym zakresie od konsumentów, a także tworzyć czarne osady powodujące zabrudzenia armatury.

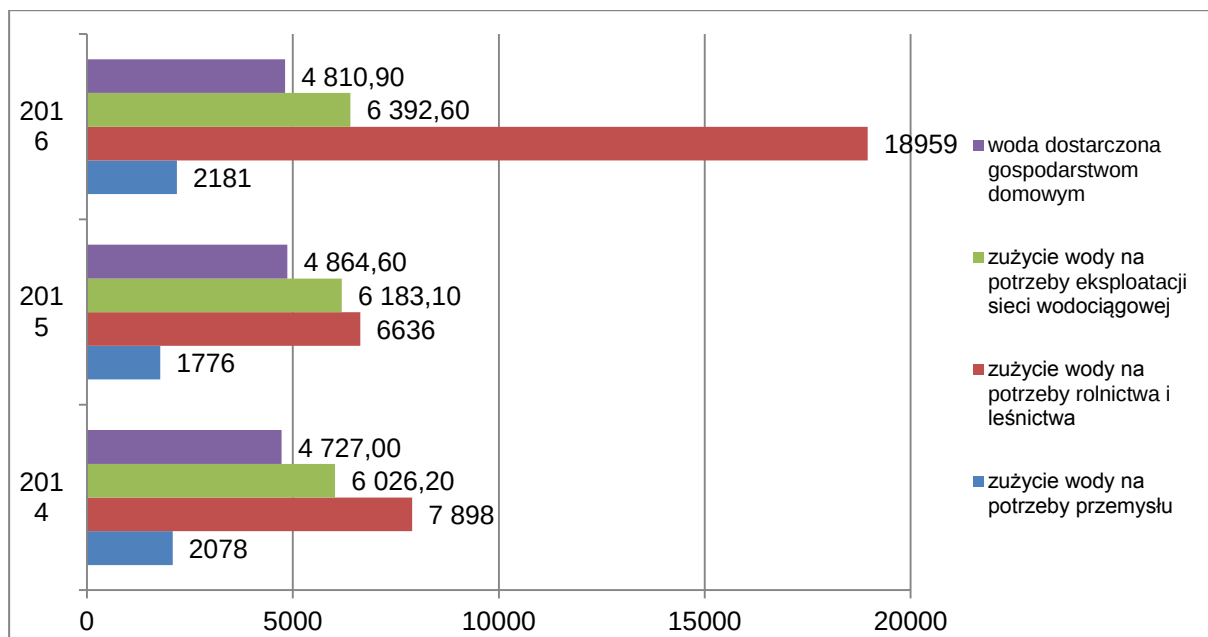
2.1.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Długość sieci wodociągowej na terenie powiatu w 2014 r. wynosiła 1 006,4 km. W roku 2015 przybyło 20 km sieci, a w roku 2016 – 6,6 km wodociągu (daje to przyrost w ciągu ostatnich dwóch lat o 26,6 km nowej sieci). Wraz ze wzrostem długości wodociągu zwiększa się ilość i długość przyłączy wodociągowych, co szczegółowo zostało pokazane także w kolejnej tabeli. Rozwój sieci wodociągowej powoduje zwiększenie zużycia wody, biorąc pod uwagę wykorzystanie wody zarówno na cele komunalne, jak i wykorzystanie wody na cele przemysłowe. Szczegóły wszystkich wskaźników pokazuje tabela.

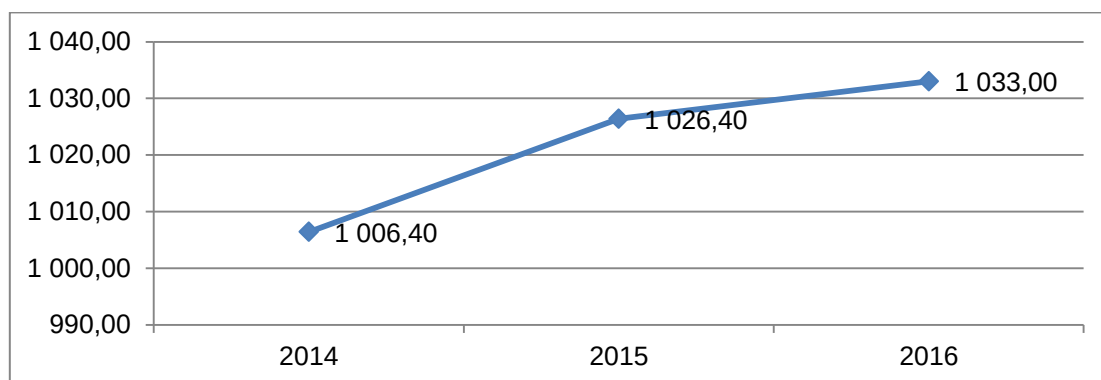
Tabela 8. Rozwój sieci wodociągowej i zużycie wody

Wskaźnik dot. sieci wodociągowej	Jednostka	2014	2015	2016
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	1 006,4	1 026,4	1 033,0
ilość przyłączy wodociągowych	szt.	15 300	15 440	15 651
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	130 841	131 886	b.d.
odsetek ludności przyłączonej do sieci	%	94,9	95,9	b.d.
zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku	dam ³	16 002,2	14 595,1	27 532,6
zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam ³	2 078,0	1 776,0	2 181,0
zużycie wody na potrzeby rolnictwa i leśnictwa	dam ³	7 898	6 636,0	18 959,0
zużycie wody na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej	dam ³	6 026,2	6 183,1	6 392,6
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	4 727,0	4 864,6	4 810,9
zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	115,9	106,1	200,3
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	34,2	35,3	35,0
udział przemysłu w zużyciu wody ogółem	%	13,0	12,2	7,9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2014-2016

Wykres 7. Zużycie wody

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2014-2016

Wykres 8. Długość sieci wodociągowej

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2014-2016

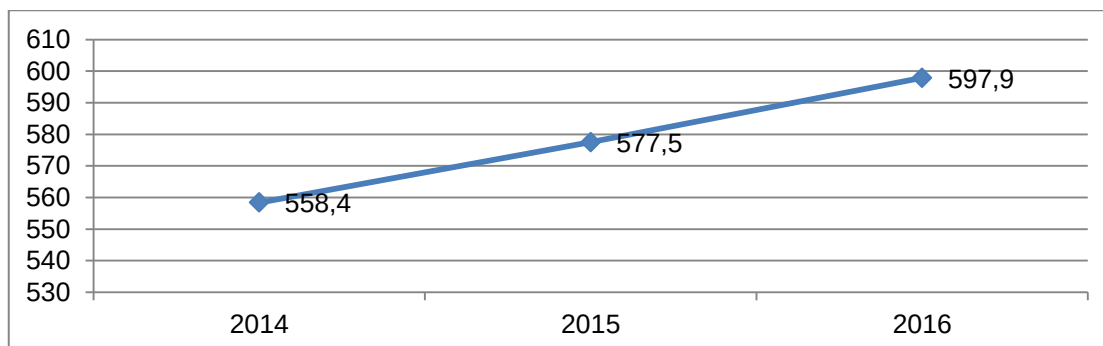
Wyjściowo, długość sieci kanalizacyjnej w 2014 r. wynosiła 558,4 km. W roku 2015 przybyło 19,1 km sieci, a w roku 2016 – 20,4 km kanalizacji. Inwestycje związane z rozwojem sieci kanalizacyjnej spowodowały wzrost ilości mieszkańców korzystających z oczyszczalni ścieków. Szczegóły rozwoju systemu kanalizacji i odprowadzania ścieków pokazuje tabela i wykresy.

Tabela 9. Rozwój sieci kanalizacyjnej i odprowadzanie ścieków

Wskaźnik dot. sieci kanalizacyjnej	Jednostka	2014	2015	2016
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	558,4	577,5	597,9
ilość przyłączy kanalizacyjnych	szt.	10 674	11 228	11 359
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	110 663	112 102	b.d.
odsetek ludności przyłączonej do sieci	%	80,3	81,5	b.d.
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	osoba	116 074	119 311	116 757
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	b.d.	4 384,7	4 492,0
ścieki odprowadzone	dam ³	5 188,0	5 189,0	5 324,0
BZT ₅	kg/rok	32 224	35 556	42 937
ChZT	kg/rok	255 207	280 136	333 305

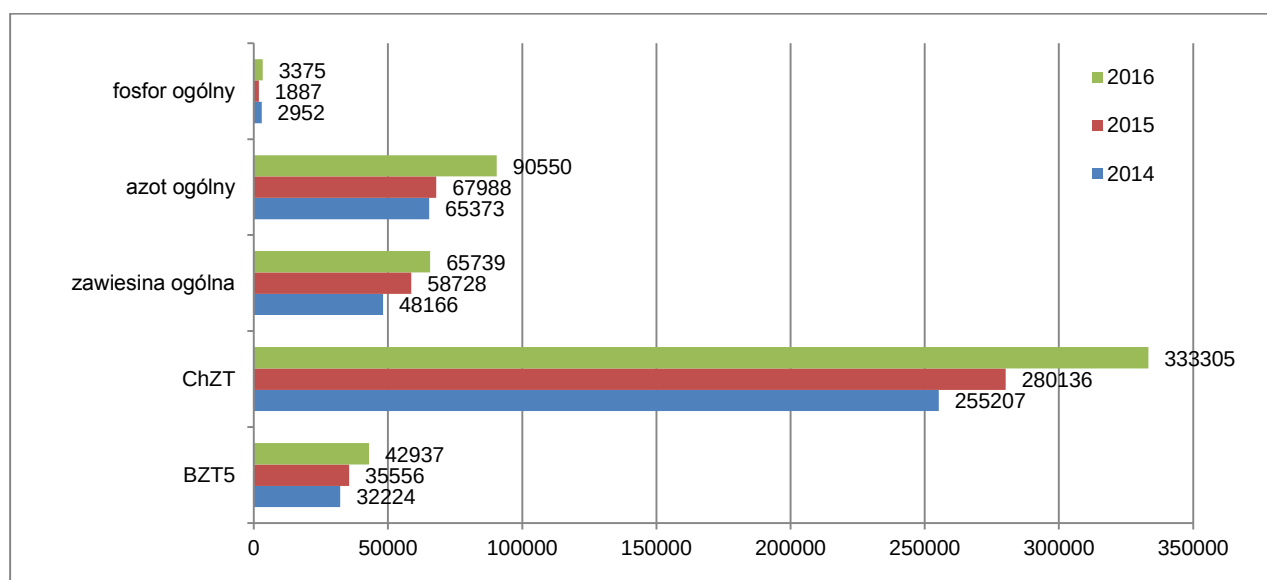
Wskaźnik dot. sieci kanalizacyjnej	Jednostka	2014	2015	2016
zawiesina ogólna	kg/rok	48 166	58 728	65 739
azot ogólny	kg/rok	65 373	67 988	90 550
fosfor ogólny	kg/rok	2 952	1 887	3 375

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2014-2016

Wykres 9. Długość sieci kanalizacyjnej

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2014-2016

Wykres 10. Ilość odprowadzonych ładunków zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych 2014-2016

2.1.2. Pozwolenia wodnoprawne

Każdy podmiot wnioskując o pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków do odbiornika, czy w efekcie prowadzonej działalności gospodarczej, czy innej działalności (np. zarządzający ciągami komunikacyjnymi) musi spełnić szereg uwarunkowań, aby jego działalność nie powodowała pogorszenia jakości odbiornika po wprowadzeniu do niego ładunków zanieczyszczeń w odprowadzanych, nawet oczyszczonych ściekach. Służą temu systemy technologiczne, separatory i bieżący monitoring.

Jednostki samorządowe, a zwłaszcza Powiat jest odpowiedzialny za właściwą ocenę wniosków o wydanie pozwolenia wodnoprawnego. Starosta Piłski oraz Marszałek Województwa wydaje pozwolenia wodnoprawne na zrzut oczyszczonych ścieków, wprowadzanie wód opadowych do wód i do ziemi, odprowadzanie ścieków przemysłowych.

Odpowiednie zapisy w pozwoleniach pozwalają na sukcesywne ograniczanie negatywnego wpływu zanieczyszczeń obszarowych, ścieków komunalnych i deszczowych na wody powierzchniowe i podziemne.

Na bieżąco, lub zgodnie z wnioskami przedsiębiorców, za pośrednictwem wydanych pozwoleń dotyczących korzystania ze środowiska (np. poprzez pobór wód) następuje także ograniczenie nieprawidłowego wykorzystania zasobów naturalnych poprzez zmiany w pozwoleniach i dostosowanie ich do rzeczywistych potrzeb.

WIOŚ weryfikuje w ramach prowadzonych kontroli stopień wywiązywania się z zapisów określonych w pozwoleniach wodnoprawnych.

2.2. POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEB

Stan zagospodarowania gruntów na terenie powiatu nie utrzymuje się na stałym poziomie. Rozwój gospodarczy i przestrzenny jednostki powoduje, że kosztem terenów rolnych zwiększa się areał terenów zabudowanych.

Jednocześnie przeznaczenie gruntów zmienia się na inne cele, i tak na przykład, w latach 2015-2016 Starosta Piłski wydał następujące decyzje:

- a) powierzchnie użytków rolnych przekwalifikowanych na las:
 - w 2015 r. – 24,00 ha,
 - w 2016 r. – 16,45 ha,
- b) wykaz powierzchni użytków leśnych przekwalifikowanych na inne cele:
 - w 2016 r. – 0,07 ha.

Ochrona powierzchni ziemi i gleb jest regulowana na poziomie lokalnym poprzez uchwalane przez samorządy gminne MPZP. Na poziomie tego aktu prawa miejscowego możliwe jest ograniczanie odrolnienia gruntów chronionych, przeznaczanie pod działalność rolniczą obszarów o cennych zasobach gleb i dopuszczanie na mniej zasobnych np. funkcji mieszkaniowych.

Powiat Piłski posiada dokumentację szczegółowego rozpoznania powierzchni ziemi pod kątem ruchów masowych, czyli rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których te ruchy występują dla Powiatu Piłskiego. Pozwala to także na prawidłowe planowanie przestrzenne.

Powiat, wspólnie z Marszałkiem Województwa w swoich kompetencjach posiada działania związane z eksploatacją kopalni, a Starosta z rekultywacją gruntów. Podkreślić należy, że organ ten pełni funkcje administracyjno – kontrolne, a wszelkie działania inwestycyjne leżą po stronie użytkowników gruntów. W okresie sprawozdawczym nie wydano nowych koncesji na eksploatację kopalni.

Racjonalne wykorzystanie gleby, a więc zagospodarowanie gleb w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej i poziomów zanieczyszczeń, ograniczenie czynników wpływających na degradację gleby poprzez zagospodarowanie m.in.: odłogujących gruntów, wdrażanie programów rolnośrodowiskowych, przeciwdziałanie erozji gleb, wprowadzanie ewentualnych nasadzeń oraz racjonalne użycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych i leśnych oraz stosowanie technik naturalnych należy do obowiązków użytkowników gruntów, czyli rolników. Zadania w tym zakresie są realizowane we własnym zakresie właścicieli gruntów, szkolenia wykonywane są przez ODR.

Właściwe utrzymanie gleb związane jest również z prawidłowo prowadzoną melioracją terenu. Jak wynika z ewidencji WZMiUW powierzchnia obszaru zmeliorowanego oraz długość rowów melioracyjnych jest taka sama w obu latach sprawozdawczych. Melioracjami podstawowymi objętych jest 19 438 ha gruntów ornych oraz 10 912 ha użytków zielonych, z czego: 14 200 ha gruntów ornych objętych jest utrzymaniem, użytki zielone objęte są utrzymaniem na obszarze 6 680 ha. Rowy melioracyjne mają długość 1 925,49 km.

Zgodnie z ewidencją Powiatu, zmeliorowany obszar (melioracje szczegółowe) wynosi łącznie 30 350 ha, z czego utrzymaniem objęta jest powierzchnia 20 888 ha.

Szczegóły dotyczące melioracji wodnych szczegółowych przedstawione są w kolejnej tabeli.

Tabela 10. Melioracje wodne szczegółowe

Elementem systemu melioracyjnego				Jednostka	Obszar zmeliorowany	Obszar objęty utrzymaniem
Obszar zmeliorowany	Ogółem			ha	30 350	20 888
	Zmeliorowane grunty orne	Ogółem		ha	19 438	14 200
		z tego	nawadniane	ha	1 300	379
			nawadniane ściekami i gnojowicą	ha	1 300	379
			zdrenowane	ha	14 633	13 100
	Zmeliorowane trwałe użytki zielone	Ogółem		ha	10 912	6 688
		z tego	nawadniane	ha	1 590	627
			nawadniane ściekami i gnojowicą	ha	0	0
			zdrenowane	ha	278	278
	Rowy melioracyjne			km	1 925,49	1 487
Rurociągi, z wyjątkiem deszczownianych			km	75,43	-	
Zdrenowane użytki rolne			ha	14 911	-	
Powierzchnia nawadniania systemami nawodnień ciśnieniowych			ha	1 357	379	
Ziemne stawy rybne			ha	416	-	

Źródło: Sprawozdanie RRW-11, Starostwo Powiatowe w Pile (stan na 2015)

2.3. PRZYRODA

W powiecie w okresie sprawozdawczym stan terenów zieleni urządzonej oraz obszarów objętych formami ochrony przyrody przedstawia kolejna tabela. W okresie sprawozdawczym zwiększyła się powierzchnia rezerwatów przyrody, ale zniesiono jeden pomnik przyrody.

Zwiększyła się również powierzchnia terenów zieleni urządzonej, a konkretnie areal zieleni ulicznej i tereny zieleni osiedlowej (tutaj, w porównaniu z rokiem wyjściowym 2014, aż o 29,21 ha).

Zwiększa się także powierzchnia gruntów leśnych, w tym samych lasów.

W ramach bieżących potrzeb i możliwości prowadzone są nowe nasadzenia krzewów i drzew.

Tabela 11. Powierzchnia i ilość obszarów prawnie chronionych, terenów zieleni urządzonej oraz lasów w roku wyjściowym i w okresie sprawozdawczym

Wyszczególnienie	Jednostka	2014	2015	2016
obszary prawnie chronione ogółem	ha	53 911,27	53 911,27	53 911,27
rezerваты przyrody	ha	426,10	427,05	427,14
obszary chronionego krajobrazu	ha	53 691,01	53 691,01	53 691,01
użytki ekologiczne	ha	74,70	74,70	74,70
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	ha	170,90	170,90	170,90
pomniki przyrody	szt.	153	153	152
parki spacerowo - wypoczynkowe	ha	30,20	30,20	30,20
zieleńce	ha	40,40	40,40	40,40
zieleń uliczna	ha	46,27	46,27	46,50
tereny zieleni osiedlowej	ha	49,24	44,39	78,45
nasadzenia drzewa	szt.	316	745	421
nasadzenia krzewy	szt.	6 769	9 023	4 924
ubytki drzewa	szt.	154	805	553
ubytki krzewy	szt.	0	0	291
powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	37 298,21	37 318,05	37 325,81
powierzchnia lasów	ha	36 394,13	36 413,04	36 420,44
lesistość w %	%	28,7	28,7	28,7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016

2.4. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Wstępem do oceny zrealizowanych działań będzie analiza stanu jakości powietrza. Omówienie tego zagadnienia zostało oparte na danych z Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez WIOŚ.

W celu dokonania oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej za rok 2016 zebrano obszerny zbiór wyników pomiarów prowadzonych na kilkunastu stacjach pomiarowych. Strefa wielkopolska (w której znajduje się powiat pilski) została zaliczona do klasy C ze względu na przekroczenie norm dla PM 10, PM 2,5, benzo(a)pirenu oraz ozonu. Pozostałe wskaźniki zanieczyszczeń mieszczą się w klasie A.

W kolejnej tabeli przedstawiono klasy jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie wielkopolskiej w latach 2013-2016.

Tabela 12. Klasy jakości powietrza atmosferycznego dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie wielkopolskiej w latach 2013-2016

Zanieczyszczenie	Klasa			
	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
SO ₂ (dwutlenek siarki)	A	A	A	A
NO ₂ (dwutlenek azotu)	A	A	A	A
CO (tlenek węgla)	A	A	A	A
C ₆ H ₆ (benzen)	A	A	A	A
PM 2,5 (pył zawieszony)	A	B	C	C
PM 10 (pył zawieszony)	C	C	C	C
B(a)P (benzo(a)piren)	C	C	C	C
As (arsen)	A	A	A	A
Cd (kadm)	A	A	A	A
Ni (nikiel)	A	A	A	A
Pb (ołów)	A	A	A	A
O ₃ (ozon)	C	C	C	C

Źródło: Roczne oceny jakości powietrza atmosferycznego w województwie wielkopolskim za lata 2013-2016

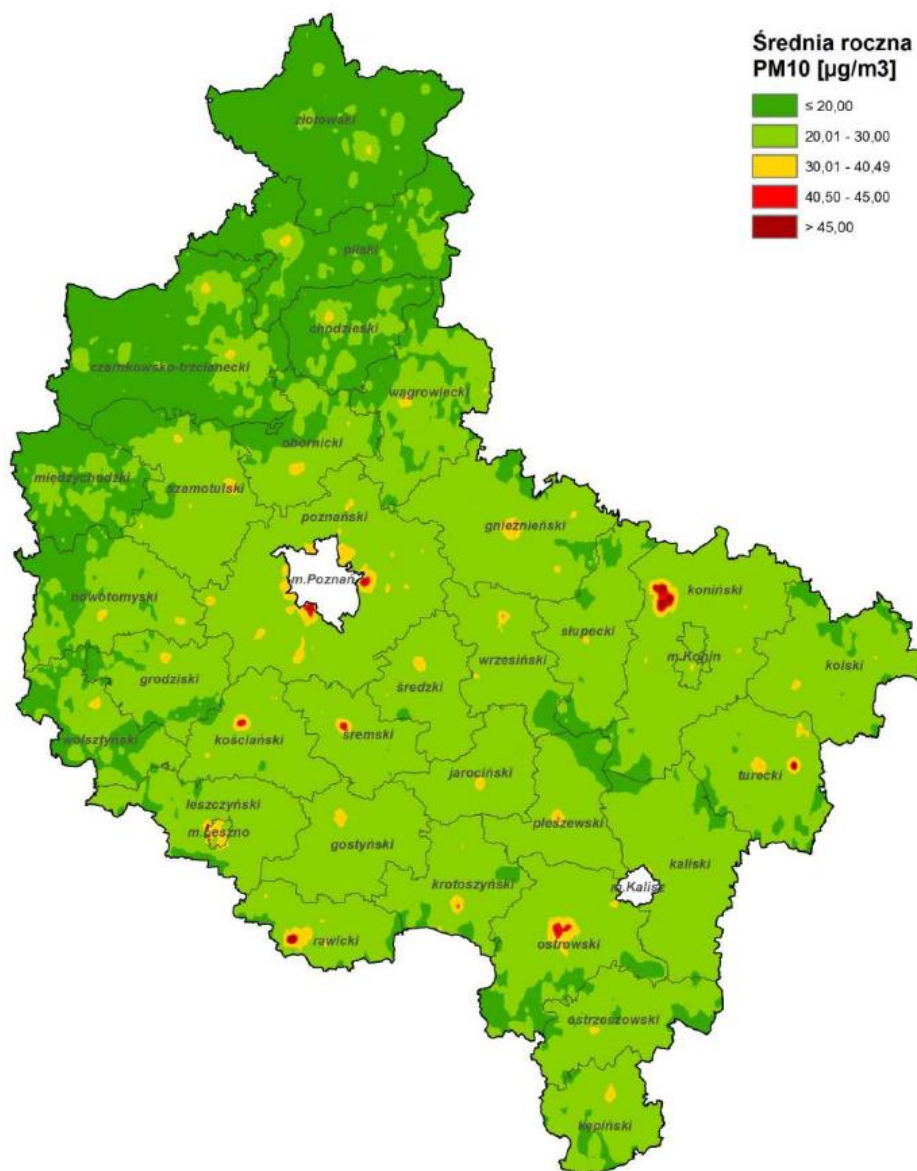
Większość stacji pomiarowych wykazywała znacznie wyższe stężenia pyłu zawieszonego PM 10 w sezonie grzewczym. Najwyższe stężenia występowały w styczniu, lutym oraz listopadzie i grudniu, w dniach, które charakteryzowały się niskimi temperaturami, brakiem wiatru oraz inwersją termiczną. Przyczyną wysokich stężeń była głównie emisja zanieczyszczeń z procesów spalania paliw do celów grzewczych – przede wszystkim tzw. „niska emisja” z sektora komunalno-bytowego (lokalne kotłownie z emitorami poniżej 40 m i ogrzewanie indywidualne).

Największym problemem w skali województwa wielkopolskiego pozostaje wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym, zarówno PM 10, jak i PM 2,5 oraz benzo(a)pirenem. Główną przyczyną występowania przekroczeń w okresie zimowym jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków i utrudnione warunki rozprzestrzeniania zanieczyszczeń (szczególnie w zagłębieniach terenu). Inne przyczyny występowania przekroczeń to m.in. emisja zanieczyszczeń z transportu drogowego oraz niezorganizowana emisja pyłu z dróg i terenów przemysłowych.

Poziom zanieczyszczenia powietrza wynika bezpośrednio z emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz warunków meteorologicznych. Ocenia się, że największy, potwierdzony badaniami, negatywny wpływ na jakość powietrza ma emisja z obiektów zaliczanych do sektora komunalno-bytowego: lokalnych kotłowni i palenisk domowych, wyposażonych w niskie emitery, zlokalizowanych często w centralnych, gęsto zabudowanych obszarach miast, a także emisja związana z ruchem samochodowym.

Ze względu na wystąpienie w 2015 roku przekroczenia dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego pyłu PM 2,5 oraz konieczności dotrzymania krajowego celu redukcji narażenia do 2020 roku dla pyłu PM 2,5 jak i ze względu na utrzymujące się przekroczenia wartości normatywnych pyłu PM 10 i benzo(a)pirenu, w strefie wielkopolskiej zaistniała konieczność opracowania aktualizacji programu ochrony powietrza uchwalonego przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w 2015 r. W chwili sporządzenia niniejszego opracowania na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego dostępny jest projekt Programu Ochrony Powietrza dla Strefy Wielkopolskiej (w zakresie pyłu PM 10, PM 2,5 oraz B(a)P) z dnia 29.12.2016 r.

Zgodnie z projektem Programu Ochrony Powietrza w strefie wielkopolskiej na podstawie modelowania matematycznego wyznaczono obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego stężenia średniorocznego pyłu PM 10 w 15 gminach. Na terenie powiatu także wyznaczono obszary przekroczeń dopuszczalnego stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM 10. Zgodnie jednak z kolejną ryciną obszar północnej wielkopolski na tle całej strefy charakteryzuje się najniższymi średniorocznymi stężeniami pyłu PM 10.

Ryc. 1. Stężenie średnioroczne pyłu PM10 w strefie wielkopolskiej w 2015 roku

Źródło: projekt Programu Ochrony Powietrza dla Strefy Wielkopolskiej (w zakresie pyłu PM 10, PM 2,5 oraz B(a)P) z dnia 29.12.2016 r.

Zgodnie z projektem Programu Ochrony Powietrza w strefie wielkopolskiej na podstawie modelowania matematycznego z uwagi na przekroczenie poziomu dopuszczalnego stężenia 24 godzinnego pyłu PM 10 wyznaczono obszary przekroczeń w 127 gminach. Z powiatu piłskiego obszar przekroczeń wyznaczono w gminach Piła, Wyrzysk oraz Łobżenica.

Zgodnie z projektem POP w strefie wielkopolskiej na podstawie modelowania matematycznego z uwagi na przekroczenie poziomu dopuszczalnego stężenia średnioroczного pyłu PM 2,5 wyznaczono obszary przekroczeń w 61 gminach. Na terenie powiatu piłskiego obszar przekroczeń wyznaczono w gminie Piła.

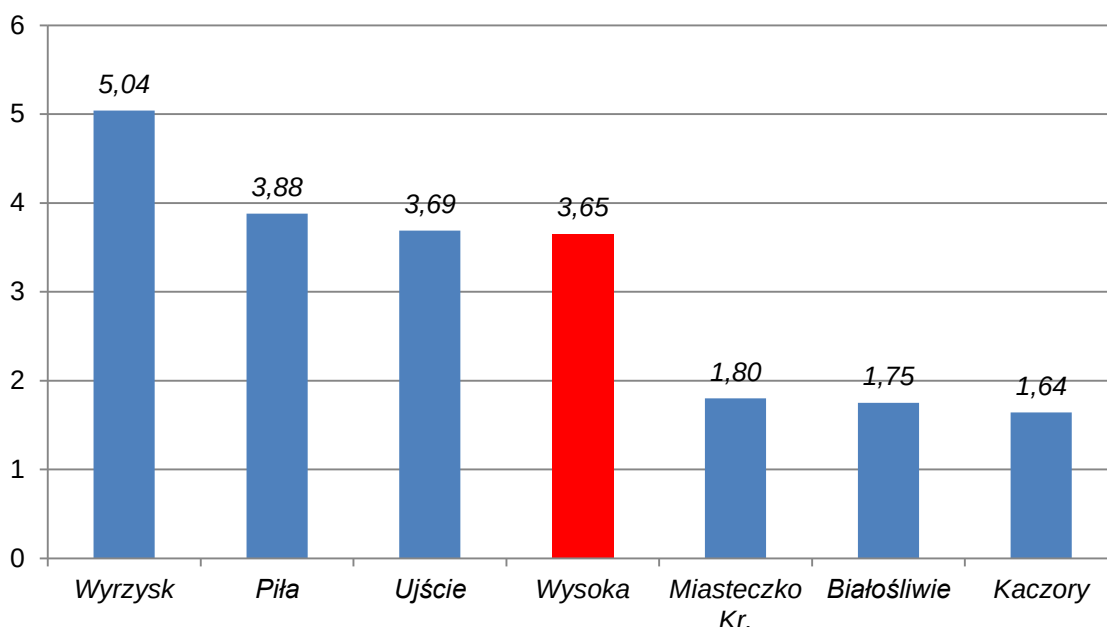
Zgodnie z projektem POP w strefie wielkopolskiej na podstawie modelowania matematycznego z uwagi na przekroczenie poziomu docelowego stężenia średnioroczного benzo(a)pirenu wyznaczono obszary przekroczeń w 207 gminach. Na terenie powiatu piłskiego jedynie w gminie Szydłowo nie wyznaczono obszaru przekroczeń.

W kolejnej tabeli przedstawiono, natomiast na wykresie zobrazowano szczegółowe dane dotyczące wyznaczonych obszarów przekroczeń poziomu docelowego stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w poszczególnych gminach powiatu pilskiego.

Tabela 13. Obszary przekroczeń docelowego stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w poszczególnych gminach powiatu pilskiego w 2015 roku

Gmina	Powierzchnia obszaru przekroczeń [km ²]	Liczba narażonej ludności	Maksymalne stężenie średnioroczne B(a)P [ng/m ³]
Wyrzysk	13,88	7 685	5,04
Piła	40,54	68 513	3,88
Ujście	2,62	2 117	3,69
Wysoka	1,00	1 711	3,65
Miasteczko Krajeńskie	0,62	389	1,80
Białośliwie	1,31	1 054	1,75
Kaczory	0,12	316	1,64

Źródło: projekt Programu Ochrony Powietrza dla Strefy Wielkopolskiej (w zakresie pyłu PM 10, PM 2,5 oraz B(a)P) z dnia 29.12.2016 r.

Wykres 11. Maksymalne stężenie średnioroczne B(a)P [ng/m³] w wyznaczonych obszarach przekroczeń w poszczególnych gminach powiatu pilskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie projektu Programu Ochrony Powietrza dla Strefy Wielkopolskiej (w zakresie pyłu PM 10, PM 2,5 oraz B(a)P) z dnia 29.12.2016 r.

2.4.1. Infrastruktura grzewcza

W powiecie rozwija się system gazowniczy. Od roku 2014 wzrosła rozdzielcza sieć gazownicza, z 418,815 km do 437,286 km w roku 2015¹, co daje 18,471 km. Od roku 2014 zwiększyła się także ilość przyłączy gazowych, w roku 2015 do sieci przyłączonych było 7 881 budynków (o 89 więcej niż w roku 2014), z czego do budynków mieszkalnych było to 7 547.

¹ brak danych GUS za rok 2016

Tabela 14. Stopień rozwoju sieci gazowej

Sieć gazowa	Jednostka	2014	2015
długość czynnej sieci ogółem w m	m	539 854	558 325
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	121 039	121 039
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	418 815	437 286
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	7 792	7 881
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	7 463	7 547
odbiorcy gazu	gosp.	26 849	26 869
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	2 856	4 197
odbiorcy gazu w miastach	gosp.	25 271	25 245
zużycie gazu w tys. m ³	tys.m ³	13 439,9	13 032,6
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	tys.m ³	6 091,2	8 356,3
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	77 490	77 234

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2015, brak danych za rok 2016

Tendencja jest oczywiście również pozytywna w zakresie ilości odbiorców gazu, w roku 2014 było to 26 849 gospodarstw, a w roku 2015 już 26 869, z czego w roku 2015, 4 197 gospodarstw ogrzewało mieszkania gazem. Spada zużycie gazu w ujęciu ogólnym, z 13 439,9 tys.m³ w roku 2014, do 13 032,6 tys.m³ w roku 2015. W odniesieniu jednak do gospodarstw domowych ogrzewających gazem mieszkania, zużycie gazu wzrasta.

W powiecie rozwija się system również system ciepłowniczy. Od roku 2014 wzrosła długość sieci ciepłowniczej, o 200 m. Spadła ilość lokalnych kotłowni, ze względu na podłączenia nieefektywnych obiektów na innych węzłach. Rozwój sieci ciepłowniczej spowodował wzrost ilość sprzedanej energii cieplnej.

Tabela 15. Stopień rozwoju sieci ciepłowniczej

Infrastruktura ciepłownicza	Jednostka	2014	2015
Sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku ogółem	GJ	483 128,0	494 010,0
<i>budynki mieszkalne</i>	GJ	368 789,0	379 316,0
<i>urzędy i instytucje</i>	GJ	114 339,0	114 694,0
Ilość kotłowni ogółem	ob.	94	87
Długość sieci cieplnej przesyłowej	km	69,5	69,7
Długość sieci cieplnej przyłączy do budynków i innych obiektów	km	40,7	40,7

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2015, brak danych za rok 2016

2.4.2. Pozwolenia i zgłoszenia

Wpływ na stan jakości powietrza ma nie tylko niska emisja, ale także prowadzona działalność gospodarcza, która powoduje emisję zanieczyszczeń do powietrza, w ilościach określonych dopuszczeniami w pozwoleniach na emisję gazów i pyłów, bądź zintegrowanych.

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą, które nie kwalifikują się swoim zakresem działania i wielkością emisji do uzyskania pozwolenia, zgłaszają do Starosty instalacje, które powodują emisję zanieczyszczeń do powietrza.

Natomiast Starosta Piłski i Marszałek Województwa wydając pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza zobowiązuje posiadacza instalacji do systematycznego sprawdzania czy dotrzymana jest ich skuteczność. Kontrolę przestrzegania zapisów wydanych pozwoleń w zakładach przemysłowych prowadzi Starosta, Marszałek

oraz WIOŚ. W okresie sprawozdawczym wydano łącznie 11 nowych pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Nowe pozwolenia zintegrowane dla podmiotów działających na terenie powiatu wydawał tylko Marszałek Województwa (Starosta dokonywał tylko zmian w pozwoleniach zintegrowanych).

W okresie sprawozdawczym zgłoszono do Starosty 30 nowych instalacji, które emitują gazy i pyły, ale nie kwalifikują się swoją skalą działania do uzyskania pozwolenia emisyjnego.

2.5. HAŁAS

Ocenę jakości klimatu akustycznego warto przeprowadzić na bazie analizy monitoringu hałasu. W ostatnich latach WIOŚ nie wykonywał jednak na terenie powiatu pilskiego pomiarów hałasu komunikacyjnego.

Badania takie przeprowadziła natomiast w roku 2015 w m. Śmiłowo GDDKiA, w ramach okresowych pomiarów hałasu drogowego. Punkt pomiarowy zlokalizowany został na terenie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej na drodze krajowej nr 10. Dopuszczalna wartość poziomu hałasu (65 dB) w porze dziennej została przekroczona – wynik wskazał 68,4 dB. Stwierdzono również przekroczenia poziomu dźwięku dla pory nocy (poziom dopuszczalny 56 dB) – wynik wskazał 66,8 dB.

Natomiast w roku 2016 punkt taki został zlokalizowany w Pile, a badania prowadził WZDW w Poznaniu. Punkt analizował hałas na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na drodze wojewódzkiej nr 179. W tym miejscu dotrzymane były poziomy dopuszczalne hałasu, wyniki dla pory dnia wskazywały 60,2 dB, a dla pory nocy – 52,4 dB.

Dopuszczalne poziomy hałasu regulowane są przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112) i na tej podstawie samorządy w opracowywanych MPZP wyznaczały obszary, na których dopuszczalna jest określona emisja hałasu.

W MPZP określa się dopuszczalne wartości emisji hałasu, opierając się o wytyczne Rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, grupuje się funkcje o zbliżonej emisji hałasu, tak aby nie mieszać funkcji mieszkaniowej z produkcyjną. W okresie sprawozdawczym w uchwalanych przez gminy planach nakładano obowiązek zamykania uciążliwości, w tym hałasu, w granicach terenu objętego inwestowaniem, jak również konieczność stosowania dostępnych rozwiązań technicznych, które mogą ograniczyć uciążliwość akustyczną.

Naruszenia dopuszczalnych norm przez podmioty działające na danym terenie kontrolowane są przez WIOŚ, a w przypadku naruszeń Starosta ma prawo nałożyć na dany podmiot decyzję określającą dopuszczalny poziom hałasu.

Egzekwowanie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku ustawowo ustalone jest na podstawie pomiarów w środowisku przeprowadzanych przez WIOŚ. W przypadku stwierdzenia przekroczeń organ Powiatu posiada uprawnienia do wydania decyzji administracyjnej, nakładającej na dany podmiot obowiązek dotrzymywania określonych rozporządzeniem poziomów hałasu. W okresie sprawozdawczym zostały wydane 2 takie decyzje określające dopuszczalne poziomy hałasu, dla:

- Kosmos Dancing Bar w Pile (w roku 2015),
- POLFURNITUR Sp. z o.o. w Białośliwiu (w roku 2015).

Kontrolą warunków wydanych decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu zajmuje się WIOŚ, który posiada ustawowe uprawnienia do nakładania administracyjnych kar

pieniężnych w przypadkach potwierdzonych kolejnymi pomiarami naruszeń ustalonej emisji hałasu do środowiska.

Hałas powodowany działalnością gospodarczą, przemysłową to jedno ze źródeł hałasu na terenie powiatu. Drugim źródłem jest komunikacja, a w szczególności uciążliwy transport ciężarowy po drogach krajowych czy wojewódzkich przebiegających często przez centrum miejscowości.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad ocenia, że 40,4 % dróg krajowych w powiecie jest w stanie krytycznym, a to oznacza, że na tych odcinkach oddziaływanie hałasu i wibracji może być bardziej dokuczliwe dla mieszkańców, niż na odcinkach, gdzie stan dróg ocenia się jako dobry (27,2 % dróg krajowych). W stanie ostrzegawczym jest 32,4 % dróg krajowych, a to oznacza, że ich stan może się pogorszyć do krytycznego w najbliższym czasie.

PZD w Pile ocenia, że ogólny stan dróg powiatowych powiatu pilskiego można ocenić jako średni. W ciągu ostatnich 10 lat działalności PZD w Pile (2007-2017) wykonane zostało 151,83 km nowych nawierzchni bitumicznych oraz 68,12 km remontów poprzez wykonanie podwójnego powierzchniowego utwardzenia drogi, na sieci liczącej 375,90 km, z czego 5,20 km dotyczyło zmiany nawierzchni drogi z gruntowej na utwardzoną – bitumiczną.

Ze względu na rozwój systemu komunikacyjnego oraz wzrastające natężenie ruchu, Sejmik Województwa Wielkopolskiego podjął jeszcze w roku 2014:

- Uchwałę nr LI/980/14 z dnia 27 października 2014 roku w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dróg wojewódzkich o natężeniu ruchu ponad 3 000 000 pojazdów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023.
- Uchwałę nr LI/981/14 z dnia 27 października 2014 roku w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla linii kolejowych o natężeniu ruchu ponad 30 000 pociągów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023 (program nie obejmuje powiatu pilskiego).

2.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Normy środowiskowe w celu ochrony ludności przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 1952, poz. 1883). Nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowej wytwarzają np. pola o częstotliwościach od około 0,1 MHz do około 100 GHz. Natomiast linie i stacje elektroenergetyczne są źródłami pól o częstotliwości 50 Hz.

W latach 2015-2016 WIOŚ prowadził badania monitoringowe emisji pól elektromagnetycznych na terenie powiatu pilskiego. W roku 2015 pomiary prowadzono w 3 punktach: w Pile przy ul. Kossaka 140 i przy ul. Rogozińskiej 34,43 oraz w m. Tłukomy. Wyniki na poszczególnych punktach wskazywały wartości poniżej dopuszczalnej normy, odpowiednio: 0,19 V/m, 0,35 V/m oraz 0,03 V/m. W roku 2016 pomiary prowadzono w kolejnych dwóch punktach, w Pile przy ul. Okólnej 16 i Królowej Jadwigi 1AB, zmierzone poziomy PEM wynosiły odpowiednio: 0,92 V/m oraz 0,35 V/m.

Działalność Inspekcji Ochrony Środowiska w tym zakresie to także kontrole dokumentacyjne, polegające na analizie badań wielkości emisji pól elektromagnetycznych, do wykonania których zobowiązani są właściciele instalacji emitujących pola elektromagnetyczne.

Do Starosty Pilskiego corocznie zgłaszanych jest szereg nowych instalacji i obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne, stacje bazowe telefonii komórkowej, linie energetyczne. W okresie sprawozdawczym Starosta przyjął w roku 2015 – 52 nowe zgłoszenia, a w roku 2016 – 48 nowych zgłoszeń.

2.7. POWAŻNE AWARIE I INNE NADZWYCZAJEN ZAGROŻENIA

Powiat narażony jest na wystąpienie tego typu awarii m.in. ze względu na przebiegające przez jego teren drogi o znaczeniu ponadlokalnym, gazociąg wysokiego ciśnienia oraz funkcjonujące zakłady produkcyjne, stacje benzynowe, bazy paliw.

W celu zapobiegania tego typu awariom konieczne jest utrzymanie odpowiedniego stanu dróg, właściwe planowanie przestrzenne oraz odpowiednie przygotowanie jednostek ratowniczych do interwencji oraz samych podmiotów gospodarczych.

Jednostką odpowiedzialną bezpośrednio za minimalizowanie skutków awarii, zagrożeń jest Straż Pożarna.

W 2016 roku jednostki OSP na terenie powiatu uczestniczyły w 1 067, czyli w ponad 53 % akcjach ratowniczo – gaśniczych (w 2015 r. 1 000 akcji, ponad 53,4 %).

W trakcie 298 akcji, czyli prawie 15 % wszystkich zdarzeń (2015 r. 249 akcji, 13,3 %) doszło do bezpośredniej współpracy jednostek PSP i OSP.

Właściwe przygotowanie KSRG powiatu pilskiego pozwala na szybkie reagowanie i podjęcie bezpośrednich działań ratowniczych.

Tabela 16. Interwencje straży pożarnej na przestrzeni 4 lat

	Pożary	Miejscowe Zagrożenia	Alarmy Falszywe	Razem Interwencje
2013	449	1069	23	1541
2014	437	854	54	1345
2015	557	1242	72	1871
2016	501	1364	99	1964

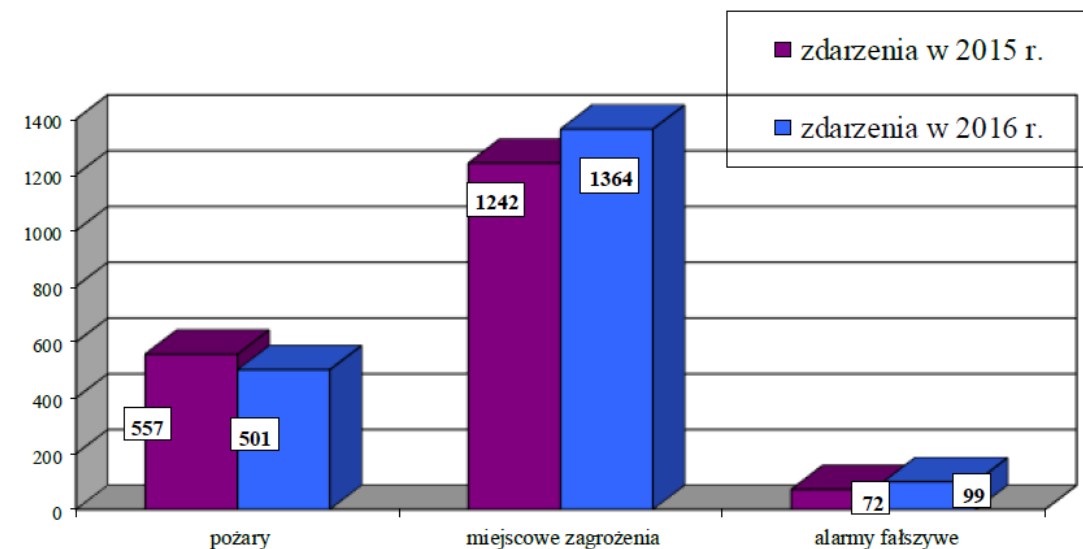
Zródło: Straż Pożarna Piła

W 2016 roku, strażacy na terenie powiatu pilskiego, interweniowali 1 964 razy (w porównaniu do 2015 r. – 1 871 interwencji, daje to wzrost o 5 %). Z tej ogólnej liczby:

- 501 interwencji spowodowanych było powstaniem pożaru - w 2015 r. było ich 557, co stanowi spadek tego typu zdarzeń o 10 %,
- 1 364 interwencji spowodowanych było tzw. miejscowymi zagrożeniami - w 2015 r. odnotowano 1 242 tego typu zdarzeń, co oznacza wzrost o prawie 9 %,
- 99 alarmów fałszywych (w tym 10 tzw. złośliwych) - w 2015 r. było ich 72, a to oznacza wzrost liczby tego typu zdarzeń o 37,5 %. Należy dodać, że 42 alarmy

falszywe pochodziły z systemu monitoringu pożarowego obiektów, podłączonych do KP PSP w Piłe.

Rozkład ilości zdarzeń odnotowanych na terenie powiatu piłskiego, na przestrzeni lat 2015 i 2016 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Rozkład ilości zdarzeń odnotowanych na terenie powiatu piłskiego

Źródło: PSP Piła

W 2016 r. spośród wszystkich 1 964 akcji ratowniczych powstałych na terenie powiatu piłskiego, 882 czyli około 44,9 %, miało miejsce w granicach administracyjnych miasta Piła, a pozostałe 1 082 zdarzeń na terenie pozostałych 8 gmin. Od kilku lat wskaźniki te są bardzo zbliżone do siebie i oscylują w okolicy 50 %. Poza miastem Piłą, gminami z największą liczbą zdarzeń, są:

- gmina Wyrzysk - 249 zdarzeń,
- gmina Szydłowo - 183 zdarzenia,
- gmina Kaczory - 138 zdarzenia,
- gmina Łobżenica - 133 zdarzenia,
- gmina Ujście - 121 zdarzeń.

Statystyka ilości pożarów, które wybuchły na terenie powiatu piłskiego w roku 2016 wskazuje na spadek tego typu zdarzeń, w stosunku do 2015 roku, o 56, czyli o 10 %. Większość, bo 96,6 % pożarów zostało sklasyfikowanych, jako małe. Świadczy to o utrzymującej się, wysokiej skuteczności działań jednostek ochrony przeciwpożarowej na terenie powiatu.

2.8. GOSPODARKA ODPADAMI

Według danych Urzędu Marszałkowskiego łącznie w latach 2015-2016 wytworzono w Powiecie 612 867,78 Mg odpadów z sektora gospodarczego (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Tabela 17. Gospodarowanie odpadami pozakomunalnymi w okresie sprawozdawczym

Rodzaj gosp. odpadami	Jednostka	2015	2016
poddane odzyskowi	Mg	423 723,1010	445 315,2530
unieszkodliwione	Mg	15 786,3840	12 510,3820
wytworzone	Mg	325 756,8550	287 110,9279
zebrane	Mg	99 405,2722	107 463,2197

Źródło: Urząd Marszałkowski Woj. Wlkp., Wojewódzki System Odpadowy

Gospodarka odpadami na terenie Powiatu to nie tylko odpady pochodzenia gospodarczego. Uzupełnieniem są odpady komunalne.

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2022 wskazuje, że regionalnymi instalacjami, w których może być prowadzone przetwarzanie odpadów komunalnych z gmin powiatu (z regionu I) są poniżej RIPOKi:

- ZZO Nowe – Toniszewo - Kopaszyn, instalacja MBP, kompostownia selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o., Toniszewo 31, 62-104 Pawłowo Żońskie, gm. Wągrowiec (w okresie sprawozdawczym nie przekazano na tą instalację żadnych odpadów z powiatu pilskiego),
- Obiekt Zagospodarowania Odpadów w Złotowie (Stawnicy) – instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz kompostownia, Miejski Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. Szpitalna 38, 77-400 Złotów,
- Instalacja MBP oraz sortownia niesegregowanych zmieszanych odpadów komunalnych ALTVATER Piła Sp. z o.o., ul. Łączna 4a, 64-920 Piła, m. Kłoda, gm. Szydłowo,
- Instalacja Termicznego Przekształcania Odpadów, Recykling Park Sp. z o.o., Kamionka 21, 64-800 Chodzież,
- Kompostownia GWDA Sp. z o.o. oraz Miejskie Składowisko Odpadów Komunalnych, GWDA Sp. z o.o., ul. Na Leszku 4, 64-920 Piła,
- Kompostownia odpadów w Zofiowie gm. Czarnków, Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o., ul. Browarna 6, 64-700 Czarnków.

Kolejne tabele zawierają zestawienie dotyczące sektora komunalnego w okresie sprawozdawczym. odpady komunalne odbierane są od mieszkańców gminy przez dwa związki międzygminne: Pilski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi i Związek Gmin Krajny.

Tabela 18. Ilość odebranych przez PRGOK odpadów komunalnych z terenu gmin z powiatu pilskiego osobno w roku 2015 i 2016

Odpady zmieszane [Mg]	Rok 2015	Rok 2016
Białośliwie	1 493,92	1 661,10
Kaczory	2 036,84	2 234,30
Miasteczko Krajeńskie	741,88	773,30
Piła	18 628,70	20 365,30
Ujście	2 065,34	2 254,60
Wyrzysk	3 887,08	4 322,50
Wysoka	1 623,00	1 779,50

Źródło: Pilski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi

Tabela 19. Odpady selektywnie zebrane w roku 2015 [Mg]

Rodzaj odpadu	Białośliwie	Kaczory	Miasteczko Kraj.	Piła	Ujście	Wyrzysk	Wysoka
szkło	41,86	89,52	35,14	676,32	59,32	59,14	49,92
zmieszane opakowaniowe	46,29	75,15	39,56	869,12	162,99	121,87	67,79
papier	6,23	10,52	5,38	586,39	22,70	16,73	9,00
opony	2,44	0,48	2,16	16,02	3,15	1,33	0,34
ZSEE	3,47	3,88	1,50	16,85	2,14	3,54	5,32
bio	33,74	173,00	42,71	791,88	34,12	15,46	19,66
gabaryty	32,78	80,90	21,30	524,29	58,68	152,85	32,76

Źródło: Piłski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi

Tabela 20. Odpady selektywnie zebrane w roku 2016 [Mg]

Rodzaj odpadu	Białośliwie	Kaczory	Miasteczko Kraj.	Piła	Ujście	Wyrzysk	Wysoka
szkło	35,20	74,90	24,60	735,20	72,10	68,80	51,00
opakowania z tworzyw sztucznych	48,60	94,00	44,00	1037,40	161,80	106,60	70,90
papier	6,00	14,50	5,40	731,30	21,40	13,10	8,90
opony	0,80	1,00	0,00	9,30	0,80	1,60	0,00
ZSEE	1,90	16,80	1,70	520,40	2,70	3,20	2,50
bio	44,60	213,30	122,80	1455,70	57,10	25,80	38,60
odpady budowlane	0,00	43,00	0,00	7789,40	10,40	76,00	37,70
gabaryty	88,40	136,60	46,10	1263,30	98,50	223,60	41,90

Źródło: Piłski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi

W prawidłowo rozwijających się gminnych systemach gospodarowania odpadami komunalnymi, udział zmieszanych odpadów komunalnych powinien stopniowo maleć na rzecz frakcji zbieranych selektywnie.

Gospodarka odpadami komunalnymi była prowadzona w oparciu o działalność dwóch związków międzygminnych. Do Związku Gmin Krajny w Złotowie należy 6 gmin, z czego tylko jedna z powiatu piłskiego, gmina Łobżenica.

Dzięki sprawnie działającemu systemowi związki międzygminne osiągają wytyczone rozporządzeniami poziomy recyklingu.

Tabela 21. Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami

Rok	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło [%] WARTOŚĆ DOCELOWA	>14	>16	>18	>20	>30	>40	>50
Poziom osiągnięty przez ZGK Krajna (dane dla gm. Łobżenica)	15,8	16,1	25,69	-	-	-	-
Poziom osiągnięty przez Piłski Związek gm. Białośliwie	b.d.	25,84	18,46				
Poziom osiągnięty przez Piłski Związek gm. Kaczory	b.d.	30,36	22,83				

Rok	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Miasteczko Krajeńskie	b.d.	33,08	21,49				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Piła	b.d.	20,61	20,84				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Ujście	b.d.	32,55	27,60				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Wyrzysk	b.d.	15,76	13,2				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Wysoka	b.d.	20,43	18,03				
Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe [%] WARTOŚĆ DOCELOWA	>38	>40	>42	>45	>50	>60	>70
Poziom osiągnięty przez ZGK Krajna (dane dla gm. Łobżenica)	100	100	100	-	-	-	-
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Białosłowie	b.d.	42,11	0,00				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Kaczory	b.d.	100,00	96,04				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Miasteczko Krajeńskie	b.d.	0,00	0,00				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Piła	b.d.	100,00	95,59				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Ujście	b.d.	100,00	100,00				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Wyrzysk	b.d.	61,80	87,26				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Wysoka	b.d.	100,00	100,00				
Odpady komunalne ulegające biodegradacji [%] WARTOŚĆ DOCELOWA	<50	<50	<45	<45	<40	<40	<35
Poziom osiągnięty przez ZGK Krajna (dane dla gm. Łobżenica)	48,9	49,4	0,00	-	-	-	-
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Białosłowie	b.d.	39,7	41,1				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Kaczory	b.d.	36,6	42,2				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Miasteczko Krajeńskie	b.d.	29,6	27,6				

Rok	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Piła	b.d.	9,3	11,1				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Ujście	b.d.	15,1	18,2				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Wyrzysk	b.d.	18,7	18,1				
Poziom osiągnięty przez Pilski Związek gm. Wysoka	b.d.	14,8	15,1				

Źródło: ZGK Krajna w Złotowie, PRGOK

Spośród poszczególnych gmin powiatu pilskiego jedynie Gmina Szydłowo samodzielnie prowadzi system gospodarki odpadami komunalnymi (nie należy do żadnego związku międzygminnego).

W ramach wywiązywania się z ustawowego obowiązku zapewnienia porządku i czystości na terenie gminy Szydłowo w roku 2016 został oddany do użytku Punkt Selektywnego Zbierania odpadów Komunalnych (PSZOK), do którego mieszkańcy mogą samodzielnie, nieodpłatnie dostarczyć odpady zbierane w sposób selektywny.

Zgodnie z rocznymi sprawozdaniami Wójta Gminy Szydłowo z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi analizowana jednostka w latach 2015-2016 osiągnęła wszystkie wymagane ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomy ekologiczne:

- osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania:
 - w 2015 r. – 29,04 %;
 - w 2016 r. – 14,40 %.
- osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła:
 - w 2015 r. – 25,00 %;
 - w 2016 r. – 19,14 %.
- osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych:
 - w 2015 r. – 100,00 %;
 - w 2016 r. – 100,00 %.

Koszty poniesione w związku z odbiorem odpadów za okres styczeń – grudzień 2015 r. wyniosły 943.808,42 zł. Natomiast koszty administracyjne obsługi systemu za okres styczeń – grudzień 2015 r. wyniosły 63.182,03 zł.

Koszty poniesione w związku z odbiorem odpadów za okres styczeń – grudzień 2016 r. wyniosły 1 081 124,08 zł. Natomiast koszty administracyjne obsługi systemu za okres styczeń – grudzień 2016 r. wyniosły 62 759,84 zł.

Priorytetowym zadaniem dla Gminy Szydłowo na lata następne jest dalsze uświadamianie mieszkańców gminy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w celu ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych, racjonalnego sortowania odpadów komunalnych a tym samym osiągnięcia określonych przez Unię Europejską poziomów odzysku i recyklingu odpadów.

W okresie sprawozdawczym kontynuowano dostosowywanie gminnych systemów gospodarowania odpadami komunalnymi. W okresie sprawozdawczym kontynuowano działania i inicjatywy o charakterze analityczno-planistycznym, projektowym i edukacyjnym, których celem była realizacja systemu.

Ponadto Powiat od roku 2016 zajmuje się organizacją funduszy (w formie dotacji) dla mieszkańców powiatu na zadania związane z demontażem i unieszkodliwieniem wyrobów zawierających azbest. Zakaz stosowania wyrobów zawierających azbest oraz konieczność unieszkodliwienia tych wyrobów powoduje, że co roku powstają tego typu odpady.

3. OCENA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ W OKRESIE OD STYCZNIA 2015 R. DO GRUDNIA 2016 R.

3.1. ZASOBY WODNE

W celu ochrony zasobów wodnych należy zadbać o zaspokojenie potrzeb mieszkańców i dostarczenie im odpowiedniej ilości oraz jakości wody pitnej przy jednoczesnym wzroście świadomości mieszkańców w celu zmniejszenia zużycia wody w gospodarstwach domowych i przedsiębiorstwach, gdzie woda wykorzystywana jest na cele produkcyjne.

Możliwe jest to dzięki modernizacji infrastruktury technicznej odpowiedzialnej za dostarczanie i oczyszczanie wód oraz przeciwdziałaniu zanieczyszczaniu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez działania inwestycyjne (rozwój sieci kanalizacyjnej i deszczowej), informacyjne oraz administracyjne.

Stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych potwierdza zasadność przeprowadzania wszelkich inwestycji związanych z rozbudową systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej, modernizacji czy też rekultywacji składowisk odpadów oraz układów technologicznych zakładów przemysłowych, gdyż stale, od wielu lat notuje się przekroczenia dopuszczalnych norm w ramach jednolitych części wód.

Zgodnie z opracowanym w latach 2015-2016 przez dyrektora RZGW w Poznaniu „Projektem planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty” zdecydowana większość obszaru województwa, z uwagi na panujące warunki klimatyczne, narażona jest na występowanie suszy atmosferycznej, a w konsekwencji także rolniczej i hydrologicznej. Wpływ na to mają średnie sumy opadów zdecydowanie poniżej średniej krajowej, przy stosunkowo wysokiej średniej temperaturze powietrza tak w okresie letnim, jak i zimowym.

Podczas trwania suszy z uwagi na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wydziela się cztery etapy jej rozwoju – susze meteorologiczną, glebową, hydrologiczną i hydrogeologiczną:

- **Susza meteorologiczna** – okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;
- **Susza glebowa (rolnicza)** – okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- **Susza hydrologiczna** – okres, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych prowadząca do **suszy hydrogeologicznej**.

W kolejnej tabeli przedstawiono stopień zagrożenia gmin powiatu pilskiego poszczególnymi rodzajami suszy oraz sumaryczny stopień narażenia na skutki suszy poszczególnych sektorów i obszarów.

Tabela 22. Stopień zagrożenia Miasta i Gminy Wysoka suszą

Stopień zagrożenia suszą (wg rodzaju suszy)	Rodzaj suszy	Gmina								
		Białobłocie	Kaczory	Łobżenica	Miasteczko Krajeńskie	Piła	Szydłowo	Ujście	Wyrzysk	Wysoka
Stopień zagrożenia suszą (wg rodzaju suszy)	Meteorologiczna	4	4	4	4	4	3	4	4	4
	Rolnicza	3	3	3	3	2	2	3	3	3
	Hydrologiczna	2	3	2	2	3	2	2	2	3
	Hydrogeologiczna	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Sumaryczny stopień narażenia na skutki suszy sektorów i obszarów	Gospodarka komunalna	3	2	2	2	3	2	3	3	3
	Przemysł	2	2	2	2	3	2	2	2	2
	Rolnictwo	3	3	3	3	3	3	3	4	4
	Gospodarka stawowa	3	3	2	3	2	3	2	3	2
	Leśnictwo	2	2	2	2	2	2	2	2	3
	Energetyka wodna	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Turystyka	2	2	2	2	3	2	2	2	2
	Środowisko i zasoby przyrodnicze	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Legenda:

1	obszar/sektor zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu mało istotnym
2	obszar/sektor zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu umiarkowanym
3	obszar/sektor zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu znaczącym
4	obszar/sektor zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu bardzo znaczącym

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Projektu planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty”

W okresie sprawozdawczym jednostka samorządowa oraz inne jednostki określone w POŚ wydatkowały następujące środki na inwestycje w zakresie kontynuacji kanalizowania obszaru oraz innych działań związanych z ochroną zasobów wodnych, utrzymaniem urządzeń melioracyjnych oraz ochroną przed powodzią.

Tabela 23. Ocena wykonanych zadań w zakresie ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz utrzymania urządzeń wodnych

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Zadania z Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 - 2019		
Melioracje – czyszczenie rowu odprowadzającego ścieki z oczyszczalni	Gmina Kaczory corocznie, zgodnie z zapisami pozwolenia wodnoprawnego oczyszcza rów melioracyjny odprowadzający oczyszczone ścieki z oczyszczalni ścieków.	2015 – 4 700,00 2016 – 5 300,00
	Gmina Białośliwie także corocznie prowadzi czyszczenie rowu, zgodnie z zapisami pozwolenia wodnoprawnego.	2015 – 8 000,00 2016 – 8 000,00
	Gmina Łobżenica corocznie prowadzi czyszczenie rowu z oczyszczalni Liszkowo oraz oczyszczalni Witrogoszcz.	corocznie 1 200,00
Monitoring gospodarki wodno – ściekowej – badania wody	Jednostki zajmujące się zaopatrzeniem mieszkańców w wodę oraz odprowadzaniem ścieków prowadzą kontrolę wód oraz ich badania zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1989). Woda w wodociągach badana jest także przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Pile (zgodnie z art. 12 pkt 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków – Dz. U. z 2017 r., poz. 328) oraz w ramach kontroli wewnętrznej. Woda badana jest także każdorazowo po wystąpieniu okoliczności mogących spowodować zmianę jakości wody, np. w przypadku awarii.	w ramach środków własnych i bieżących wydatków
Monitoring gospodarki wodno – ściekowej: ścieków i osadów ściekowych, coroczne badanie jezior	Gmina Białośliwie prowadzi coroczne badania osadów ściekowych (dwa razy w roku).	2015-2016 2 400,00
	Gmina Miasteczko Krajeńskie prowadzi monitoring jakości osadów ściekowych oraz gleby, na której osady są stosowane.	2015-2016 5 000,00
	Gmina Łobżenica prowadzi badanie wody w jeziorach Trzeboń, Gródek Kraj.	2015 - 553,35
	Gmina Piła corocznie prowadzi badanie oraz monitoring operacyjny wód Zalewu Koszyckiego.	2015 – 3 939,84 2016 – 3 861,03
Przebudowa oczyszczalni ścieków	Gmina Kaczory prowadziła rozbudowę oczyszczalni ścieków, w ramach realizacji inwestycji pn. „Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w Kaczorach”.	2015 – 834 570,13
Rozwój małej retencji (w tym odbudowa zbiornika małej retencji na rzece Łobżoncy)	ZMiUW wykonał renowację zbiornika małej retencji w gminie Wyrzysk (źródła finansowania Gmina Wyrzysk – 54 815,00 zł, Budżet Województwa – 549 425,32 zł). Od kilku lat w zbiorniku odkładał się namuł niesiony przez Łobżonkę, co prowadziło do jego wypłycenia. Renowacja polegała na odmuleniu zbiornika, co ograniczyło skutki przepływu wód wielkich w mieście Wyrzysk i w dalszym biegu rzeki. Prace polegały na: - rozbiórce pozostałości istniejących umocnień brzegu od strony południowej, wykonaniu ubezpieczenia skarpy materacem siatkowo-kamiennym oraz kamiennych schodów, - przygotowaniu poletka osadowego, - odmuleniu zbiornika za pomocą refulera z transportem refulatu za pomocą rurociągu tłocznego dla deponacji refulatu na poletko osadowe zlokalizowane wzdłuż rzeki Łobżonki, - rozplantowaniu osadu po odsączeniu na poletku,	2015 – 604 240,32

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	- rekultywacji poletka osadowego wraz z jego obsiewem mieszanką traw.	
	PWiK Sp. z o.o. w Pile W roku 2016 Spółka zrealizowała dwa zadania z zakresu małej retencji w ramach projektu pod nazwą „Wspólne działania na rzecz bioróżnorodności). Inwestycje zostały zrealizowane w zielonej przestrzeni miejskiej przy ul. Podgórnej w Pile. Na ogrody deszczowe wykorzystano naturalne niecki położone na terenie podmokłym. Dokonano nasadzeń roślinności hydrofilnej.	2016 – 16 000,00
Uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej	Gminy powiatu pilskiego w okresie sprawozdawczym prowadziły weryfikację obszaru i granic aglomeracji kanalizacyjnych, w oparciu o które rozwijany jest system kanalizacji: – w roku 2015 zaktualizowano aglomerację Kaczory, – w roku 2015 zaktualizowano aglomerację Śmiłowo, – w roku 2016 zaktualizowano aglomerację Piła, – w roku 2015 zaktualizowano aglomerację Białośliwie, – w roku 2015 zaktualizowano aglomerację Łobżenica. – w roku 2015 zaktualizowano aglomerację Wysoka, – zaktualizowano aglomerację Wyrzysk.	działanie administracyjne
Opracowywanie dokumentacji niezbędnej do uzyskania pozwolenia wodnoprawnego	ZGK Wysoka w roku 2015 wykonał dokumentację oraz zaktualizował pozwolenie wodnoprawne dla Hydroforni Kijaszkowo – ŚR.6341.7.2015.VI z dnia 02.03.2015 r., ważne do 01.03.2025 r.	działanie administracyjne
	Powiat Pilski Opracowanie „Bilansu wód podziemnych w obrębie struktur wodonośnych wraz z oceną ich udokumentowania, wykorzystania oraz określenia rezerw zasobowych (część powiatu pilskiego - gminy Białośliwie, Kaczory, Łobżenica, Miasteczko Krajeńskie, Wyrzysk, Wysoka) - dotacja dla Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu.	2015 – 23 001,00
Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej	W roku 2015 ZGKiM w Łobżenicy wykonało rozbudowę sieci wodociągowej w m. Topola, Dźwierszno Wielkie, Dziegciarnia, Rataje (11,144 km).	2015 – 411 000,00
	ZGK Wysoka w roku 2015 wykonał sieć kanalizacji sanitarnej w m. Wysoka, ul. Dębowa (79 mb).	2015 – 10 996,80
	ZGK Wysoka w roku 2015 wykonał: a) sieć wodociągową Wysoka, ul. Dębowa (79 mb), b) sieć wodociągową Wysoka, ul. Dębowa (68 mb).	2015 a) 6 414,80 b) 5 788,40
	Gmina Kaczory prowadziła rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej.	2015 – 19 000,00
	Gmina Kaczory prowadziła rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej.	2015 – 30 200,00
	Gmina Szydłowo prowadziła wymianę starej sieci wodociągowej (azbestowej) na nową z rur PE.	2015 – 50 000,00
	a) Gmina Szydłowo wybudowała sieć wodociągową w m. Róża Wielka. b) Wykonano koncepcję skanalizowania Gminy Szydłowo. c) Wybudowano przyłącza wodociągowe w m. Coch. d) Wykonano projekt budowy kanalizacji sanitarnej w Dobrzycy. e) Wykonano dokumentację na sieć wodociągową do Stacji Stobno.	a) 159 932,70 b) 59 655,00 c) 40 000,00 d) 52 951,50 e) 22 000,00
	Gmina Łobżenica - Budowa wodociągu Dziegciarnia – Topola – Józefinowo.	2015 - 285 388,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	- Budowa sieci wodociągowej Rataje.	
	Gmina Łobżenica wyremontowała studzienki kanalizacyjne na ul. Spacerowej i w Szczербinie.	2015 - 2 963,00
	Gmina Miasteczko Krajeńskie a) Budowa sieci wodociągowej wraz z pompownią wody dla części wsi Miasteczko-Huby. b) Wykonanie sieci kanalizacyjnej (wytyk) do gorzelni w Brzostowie, w tym: przyłącze kanalizacyjne - Brzostowo-bloki, Brzostowo – gorzelnia, wykup działki w Brzostowie pod tłoczní ścieków P3. c) Wykonanie dokumentacji projektowo-budowlanej wodociągu i kanalizacji sanitarnej w Miasteczko-Huby.	a) 2015-2016 185 100,00 b) 2015 – 60 164,00 c) 2015 – 8 130,00
	Gmina Wysoka a) Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej Wysoka, Osiedle Domków Jednorodzinnych. b) Budowa sieci wodociągowej w m. Czajcze.	2015 a) 23 200,00 b) 37 484,00
Zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2016-2020		
Budowa sieci wodociągowej (Rozbudowa sieci wodociągowej na terenach wiejskich)	W roku 2016 ZGKiM w Łobżeniczy wykonało rozbudowę sieci wodociągowej w m. Kunowo, Wiktorówko, Gródek Krajeński (Dźwierszno Małe), Puszcza (3,44 km).	2016 – 193 000,00
	ZGK Wysoka w roku 2016 wykonał: a) sieć wodociągową Wysoka, ul. Strzelecka (70,5 mb), oraz Wysoka, ul. Strzelecka (61,5 mb), b) sieć wodociągową Wysoka, ul. Akcyjowa, Batorego (60 mb).	2016 a) 10 960,00 b) 4 425,00
	Gmina Kaczory prowadziła rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej.	2016 – 102 100,00
	a) Gmina Szydłowo wybudowała sieć wodociągową z Róży Wielkiej do Różanki (1,55 km). b) Wbudowanie studzienek wodomierzowych w Dolaszewie. c) Wymiana sieci wodociągowej w Kotuniu. d) Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Kotuniu (przy ul. Pilskiej). e) Rozbudowa sieci wodociągowej w Dolaszewie.	2016 a) 160 000,00 b) 49 972,00 c) 27 460,00 d) 3 963,00 e) 32 533,50
	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Wyrzysku wybudowało odcinek sieci wodociągowej w Wyrzysku ul. Akcyjowa.	16 149,06
	MWiK Sp. z o.o. w Pile prowadziło poniższe inwestycje: a) sieć wodociągowa w ul. Grunwaldzkiej i Matwiejewa w Pile, b) sieć wodociągowa w ul. Granitowej w Pile, c) sieć wodociągowa w ul. Smolewo w Pile, d) sieć wodociągowa w ul. Rybackiej w Pile, e) sieć wodociągowa w ul. Kukułczej w Pile, f) sieć wodociągowa w ul. Trzanieckiej – Margonińskiej w Pile, g) budowa przyłączy wodociągowych w ul. Krasińskiego 22 w Pile, h) sieć wodociągowa w ul. Krasińskiego 6 w Pile, i) sieć wodociągowa w ul. Brzaskwiniowej w Pile,	a) 307 000,00 b) 19 000,00 c) 29 000,00 d) 14 000,00 e) 98 000,00 f) 39 000,00 g) 19 000,00 h) 22 000,00 i) 41 000,00 j) 27 000,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	j) sieć wodociągowa w ul. Miodowej w Pile, k) kurtyna wodna wraz z przyłączem wody w ul. Ossolińskich w Pile, l) przyłącze wodociągowe w ul. Bydgoskiej 79-81 w Pile, ł) sieć wodociągowa w ul. Czyżykowej w Pile, m) sieć wodociągowa przy SUW Gładyszewo na potrzeby ROD, n) przyłącza wody w ul. Margonińskiej w Pile, o) sieć wodociągowa w ul. Bydgoskiej – Kusocińskiego w Pile, p) sieć wodociągowa w ul. Żeleńskiego, Różanej Drodze w Pile, r) sieć wodociągowa w ul. Smolewo w Pile, s) sieć wodociągowa w ul. Kaczorskiej w Pile, t) sieć wodociągowa w ul. Wiśniowej i Zamiejskiej w Pile, u) dwutorowe ujęcie wody przy SUW Walecka.	k) 15 000,00 l) 21 000,00 ł) 27 000,00 m) 15 000,00 n) 41 000,00 o) 75 000,00 p) 1 144 000,00 r) 29 000,00 s) 413 000,00 t) 100 000,00 u) 392 000,00
	a) Gmina Białosławie prowadziła bieżące utrzymanie i eksploatację wodociągów wiejskich tj.: usuwanie awarii sieci wodociągowych, zakup wodomierzy, zakup materiałów (uszczelki, zawory, głowice, rury itp.). b) Gmina Białosławie prowadziła działania mające na celu zmniejszenie ilości awarii poprzez systematyczną wymianę wyeksploatowanych przyłączy wodociągowych	a) 326 692,03 b) 2015-2016 15 900,00
	Gmina Miasteczko Krajeńskie: a) wybudowanie zbiornika hydroforowego w pompowni kompaktowej dla Wolska, naprawa pompy głębinowej, remonty sieci wodociągowej. b) pomiary lustra wody, wydajności studni, operaty wodno prawne dla Okalińca i Grabówna.	a) 45 239,73 b) 17 691,30
	Gmina Wysoka. a) Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w m. Wysoka na Osiedlu Domków Jednorodzinnych – zadanie III a. b) Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w m. Wysoka na Osiedlu Domków Jednorodzinnych – ul. Akacjowa II. c) Budowa przyłącza wodociągowego do działki nr 16, obr. Wysoka Wielka. d) Odwiert nowej studni głębinowej nr 3 z opracowaniem dokumentacji i uzyskaniem pozwoleń na terenie wiejskiego ujęcia wód podziemnych w m. Młotkowo. e) Projekt budowy sieci wodociągowej Mościska – Wysoka Mała. f) Projekt przebudowy sieci wodociągowej na terenie wsi Mościska.	a) 30 000,00 b) 15 000,00 c) 38 000,00 d) 6 273,00 e) 9 840,00 f) 4 920,00
	Gmina Ujście – budowa kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej na terenie wsi Ługi Ujskie.	60 000,00
Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody na ujęciach komunalnych	Gmina Szydłowo przeprowadziła modernizację stacji uzdatniania wody w Jaraczewie Ferma.	2016 – 85 000,00
	Gmina Białosławie a) Modernizacja, remonty SUW. b) Wymiana złóż na jednej Stacji Uzdatniania Wody. c) Zakup pompy na SUW Niezychowo.	a) 2015-2016 – 32 800,00 b) 2016 – 1 800,00 c) 2015 – 974,24

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Kontrola ujęć wody, aktualizacja pozwoleń wodnoprawnych, zapoznanie się z wynikami jakości wody surowej	W roku 2016 ZGKiM w Łobżenicy wykonało jedną aktualizację dla SUW Dźwierszno Wielkie.	działanie administracyjne
	ZGK Wysoka w roku 2015 wykonał dokumentację oraz zaktualizował pozwolenie wodnoprawne dla: - Hydroforni Nowa Rudna – ŚR.6341.1.2016.IX z dnia 24.02.2016 r., ważne do 23.02.2026 r. - Hydrofornia Młotkowo – ŚR.6341.48.2016.VI z dnia 25.07.2016 r., ważne do 24.07.2026 r.	działanie administracyjne
	RZGW wykonał dwie kontrole w zakresie przestrzegania warunków ustalonych w pozwoleniu wodnoprawnym. Skontrolowano obiekt sportowy w m. Kocik Młyn (gm. Białosłowie) i stwierdzono szereg nieprawidłowości związanych z ustaleniami pozwolenia. Drugim skontrolowanym podmiotem była inwestycja na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią rzeki Noteci oraz rzeki Gwdy polegająca na budowie ujęcia wody do celów przeciwpożarowych na kanale portowym rzeki Gwdy w m. Ujście, kontrola nie wykazała naruszeń.	działanie administracyjne
	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Wyrzysku Sp. z o.o. Wyrzysk dokonało aktualizacji pozwoleń wodnoprawnych – ujęcie Kosztowo, ujęcie Kościerzyn Wielki, oczyszczalnia ścieków.	działanie administracyjne
	Gmina Białosłowie prowadzi coroczne badania jakości wody.	2015-2016 7 000,00
	Gmina Miasteczko Krajeńskie, w ramach bieżącej eksploatacji prowadziła monitoring kontrolny i przeglądowy wykonywany przez inspekcję sanitarną.	2015-2016 10 000,00
	Gmina Miasteczko Krajeńskie zaktualizowała pozwolenia dla ujęć wody w Grabównie, Brzostowie i Okalińcu.	2015-2016 15 000,00
	MWiK Sp. z o.o. w Pile eksploatuje ujęcia w sposób kontrolowany, przestrzegając postanowień i warunków oraz zaleceń w pozwoleniach wodnoprawnych. Ilość pobranej wody jest monitorowana. badania jakości wody wykonywane są z wymaganą częstotliwością. Obowiązek prowadzenia pomiarów wydajności studni i poziomu zwierciadła wody w studniach realizowany jest prawidłowo.	działanie administracyjne
	MWiK Sp. z o.o. w Pile w okresie sprawozdawczym dokonało aktualizacji pozwolenia wodnoprawnego w zakresie poboru wód podziemnych z grupy studni nr 10-10, 10 bis, 10 z oraz studni nr 16 w m. Piła (w roku 2016) oraz innych pozwoleń wodnoprawnych na wyloty oczyszczonych wód opadowych i roztopowych (5 w roku 2015).	działanie administracyjne
Weryfikacja stref ochronnych	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Wyrzysku zweryfikowało strefę ochronny ujęć wody – ustanowiono strefy ochrony bezpośredniej dla ujęć podziemnych w miejscowościach Kosztowo i Kościerzyn Wielki.	działanie administracyjne
Likwidacja nieczynnych studni	Gmina Szydłowo zlikwidowała jedno ujęcie wody w Cochu II.	2016
Prowadzenie corocznych konserwacji urządzeń melioracyjnych, poprzedzone przeglądem stanu technicznego	Corocznie WZMiUW prowadzi konserwację i bieżącą eksploatację urządzeń melioracji podstawowych, w tym: wykaszanie dna i skarp, hakowanie dna, karczowanie krzaków oraz odmulenie cieków warstwą 10-30 cm, wycinka drzew.	2015 konserwacja 484 496,85 eksploatacja 144 753,61 2016 konserwacja

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
urządzeń		556 813,68 eksploatacja 200 186,64
	Gmina Kaczory prowadzi konserwację urządzeń melioracji w ramach bieżących potrzeb	2015 – 4 000,00 2016 – 4 000,00
	Gmina Wyrzysk przekazała dotację celową z budżetu na konserwację urządzeń melioracyjnych dla Powiatowego Związku Spółek Wodnych w Pile.	2015 – 10 000,00
	Gmina Białosłowie przeprowadziła naprawę przepustu.	2016 – 4 000,00
	Gmina Ujście a) czyszczenie rowów b) przebudowa i przywrócenie do użyteczności rowów melioracyjnych, zakup rur do wykonania przepustów rowu melior. w Kruszewie, konserwacja rowu w Byszkach, naprawa przepustu w Kruszewie.	2015 – 3 510,00 2016 – 38 247,24
	Gmina Piła wpłaca składki Spółce Wodno-Melioracyjnej, która zajmuje się utrzymaniem i eksploatacją urządzeń wodno-melioracyjnych na terenie Piły. Urządzenia melioracyjne znajdują się w rejonie al. Niepodległości, ul. Żeleńskiego, ul. Nowowiejskiego, ul. Chopina, ul. Walki Młodych, ul. Kośno, ul. Łęgi, ul. Na Leszkowie, ul. Okrzei, na osiedlu Motylewo oraz na osiedlu Staszyce (przepompownia). Spółka zajmowała się konserwacją i utrzymaniem rowów melioracyjnych znajdujących się na terenie Miasta Piły, zrealizowała na rowie przy ul. Mieszka I następujące prace: odmulenie rowu i przepustów, koszenie porostów i skarp, wycinka krzewów, faszynowanie rowu, likwidacja odpadów.	2015 – 26 933,60 4 665,60 2016 – 75 000,00
	Gmina Łobżenica prowadziła poniższe działania: a) zakup materiałów i usług do bieżącej konserwacji przepustów na drogach gminnych. b) dotacja z budżetu dla spółki wodnej. c) prace konserwacyjne rowów melioracyjnych.	a) 15 276,77 b) 3 000,00 c) 4 999,95
	Gmina Miasteczko Krajeńskie corocznie wypłaca dotacje dla Gminnej Spółki Wodnej w Miasteczku Krajeńskim na dofinansowanie usług konserwacyjnych rowów melioracyjnych leżących na terenie Gminy.	2015 – 4 000,00 2016 – 4 000,00
	Powiat wskazuje, że w roku 2015 na prace związane z utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych szczegółowych wydano w ramach działalności spółek wodnych: - 83 730 zł w ramach dotacji z Państwa, - 278 560,00 w ramach składek członkowskich.	2015 – 468 800,00
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	ZGK Wysoka w roku 2016 wykonał: a) sieć kanalizacji sanitarnej Wysoka, ul. Strzelecka (120 mb + 10 mb przyłączy), b) sieć kanalizacji sanitarnej Wysoka, ul. Akacyjowa, Batorego (58,5 mb + 47,5 mb przyłączy).	2016 a) 19 040,00 b) 10 575,00
	Gmina Kaczory prowadziła rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej.	2016 – 41 000,00
	a) Gmina Szydłowo rozbudowała sieć kanalizacyjną w Dobrzycy (300 m).	a) 140 000,00
	b) Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Coch. c) Przebudowa oczyszczalni ścieków w Dobrzycy.	b) 16 764,90 c) 62 730,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Wyrzysku wybudowało odcinek sieci kanalizacyjnej w Wyrzysku ul. Ślusarska.	17 352,35
	Gmina Białośliwie prowadziła modernizację, remonty obiektów związanych z przyjmowaniem i oczyszczaniem ścieków.	2015-2016 – 18 600,00
	Gmina Miasteczko Krajeńskie a) Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przepompownią ścieków dla części wsi Miasteczko-Huby. b) Program funkcjonalno-użytkowy budowy kanalizacji sanitarnej dla Arentowa, Grabionnej, Okalińca i części Grabówna. c) Budowa przyłączy kanalizacji sanitarnej do granic działek z nowymi budynkami d) Natychmiastowe interwencje przy występowaniu awarii sieci wodociągowej.	a) 2015-2016 200 000,00 b) 2016 – 20 300,00 c) 2015-2016 64 600,00 d) 2015-2016 20 000,00
	MWiK Sp. z o.o. w Pile w okresie sprawozdawczym wykonało następujące inwestycje związane z systemem kanalizacji: a) budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Wiśniowej i Zamiejskiej w Pile, b) budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Zbrojnej w Pile, c) budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Wapiennej i Żwirowej w Pile, d) budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Kamiennej w Pile, e) budowa sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Małgorzaty w Pile, f) budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Kukułczej w Pile, g) budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Brzaskwiniowej w Pile, h) budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Wybickiego w Pile – III etap, i) budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Czarnkowskiej w Pile, j) rozbudowa monitoringu sieci kanalizacyjnej.	a) 101 000,00 b) 132 000,00 c) 129 000,00 d) 155 000,00 e) 161 000,00 f) 50 000,00 g) 48 000,00 h) 102 000,00 i) 6 000,00 j) 78 381,00
	Gmina Wysoka a) Opracowanie dokumentacji technicznej budowy kanalizacji sanitarnej dla wsi Jezioraki Kosztowskie. b) Opracowanie dokumentacji technicznej budowy kanalizacji sanitarnej dla wsi Mościska. c) Projekt budowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w kierunku leśniczówki w m. Mościska. d) Opracowanie dokumentacji dla zadania - Modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Dworcowej w Wysokiej wraz z budową zbiornika retencyjnego przy oczyszczalni ścieków w Wysokiej i modernizacją systemu zabezpieczenia w wodę w Młotkowie.	a) 49 200,00 b) 39 800,00 c) 9 840,00 d) 24 108,00
Rozbudowa oczyszczalni ścieków (w tym Rozbudowa oczyszczalni ścieków Wyrzysku i dostosowanie	Gmina Kaczory prowadziła rozbudowę oczyszczalni ścieków.	2016 – 3 200 000,00
	Gmina Białośliwie prowadziła prace remontowe na terenie oczyszczalni ścieków w Białośliwiu.	2015-2016 – 14 100,00
	Gmina Łobżenica - opracowanie dokumentacji dot. modernizacji oczyszczalni ścieków w Liszkowie.	186 222,00
	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Wyrzysku wykonało projekt pn. przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Wyrzysku – dokumentacja projektowa, projekt współfinansowany z PO LiŚ, za pośrednictwem środków NFOŚiGW).	17 043 097,33

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
oczyszczalni do podwyższonego poziomu usuwania biogenów)		
Wspieranie budowy oczyszczalni przyzagrodowych w miejscach zabudowy rozproszonej, gdzie budowa kanalizacji sanitarnej jest nieuzasadniona	Gmina Kaczory prowadziła dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.	2015 – 7 000,00 2016 – 3 100,00
	Gmina Szydłowo dofinansowała budowę oczyszczalni na kwotę 3 000,00 zł do każdej wybudowanej i odebranej przydomowej oczyszczalni ścieków. W latach 2015-2015 wydano pozwolenia na budowę dla 115 takich obiektów.	2015-2016 345 000,00
	Gmina Białośliwie prowadziła dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.	2015-2016 – 32 400,00
	Gmina Miasteczko Krajeńskie - montaż 3 szt. przydomowych pompowni ścieków.	2016 – 48 000,00
	Gmina Łobżenica - udzielenie dotacji dla osób fizycznych na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.	12 000,00
	Gmina Wyrzysk Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.	2015 – 18 949,50 2016 – 26 405,01
	Gmina Wysoka Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.	3 000,00
Budowa i rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej	MWiK Sp. z o.o. w Pile prowadziło rozbudowę systemu kanalizacji deszczowej: a) zbiornik retencyjny w ul. Karpackiej w Pile, b) budowa sieci kanalizacji deszczowej w ul. Wawelskiej, Tczewskiej i Kaczorskiej w Pile, c) budowa sieci kanalizacji deszczowej w ul. Okrzei – Rynkowej w Pile, d) budowa sieci kanalizacji deszczowej w ul. Bogusławskiego w Pile, e) budowa sieci kanalizacji deszczowej w ul. Kossaka, Dąbrowskiego i al. Powstańców Wlkp. – II etap, f) budowa sieci kanalizacji deszczowej w ul. 11-ego Listopada w Pile, g) budowa sieci kanalizacji deszczowej w ul. Szybowników w Pile.	a) 1 089 000,00 b) 965 000,00 c) 14 000,00 d) 213 000,00 e) 1 453 000,00 f) 186 000,00 g) 220 000,00
	Gmina Szydłowo prowadziła rozbudowę sieci kanalizacji deszczowej w miejscowości Os. Dolaszewo (350 m) - ul. Podkowa Leśna.	2015 – 190 000,00 2016 – 10 393,50
	Gmina Ujście wybudowała kanalizację deszczową wraz z separatorem przy ul. Noteckiej w Ujściu.	2015 – 171 173,50
	Gmina Wyrzysk corocznie wykonuje usługi remontowe urządzeń oczyszczających i sieci kanalizacji deszczowej.	2015 – 5 545,27 2016 – 27 394,57

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Wprowadzenie rejestru zbiorników bezodpływowych i systematyczne prowadzenie zapisów	Rejestr zbiorników bezodpływowych prowadzony jest w różnych formach przez każdą jednostkę samorządową. Jednym z systemów rejestrowych jest system GOK+, informacje zbierane są także na deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.	działanie administracyjne
Kontrola opróżniania zbiorników bezodpływowych	W roku 2015 gmina Szydłowo prowadziła kontrolę ok. 75 właścicieli nieruchomości, kierując pisma. Inne jednostki prowadzą interwencyjne kontrole, w miarę bieżących potrzeb.	działanie administracyjne
	Straż Miejska w Wyrzysku w latach 2015-2016 przeprowadziła następujące kontrole związane z ochroną środowiska: kontrola posesji, które nie są podłączone do sieci kanalizacyjnej czy posiadają umowy i potwierdzenia wywozu nieczystości płynnych. Działania statutowe w 2015 r. z zakresu bieżącej kontroli: ilość kontroli – 79, ilość mandatów – 59, sprawy skierowane do sądu – 2. Działania statutowe w 2016 r. z zakresu bieżącej kontroli: ilość kontroli – 69, ilość mandatów – 28, brak spraw skierowanych do sądu.	działania administracyjne
	Straż Miejska w Ujściu prowadziła wyrywkowe kontrole umów na wywóz nieczystości stałych i płynnych. W roku 2015 przeprowadzono 23 kontrole, ukarano 5 osób mandatem karnym. W roku 2016 przeprowadzono 19 kontroli.	działania administracyjne
	Gmina Białośliwie przeprowadziła kontrole nieruchomości w zakresie odpadów, ścieków – w roku 2015 - 140 i w roku 2016 – 158.	działania administracyjne
Na terenach skanalizowanych kontrole podłączeń do kanalizacji sanitarnej	Działanie jest prowadzone w ramach bieżących wizji terenowych pracowników poszczególnych gmin. Prowadzone są odbiory podłączeń do sieci kanalizacyjnej.	działanie administracyjne
Organizowanie na terenach wiejskich spotkań propagujących zapisy Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	Działania prowadzi WODR. Tematyka szkoleń realizowanych przez Ośrodek w latach 2015-2016 na terenie powiatu pilskiego była następująca: - zasady wzajemnej zgodności w gospodarstwie rolnym, - obowiązujące aktualnie regulacje prawne związane z ochroną zwierząt, zapewnienie dobrostanu zwierząt, - program rolnośrodowiskowy i rolnośrodowiskowo-klimatyczny w ramach PROW, - zazielenienie – obowiązkowy wymóg nowego systemu płatności bezpośrednich, - wsparcie dla producentów ekologicznych w ramach PROW, - podstawowe zasady gospodarowania w rolnictwie ekologicznym, - wsparcie finansowe dla działań prośrodowiskowych z WPR, - działania przyjazne środowisku na obszarach wiejskich, - bilansowanie składników nawozowych w gospodarstwach w celu zminimalizowania zanieczyszczenia środowiska, - bilans substancji organicznej w gospodarstwie rolnym.	środki własne
Pozostałe działania niewskazane w POŚ		
Utrzymanie	W okresie sprawozdawczym RZGW w Poznaniu podejmował następujące działania związane z modernizacją urządzeń melioracji	2015

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
urządzeń wodnych	wodnych podstawowych: - w roku 2015: a) likwidacja wyrw brzegowych na Gwdzie – zabudowa brzegów rzeki w Piła Motylewo, ul. Bociana – opracowanie dokumentacji. b) realizacja zadania powyżej. - w roku 2016: a) konserwacja rowów odsiakowych na terenie Nadzoru Wodnego Ujście, 600 mb rowu na brzegu lewym na wysokości stopnia Nowe oraz stopnia Wieleń. b) remont dwóch śluzek wałowych w km 111,153 brzeg prawy na terenie powiatu piłskiego.	a) 17 958,00 b) 241 420,91 2016 a) 5 996,50 b) 29 184,00
Ochrona przeciw-powodziowa i zapobieganie skutkom suszy	KZGW sporządziło mapy zagrożenia i mapy ryzyka powodziowego, które w roku 2015 zostały przekazane przez Dyrektora RZGW władzom samorządowym, do wykorzystania podczas planowania przestrzennego, na których wyznaczono: – obszary szczególnego zagrożenia powodzi, na których obowiązują zakazy z m.in. 88 l ust. 1 i m.in. 40 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo wodne, – obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym, – obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, – obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat. Dla powiatu piłskiego takie mapy opracowano dla rzek Noteć, Gwda i Piława. Mapy te zostały przekazane do Starostwa Powiatowego oraz gmin: Szydłowo, Piła, Ujście, Kaczory, Miasteczko Krajeńskie, Białośliwie oraz Wyrzysk.	środki KZGW, RZGW
	W ramach wdrażania zapisów Dyrektywy Powodziowej, w roku 2015 trwały prace nad opracowaniem Planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza i dla obszaru regionu wodnego Warty. W roku 2016 opublikowano Rozporządzenie w Dzienniku Ustaw. Zadanie było współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach POPT 2007-2013.	środki KZGW, RZGW konsultacje społeczne projektu 54 400,00
	Dyrektor RZGW w Poznaniu, poza wdrażaniem ustaleń Dyrektywy Powodziowej, w zakresie ochrony przed powodzią, monitoruje na bieżąco sytuację hydrologiczno-meteorologiczną w regionie wodnym Warty, m.in. sumy opadów, wahania stanów wód, rozwój zjawisk lodowych na rzekach. W tym zakresie, w czasie rozwoju sytuacji powodziowej, współpracuje ściśle z jednostkami zarządzania kryzysowego. Monitoring i współpraca dotyczy także suszy. W roku 2016 sporządzono w tym zakresie Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty (dokumentacja jest na etapie projektu). Zadanie było finansowane ze środków NFOŚiGW.	RZGW 2016 – 262 605,00 konsultacje społeczne projektu 2015-2016 2 799,97

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Osiągnięcie celów środowiskowych przez jednolite części wód	RZGW w Poznaniu mając na uwadze troskę o stan wód realizuje zapisy zawarte w dokumentach planistycznych, który służy koordynowaniu działań mających na celu osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód i ekosystemów od wód zależnych. W aktualizacji programu wodno-środowiskowego kraju oraz w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza (aktualizacja przyjęta w roku 2016) zawarty jest zbiór działań, jednak nie wskazano w nich zadań dla RZGW w Poznaniu dla jednolitych części wód na terenie powiatu pilskiego.	środki KZGW, RZGW
	W roku 2015 przeprowadzono weryfikację wód wrażliwych i obszarów szczególnie narażonych (OSN), polegającą na przeprowadzeniu oceny wód oraz stanu rolnictwa w regionie wodnym Warty w celu przygotowania projektu rozporządzenia (wydano je w roku 2017).	środki RZGW
Utrzymanie dróg wodnych	W okresie sprawozdawczym RZGW w Poznaniu przeprowadził szereg działań związanych z utrzymaniem śródlądowych dróg wodnych w sposób zapewniający bezpieczną żeglugę: a) prace utrzymaniowe polegające na koszeniu rzeki Noteć od km 70,00 do km 120,00 oraz pogłębianiu awanportów śluz, b) utrzymaniowe wycinki drzew w powiecie pilskim: 4 drzewa w m. Ujście, c) bieżące monitorowanie stanu oznakowania szlaku żeglugowego – wysyłanie korespondencji do właścicieli infrastruktury przywodnej celem uzupełnienia braków w oznakowaniu, d) trałowanie szlaku – oznaczenie głębokości tranzytowych, e) prace utrzymaniowe polegające na koszeniu rzeki Noteć od km 70,00 do km 120,00 oraz na pogłębianiu awanportów śluz na terenie Nadzoru Wodnego Wieleń oraz Ujście, f) utrzymaniowe wycinki drzew: 77 drzew w m. Ujście, g) wyciągnięcie powalonego drzewa w km 104,00, h) zakup oznakowania do nadzoru wodnego Ujście.	środki RZGW a) 2015 – 14 180,00 b) brak c) brak d) brak e) 2016 22 115,41 + 27 356,30 f) brak g) 568,26 h) 300,00
Zmiany na terenie zakładów podmiotów gospodarczych	Philips Lightning Poland Sp. z o.o. zakończył projekt racjonalnego korzystania z wody technologicznej na cele chłodnicze w Dziale Huty Szkła. Jego efektem jest zerowy zrzut wody pochłodniczej do sieci kanalizacji.	środki własne
	Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego w Pile ZETPEZET Sp. z o.o. w roku 2016 rozpoczął inwestycję zmiany technologii produkcji skrobi ziemniaczanej, której uruchomienie spowoduje zmniejszenie zużycia wody na cele produkcyjne z 4,99 m ³ /Mg surowca do 1,5 m ³ /Mg.	środki własne
	Farmutil Wymiana poszczególnych odcinków wewnątrzzakładowej sieci kanalizacyjnych, wodociągowej w latach 2015/2016. Prace modernizacyjne polegające na poprawie efektywności przesyła wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi oraz do celów produkcyjnych. Poprawa gospodarki wodno-ściekowej a) Opracowanie dokumentacji środowiskowej na budowę poletka osadowego przeznaczonego do magazynowania odpadów o kodzie 19 08 05 oraz uzyskanie pozwolenia na budowę (obecnie etap realizacji). b) Monitoring jakości i ilości wód podziemnych w poszczególnych ujęciach. W tym bieżąca konserwacja, czyszczenie studni zapobiegające zamuleniu ujęcia, 2 razy do roku sprawdzanie poziomu zwierciadła wód.	środki własne

Źródło: ankiety i materiały przekazane przez jednostki realizujące

3.2. POWIERZCHNIA ZIEMI: KOPALINY, GLEBY

Zmiany środowiska w zakresie zasobów powierzchni ziemi to częściowo wynik eksploatacji kopalin. Na terenie Powiatu czynnie prowadzona jest eksploatacja kopalin. W okresie sprawozdawczym nie wydano jednak nowych koncesji na eksploatację kopalin. Jednocześnie prowadzona jest stopniowa rekultywacja gruntów.

Działania związane z ochroną powierzchni ziemi i gleb to nie tylko prawidłowo prowadzone działania związane z rekultywacją gruntów, ale również planowanie przestrzenne, gdzie grupowane są odpowiednie typy zabudowy i użytkowania terenu korespondujące z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Są to również działania związane z edukacją rolników dotyczącą ochrony gleb i prawidłowego stosowania nawozów. Zadania organizacyjne w tym zakresie realizowane są w gminach powiatu na bieżąco. Rozpowszechnianiem i wdrażaniem informacji wśród rolników zajmuje się głównie Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

Kolejna tabela zawiera zestawienie działań podejmowanych w okresie sprawozdawczym w zakresie ochrony zasobów powierzchni ziemi i gleb.

Tabela 24. Ocena działań związanych z ochroną powierzchni ziemi

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Opis działania
Zadania z Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019		
Badania chemiczne gleb – dopłaty	Badaniem gleb użytkowanych rolniczo zajmuje się natomiast Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Poznaniu oraz w Koszalinie, która regularnie przeprowadza badania w ramach indywidualnych zleceń właścicieli gruntów.	środki własne użytkowników gruntów
Zamknięcie składowiska – prace rekultywacyjne	Gmina Ujście wykonała warstwę izolacyjną (zabezpieczającą) czaszy Składowiska Odpadów w Mirosławiu (etap II). Prowadzono doradztwo ws. rekultywacji, badania monitoringowe, zakupiono mieszankę trawa do obsiania składowiska.	2015 – 54 359,20 2016 – 153 627,00
	Gmina Białośliwie a) W 2016 r. zaktualizowano Projekt rekultywacji składowiska odpadów. Gmina jest na etapie uzyskania stosownych decyzji. b) Opracowanie danych dotyczących dobowych sum opadów atmosferycznych na składowisku odpadów, wykonanie tabliczki informacyjnej, budowa dwóch studni odgazowujących na terenie rekultywowanego składowiska odpadów, badania wód podziemnych z 3 piezometrów, wykonanie badań 2 studni odgazowujących badania osiadania składowiska, badania osiadania składowiska odpadów.	2016 a) 9 717,00 b) 36 135,44
	Gmina Wyrzysk Zamknięcie składowiska – prace rekultywacyjne.	2015 – 3 690,00
	Gmina Łobżenica Rekultywacja składowiska odpadów.	2015 – 70 000,00 2016 – 30 000,00
	Gmina Wysoka Projekt rekultywacji składowiska odpadów komunalnych w m. Wielka Wysoka.	2015 – 12 357,40
Monitoring składowiska	Gmina Białośliwie corocznie prowadzi monitoring składowiska odpadów.	2015 – 7 150,00 2016 – 7 180,00
	Gmina Wyrzysk corocznie prowadzi monitoring składowiska odpadów.	2015 – 5 329,60 2016 – 5 442,40
Promocja programów rolnośrodowiskowych	Tematyka szkoleń realizowanych przez Wielkopolski ODR była następująca: - zasady wzajemnej zgodności w gospodarstwie rolnym, - program rolnośrodowiskowy i rolnośrodowiskowo-klimatyczny w ramach PROW 2014-2020.	środki własne ODR
Inwentaryzacja miejsc nielegalnej eksploatacji kopalin	OUG Poznań w latach 2015-2016, w trzech przypadkach kontroli podjął działania polegające na eliminacji nielegalnej eksploatacji kopalin na terenie powiatu (dwie sprawy zakończyły się naliczeniem opłaty podwyższonej, jedna sprawa nie została wszczęta).	działania administracyjne

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Opis działania
Kontrola sposobu eksploatacji kopalin	OUG Poznań kontrole prowadził w roku 2015. Były to zakłady górnicze Czajcze w gm. Wysoka, m. Czajcze i zakład Mirosław AG w gm. Ujście i m. Mirosław.	działania administracyjne
Zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2016-2020		
Kontrola wydobycia kopalin, zgodności z wydaną koncesją	OUG Poznań nadzorował oraz przeprowadzał kontrole w ramach nadzoru nad ruchem zakładów górniczych wydobywających kopalinę. Kontrolowano bezpieczeństwo prowadzonych robót podczas eksploatacji złóż lub likwidacji zakładów górniczych, zgodność prowadzonych robót górniczych z planem ruchu i innymi dokumentami, prowadzono kontrolę ewidencji zasobów złóż oraz kontrolowano realizację obowiązków związanych z ochroną środowiska i wykonanie rekultywacji terenów po działalności przemysłowej. W roku 2016 skontrolowano 8 zakładów: - ZG Piesna, gm. Łobżenica, m. Piesna, - ZG Piła – Jezioro Piaszczyste, gm. Piła, m. Piła, - ZG Róża Wielka – RT, gm. Szydłowo, m. Róża Wielka, - ZG Róża Wielka dz. 458/6, gm. Szydłowo, m. Róża Wielka, - ZG Skrzatusz, gm. Szydłowo, m. Skrzatusz, - ZG Skrzatusz dz. 445/2, gm. Szydłowo, m. Skrzatusz, - ZG Wysoka I, gm. Wysoka, m. Wysoka, - ZG Wysoka II, gm. Wysoka, m. Wysoka.	działania administracyjne
	Powiat w przedmiotowym okresie przeprowadził 2 planowe kontrole sposobu realizacji eksploatacji kopalin. Nie wykazano naruszeń.	działania administracyjne
Inwentaryzacja nielegalnych miejsc pozyskiwania kopalin i podjęcie działań restrykcyjnych	W okresie sprawozdawczym nie wpływały do organów ochrony zasobów geologicznych wnioski o zbadania nielegalnej eksploatacji kopalin.	brak
Konsekwentne wpisywanie w plany mpzp obszarów udokumentowanych złóż kopalin i niedopuszczanie do zmiany przeznaczenia terenu	OUG Poznań oraz Powiat Pilski współdziałał z organami gmin w tworzeniu studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem kopalin i ich ochroną przed trwałym zainwestowaniem niegórniczym.	działania administracyjne

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Opis działania
Proponowanie proekologicznych zasad gospodarki rolnej i leśnej poprzez organizowanie szkoleń, publikacje	Tematyka szkoleń realizowanych przez Wielkopolski ODR była następująca: - wsparcie dla producentów ekologicznych w ramach PROW 2014-2020, - podstawowe zasady gospodarowania w rolnictwie ekologicznym.	środki własne ODR
Kształtowanie struktury upraw przeciwdziałających erozji i pogarszaniu się jakości gleb	Tematyka szkoleń realizowanych przez Wielkopolski ODR była następująca: - zasady wzajemnej zgodności w gospodarstwie rolnym, - zazielenienie – obowiązkowy wymóg nowego systemu płatności bezpośrednich.	środki własne ODR
Wykorzystanie gleb o niższej klasie przydatności do produkcji biomasy	Gmina Łobżenica wskazuje, że na jej terenie jest plantacja wierzby energetycznej o powierzchni 10,3 ha – grunty wsi Dziegciarnia.	brak
Promowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej – szkolenia rolników, publikacje	Tematyka szkoleń realizowanych przez Wielkopolski ODR w roku 2016 była następująca: - zasady wzajemnej zgodności w gospodarstwie rolnym, - WRP 2014-2020 – wsparcie finansowe dla działań prośrodowiskowych, - działania przyjazne środowisku na obszarach wiejskich, - zazielenienie – praktyki rolnicze korzystne dla klimatu i środowiska, - bilansowanie składników nawozowych w gospodarstwach rolnych w celu zminimalizowania zanieczyszczenia środowiska, - bilans substancji organicznej w gospodarstwie rolnym.	środki własne ODR
Informacje w prasie, na stronach internetowych dotyczących promocji rolnictwa ekologicznego	Wielkopolski ODR promuje poprzez szkolenia tematykę oraz zamieszcza informacje na stronie internetowej: - obowiązujące aktualnie regulacje prawne związane z ochroną zwierząt, zapewnienie dobrostanu zwierząt i konsekwencje wynikające z nieprzestrzegania ich, - zazielenienie – obowiązkowy wymóg nowego systemu płatności bezpośrednich, - wsparcie dla producentów ekologicznych w ramach PROW 2014-2020, - podstawowe zasady gospodarowania w rolnictwie ekologicznym.	środki własne ODR
Wprowadzenie do mpzp danych dotyczących ochrony gleb	Jednostki samorządowe w opracowywanych MPZP wprowadzają ewentualne zapisy dotyczące rozgraniczania terenów o różnych funkcjach, tj. terenów rolnych, łąk i pastwisk, zapisy dotyczące sposobu realizacji gospodarki ściekami,	działanie administracyjne

Źródło: ankiety i materiały przekazane przez jednostki realizujące

3.3. ZASOBY PRZYRODNICZE

Ochrona zieleni, czyli jej utrzymanie, pielęgnacja, nasadzenia, należy głównie do zadań własnych gmin. Jednostki w okresie sprawozdawczym wydatkowały środki na bieżące utrzymanie terenów zieleni będących w ich kompetencjach.

Gminy w swoich planach zagospodarowania przestrzennego prowadzą lokalną politykę utrzymania terenów biologicznie czynnych poprzez właściwe określanie wymogów w MPZP, zakładanie rozwoju terenów rekreacyjnych, nowe nasadzenia zieleni, zarówno jako projekty indywidualne, jak i w ramach projektów drogowych i tworzenie nowych miejsc zadrzewień i zakrzewień, także przy głównych ciągach komunikacyjnych, jako naturalna izolacja dla zanieczyszczeń komunikacyjnych. W zapisach planów umieszcza się informacje na temat procentowego udziału tego typu zieleni na terenie działki.

Zarządcy dróg na bieżąco podczas modernizacji ciągów komunikacyjnych dbają o zazielenienie pasów komunikacyjnych i prowadzą utrzymanie zieleni. Działania polegają na pielęgnacji krzewów, żywopłotów oraz drzew zlokalizowanych w pasach drogowych (cięcie, strzyżenie oraz formowanie krzewów, żywopłotów, cięcia techniczne drzew oraz usuwanie odrostów z pni).

Nadleśnictwa prowadzą gospodarkę leśną na terenie lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, natomiast Starosta Piłski sprawuje nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa położonymi w granicach administracyjnych powiatu.

Kolejna tabela zawiera wykaz wyszczególnionych ważniejszych działań.

Tabela 25. Ocena wykonania działań związanych z ochroną zasobów przyrodniczych

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Zadania z Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019		
Opracowanie uproszczonych planów urządzania lasów oraz inwentaryzacji stanu lasów niepaństwowych	Powiat opracowywał uproszczone plany urządzenia lasów (UPUL) oraz inwentaryzował stan lasów (ISL). W roku 2015 sporządzono trzy opracowania urzędzeniowe dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa: a) ISL dla lasów stanowiących własność indywidualnych właścicieli Gm. Ujście dla obrębów: Kruszewo, Jabłonowo, Węglewo, Ługi Ujskie, Mirosław - na łączną pow. 104,23 ha b) UPUL dla lasów stanowiących własność indywidualnych właścicieli Gm. Ujście dla obrębu Nowa Wieś Ujska – na łączną pow. 40,48 ha c) UPUL dla lasów stanowiących własność indywidualnych właścicieli Gm. Szydłowo dla obrębów: Stara Łubianka, Zawada – na łączną pow. 7,84 ha. W roku 2016 sporządzono trzy opracowania urzędzeniowe dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa: a) ISL dla lasów stanowiących własność indywidualnych właścicieli Gm. Białosłowie dla obrębów: Białosłowie, Dębówko Nowe, Krostkowo, Pobórka Wlk., Tomaszewo - na łączną pow. 48,8921 ha b) ISL dla lasów stanowiących własność indywidualnych właścicieli Gm. Szydłowo dla obrębów: Zabrodzie, Krępska, Dobrzyca, Wildek, Kłęśnik, Skrzatusz, Jaraczewo, Szydłowo, Dolaszewo, Cyk, Kotuń, Pokrzywnica, Kłoda, Leżenica, Nowy Dwór, Róża Wlk. - na łączną pow. 87,6430 ha c) UPUL dla lasów stanowiących własność indywidualnych właścicieli Gm. Szydłowo dla obrębu Tarnowo - na łączną pow. 69,0055 ha.	2015 – 19 000,00 2016 – 35 544,00
	Gmina Białosłowie wykonała mapy i opracowała plan urządzenia lasów będących własnością Gminy Białosłowie.	2015 – 3 332,60
	Gmina Łobżenica opracowała uproszczony plan zarządzania zasobem lasów gminnych.	2015 - 3 327,00
	Gmina Wysoka Wykonanie planów urządzania lasów komunalnych.	2015 – 3 128,00
Rewitalizacja parków przy Domach Pomocy Społecznej w Dębnie, Chlebnie i Falmierowie	Zadanie zostało zrealizowane do roku 2011.	zadanie zrealizowane
Czynna ochrona przyrody (pielęgnacja pomników, zabiegi ochronne) – szczepienie kasztanowców	Pielęgnacja pomników przyrody prowadzona jest przez właścicieli gruntów. Gminy organizują działania ochronne, w tym szczepienie kasztanowców.	środki własne

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Pielęgnacja terenów zieleni: - pielęgnacja parku, - cięcia sanitarne drzew i krzewów ozdobnych - zakup materiału zadrzewieniowego, - usuwanie chorych i suchych gałęzi - sadzenie zieleni	Gmina Kaczory Utrzymanie zieleni poprzez zakup i pielęgnację kwiatów na klombach oraz wycinkę drzew i krzewów.	50 868,52
	Gmina Ujście Utrzymanie zieleni poprzez zakup materiałów do pielęgnacji drzew i krzewów, stworzenie lepszych warunków do wypoczynku i rekreacji, poprawę estetyki wsi, utrzymanie czystości i zieleni, usługi koszenia trawy i pielęgnacji zieleni.	51 538,36
	Gmina Szydłowo Utrzymanie zieleni poprzez wykaszanie terenów zielonych, zakup kwiatów, nasion traw. Zadanie realizowane rokrocznie poprzez zakup sadzonek drzew i krzewów i wykonywanie nasadzeń uzupełniających.	64 589,47 825,00
	Gmina Piła Założenie nowych terenów zieleni i zieleni izolacyjnej.	2015-2016 515 447,94
	Gmina Wysoka Utrzymanie zieleni poprzez zakup kwiatów, usługi ogrodnicze, zakup ziemi, nawozów.	19 771,48
	Gmina Łobżenica prowadziła projekt Zrównoważone użytkowanie, przywracanie naturalnego ekosystemu i odnawianie zasobów zieleni w miejscowości Łobżenica na ustanowionym Obszarze Chronionego Krajobrazu "Dolina Łobżonki i Bory Kujańskie" (dotacja z WFOŚiGW). Na powierzchni 0,5 ha wykonano rewaloryzację terenu, wycinkę posuszu, przygotowano gleby pod nasadzenia, wykonano prace pielęgnacyjne krzewów, uzupełniono i wysadzono nowe drzewa, krzewy, doświetlono korony drzew.	2015 – 25 000,00 2016 – 30 000,00
	Gmina Wyrzysk a) zakup zieleni ozdobnej, kwietników i donic, b) obsadzenie donic zielenią.	a) 29 012,99 b) 25 323,68
	Usuwanie Barszczu Sosnowskiego na terenie Gminy Łobżenica.	2016 – 18 500,00
	Gmina Białośliwie Utrzymanie zieleni poprzez zakup sprzętu ogrodniczego, wykonanie korekt 3 lip.	10 175,83
	Gmina Łobżenica - utrzymanie terenów zielonych, - koncepcja zagospodarowania terenów zielonych.	2015 30 390,50 5 497,48 3 500,00
	Gmina Miasteczko Krajeńskie - zakup kwiatów, krzewów ozdobnych, - wykonanie uproszczonych planów urządzania lasów komunalnych, pielęgnacja zadrzewień.	12 103,09
	Gmina Piła Zrealizowane wydatki obejmują utrzymanie zieleni, pielęgnację zadrzewień i porządkowanie terenów zieleni (tereny gminne, Park na Wyspie, Park Miejski im. St. Staszica, drogi krajowe, tereny poza ewidencją), prace związane z sadzeniem roślin jednorocznych i nowe nasadzenia, ustawienie i serwisowanie kabin WC na terenach zielonych, urządzeń nawadniających i fontann, wycinkę drzew, utrzymanie lasów komunalnych, zbieranie papierów i psich	6 011 829,98

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	odchodów na terenach gminnych i w lasach komunalnych, obsługę imprez w Parku na Wyspie, organizację III Krajowej Wystawy Miasto Ogród, dzierżawę źródła z wodą pitną w Parku na Wyspie. Utrzymaniem zieleni zajmuje się Zarząd Dróg i Zieleni Urzędu Miasta w Pile.	
	ZDiZ Piła zajmuje się poniższymi elementami utrzymania terenów zielonych: - koszenie, - cięcie żywopłotów, - odchwaszczanie żywopłotów, - pielenie skupin krzewów, - odmładzanie krzewów, - wygrabianie liści jesienią, - cięcia redukcyjne w koronach drzew, - usuwanie suchych i połamanych gałęzi w koronach drzew, usuwanie odrostów wokół szyi korzeniowej, - pielenie misek wokół drzew, - usuwanie odrostów na pniu drzewa do wys.3m od ziemi, - pale przy drzewach – usuwanie, - podlewanie drzew rosnących w pasie drogowym, - usunięcie nadłamanych i wiszących gałęzi w koronie, cięcie koron związane z odsłonięciem znaków drogowych, - wycinka drzew miękkich i twardych, - frezowanie pni drzew, - zbiór papierów i innych nieczystości z terenów zieleni w pasach drogowych dróg powiatowych.	2015 – 229959,86 2016 – 262488,43
Zabezpieczenie drzew w dolinie rzeki Gwdy przed działalnością bobra europejskiego	RDLP w Pile realizowała projekt Poprawa warunków bytowania ptactwa wodno-błotnego wzdłuż rzeki Gwdy na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile.	2015 - 118 325,54
	Gmina Piła Ochrona drzew wzdłuż rzeki Gwdy na terenie miasta Piły.	2016 - 3 400,00
Prowadzenie gospodarki leśnej (w tym wdrażanie Krajowego Programu Zwiększania Lesistości)	Nadleśnictwo Złotów ocenia, że stan zdrowotności lasów na terenie powiatu poza punktowym występowaniem kornika drukarza w drzewostanach z przeważającym udziałem świerka jest dobra, brak jest znaczącego zagrożenia ze strony szkodników owadzych.	środki własne nadleśnictw
	Nadleśnictwo Kaczory Sporządzanie planów zalesień gruntów rolnych w ramach działania – Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów (PROW). W roku 2015 objęto projektem 15,34 ha, a w roku 2016 – 12,81 ha. Zalesienia gruntów rolnych wykonane przez prywatnych właścicieli gruntów rolnych w ramach działania – Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów (PROW). W roku 2016 objęto projektem 152,90 ha.	2015 – 1 933,55 2016 – 1 878,21
Zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2016-2020		
Promocja walorów przyrodniczych, poprzez	Powiat Pilski, w porozumieniu z powiatami: wągrowieckim, czarnkowsko-trzcieńskim, złotowskim i chodzieskim prowadzą działania promocyjne.	środki własne

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
wydawnictwa i albumy	Powiat wydał informator – książkę „Po prawej stronie Noteci”.	
	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe GRANDEL Sp. z o. o., Piła wydało kwartalnik „Zachodni Poradnik łowiecki” oraz książkę „Ciekawostki z pól i lasów” część II (dotacja z WFOŚiGW).	2015 – 40 000,00 2016 – 15 000,00
	Gmina Kaczory prowadziła działania promujące.	2015 – 7 000,00 2016 – 9 000,00
	Gmina Wysoka prowadziła zakup nagród na konkursy w gminie Wysoka i inne wydatki związane z promocją regionu. Opracowano również folder „Wysoka Miasta i Gmina”, promujący walory gminy.	2015 – 9 492,75
	Gmina Białosłowie Zakup książki promującej Gminę Białosłowie, wykonanie kubków, długopisów, ołówków z napisem Gmina Białosłowie oraz gadżetów reklamowych promujących Gminę Białosłowie na imprezach lokalnych.	5 327,29
	Gmina Łobżenica Druk publikacji „Chroniąc pszczoły, chronisz siebie” oraz propagowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych Doliny Łobżonki i Doliny Noteci - Towarzystwo Miłośników Łobżenicy.	4 470,00
	Gmina Piła Aktualizacja informatora turystycznego Gminy Piła „Przewodnik Piła”.	2015 – 7 300,00
	Gmina Piła dotowała a) Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Pile im. Henryka Kamińskiego XIII Rajd „Przebudzenie wiosenne” – zorganizowanie imprezy turystycznej dla mieszkańców Piły b) Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Pile im. Henryka Kamińskiego „Odnowienie rowerowego szlaku turystycznego dookoła Piły”. Realizacja zadania ma na celu odnowienie szlaku o długości 26 km biegnącego dookoła Piły: Piła Koszyce–Piła Gładyszewo–Kotuń–Piła Motylewo c) Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Pile im. Henryka Kamińskiego „Wakacyjne soboty na dwóch kółkach 2016” – zorganizowanie cyklu imprez rowerowych, turystycznych dla mieszkańców Piły d) Związek Harcerstwa Polskiego Oddział w Pile Szlak Piastowski – walory turystyczne regionu.	a) 3 000,00 b) 2 000,00 c) 800,00 d) 4 500,00
Podnoszenie wiedzy o zasobach przyrodniczych regionu poprzez organizowanie konkursów, spotkań z leśnikami, rajdów pieszych i rowerowych	Działania prowadzone są we współpracy z nadleśnictwami, poprzez wycieczki szkolne omówione także w dalszej części.	środki własne
Objęcie ochroną konserwatorską nowych obiektów – pomniki przyrody, użytki ekologiczne	W okresie sprawozdawczym nie powołano nowych form ochrony przyrody.	brak

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Uwzględnienie działań dot. ochrony krajobrazu i ochrony przyrody w mpzp	W latach 2015-2016 opracowano następujące plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 oraz zadania ochronne dla rezerwatów przyrody: - Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012 (Dz. Urz. poz. 2773, ze zm.), - Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 24 listopada 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (Dz. Urz. Wlkp. poz. 7256), - Zarządzenie Nr 35/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 31 grudnia 2015 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Smolary”, - Zarządzenie Nr 31/2015 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 7 grudnia 2015 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Wielkopolska Dolina Rurzycy”, - Zarządzenie Nr 6/2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Nietoperze w Starym Browarze”, - Zarządzenie Nr 21/2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 sierpnia 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Wielkopolska Dolina Rurzycy”. Ustanowienie zarządzeń, stanowiących akty prawa miejscowego pozwala zawierać odpowiednie zapisy w opracowywanych MPZP.	opracowanie ww. aktów nie wiązało się z nakładami finansowymi poniesionymi przez RDOŚ w Poznaniu
Podejmowanie działań ochronnych i konserwatorskich, pielęgnacji zieleni urządzonej oraz na terenach chronionych	W zakresie ochrony siedlisk i gatunków w obszarze Natura 2000 Dolina Rurzycy wykonano w roku 2016 uzupełnienie stanu wiedzy oraz ocenę stanu ochrony siedlisk przyrodniczych 3150, 3260, 7140, 7220, 7230, 9110, 9130, 9160, 91E0, 91T0 oraz poczwarówki jajowatej i poczwarówki zwężonej w ww. obszarze Natura 2000 w części położonej w m.in. wielkopolskim.	RDOŚ 2016 – 39 400,00 z uwagi na dość obszerny zakres ekspertyzy nie ma możliwości rozbicia kosztów na obszary gmin
	Gmina Łobżenica Usuwanie Barszczu Sosnowskiego na terenie gminy.	18 500,00
Wydawanie zezwoleń na wycinkę drzew wyłącznie w uzasadnionych przypadkach	Każdego roku jednostki samorządowe wydawały decyzje zezwalające na wycinkę drzew, po przeprowadzeniu wizji terenowych: - gmina Kaczory wydała w roku 2015 – 109 decyzji, a w roku 2016 – 97 decyzji, - gmina Szydłowo wydała w roku 2015 – 49 decyzji, a w roku 2016 – 88 decyzji, - gmina Białośliwie wydała w roku 2015 – 70 decyzji, a w roku 2016 – 48 decyzji, - gmina Wysoka wydała w roku 2015 – 91 decyzji, a w roku 2016 – 66 decyzji, - gmina Ujście wydała w roku 2015 – 53 decyzji, a w roku 2016 – 52 decyzje,	działanie administracyjne

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	– gmina Łobżenica wydała w roku 2015 – 210 decyzji, a w roku 2016 – 187 decyzji, – gmina Wyrzysk wydała w roku 2015 – 248 decyzji, a w roku 2016 – 176 decyzji, – Powiat Pilski wydała w roku 2015 – 172 decyzji, a w roku 2016 – 124 decyzje.	
Zakup sadzonek drzew i krzewów i wykonywanie nasadzeń uzupełniających	Corocznie jednostki samorządowe przeznaczają środki finansowe na utrzymanie, pielęgnację zieleni urządzonej, w tym: a) gmina Kaczory b) gmina Szydłowo c) gmina Białosłowie (wykonanie zadrzewienia w Pobórcie Wielkiej), d) gmina Ujście e) gmina Wyrzysk f) gmina Kaczory g) gmina Miasteczko Krajeńskie h) gmina Łobżenica i) gmina Piła j) gmina Wysoka.	a) 27 000,00 b) 13 609,95 c) 9 778,12 d) 5 882,87 + 61 730,82 e) 6 091,50 + 7 774,50 f) 53 063,61 g) 10 115,47 h) 3 463,18 + 74 935,38 + 4 780,00 i) 2 500 663,11 j) 25 559,38
Preferowanie gatunków rodzimych przy doborze materiału roślinnego do nasadzeń	Nadleśnictwo Sarbia prowadziło zmianę struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów. W roku 2015 na powierzchni 2,3 ha, a w roku 2016 – 0,73 ha.	środki własne
Zalesianie gruntów porolnych i nieużytków	Na terenie gminy Kaczory prowadzono zalesianie w latach 2015-2016 na powierzchni 11,10 ha.	indywidualne nasadzenia
	Farmutil Zalesienia, nasadzenia gruntów należących do ZRP „FARMUTIL HS” S.A. w rozpatrywanym okresie zalesionych zostało ponad 8 ha.	środki własne
Nadzór nad gospodarką leśną - w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa – nadzór, ocena udatności, sporządzanie operatów	Powiat prowadzi nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa: - od dn. 01.01.2015 r. do dn. 30.04.2015 r. na pow. 1 803 ha był prowadzony nadzór na podst. Porozumienia przez jednostki Lasów Państwowych (Nadl. Kaczory); na pozostałej pow. nadzór był prowadzony przez służby Powiatu - po 30.04.2015 r. do 31.12.2016 r. służby Powiatu pełniły nadzór nad gospodarką leśną nad lasami niestanowiącymi własności S.P. na terenie całego Powiatu Pilskiego.	środki własne
	Powiat prowadził ocenę udatności upraw założonych na terenie Pow. Pilskiego na gruntach rolnych i innych niż rolne objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na podst. Porozumień zawartych z Nadleśnictwem Kaczory: - 2015 r. – ocena dot. 2 upraw założonych w 2012 r. na łącznej pow. 1,91 ha w obrębie Krzewina (gm. Kaczory) i obrębie Wysoczka (Gm. Wysoka) - 2016 r. - ocena dot. 2 upraw założonych w 2013 r. na łącznej pow. 1,06 ha w obrębie Dąbki (gm. Wyrzysk) i obrębie	koszty nadleśnictwa Kaczory 2015 – 238,58 2016 – 495,24

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	Równopole (gm. Kaczory).	
	Gmina Piła Prace związane z prowadzeniem gospodarki leśnej w lasach komunalnych na terenie miasta Piły: - usunięcie drzew w ramach cięć sanitarno-selekcyjnych, mineralizacja pasów przeciwpożarowych, wykoszenie chwastów oraz jednorocznych odrostów, - cięcia pielęgnacyjne w lasach komunalnych znajdujących się w rejonie ul. Wyspiańskiego / Mickiewicza / al. Wojska Polskiego w Pile, - zbiór śmieci w lasach komunalnych.	68 191,95
	Gmina Białośliwie Wykaszanie i wykonanie czyszczeń w uprawie leśnej położonej w Dębówku Nowym.	1 000,00
Ochrona lasów państwowych: - odnowienia lasu - ochrona przyrody - ochrona drzewostanów	Nadleśnictwo Złotów a) Wykonywanie zabiegów zwalczających szkodniki, poszukiwanie szkodników pierwotnych sosny. Monitorowanie kornika drukarza w drzewostanach świerkowych, wywieszanie pułapek feromonowych. b) Podejmowanie pielęgnowania lasu: pielęgnowanie gleby, koszenie chwastów, czyszczenia wczesne i późne, trzebieże wczesne i późne. c) Odnowienia lasu na powierzchni 50 ha. Stały monitoring form ochrony przyrody, obserwacja ptaków szponiastych. d) Monitorowanie środowiska leśnego, ochrona lasu przed zwierzyną, zabezpieczenie upraw leśnych, zabezpieczanie młodników przed spalaniem.	a) 1 050,00 b) 641 000,00 c) 273 000,00 d) 217 600,00
	Nadleśnictwo Tuczo a) Zwalczanie szkodników wtórnych w leśnictwie Łowiska b) Wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych: koszenie upraw, czyszczenia wczesne, późne w leśnictwie Łowiska c) Odnowienia zrębów d) Prognozowanie występowania szkodników owadów, ochrona upraw i młodników przed zwierzyną, ochrona pożytecznej fauny, porządkowanie terenów leśnych.	a) 2016 – 833,00 b) 2015 – 10 392,59 2016 – 21 012,60 c) 2015 – 2 825,95 2016 – 4 837,88 d) 2015 – 6 626,42 2016 – 3 872,00
	Nadleśnictwo Sarbia Odnowienia lasu na powierzchni 8,46 ha w roku 2016 i 6,78 ha w roku 2016.	środki własne
	Nadleśnictwo Płytnica a) Nadleśnictwo prowadzi coroczne kontrole występowania szkodników , polegające m.in. na poszukiwaniach szkodników pierwotnych sosny w glebie, odłowu samców brudnicy mniszki, obserwacji samic brudnicy mniszki na drzewach, wykładania pułapek na ryjkowce na uprawach leśnych b) Pielęgnacja i utrzymanie lasu polega m.in. na prowadzeniu cięć pielęgnacyjnych, pielęgnacji drzew i pielęgnowaniu gleby. Ze względu na wiek drzewostanu prowadzimy następujące zabiegi:	a) 2015 – 1 600,00 2016 – 1 570,00 b) 2015 – 174 311,00 2016 – 139 416,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	- niszczenie konkurencji drzew i pielęgnacja gleby (51,60 ha), czyszczenia wczesne (40,04 ha), czyszczenia późne (54,19 ha), trzebieże wczesne (24,77 ha), trzebieże późne (150,92 ha). c) Nadleśnictwo w latach 2015-2016 odnowiło las na powierzchni 43,33 ha. d) W roku 2016 w leśnictwie Bukowa Góra została powołana strefa ochrony ostoi, miejsca rozrodu i regularnego przebywania bielika.	c) 2015 – 52 990,00 2016 – 57 129,00
	Nadleśnictwo Kaczory a) Zwalczanie szkodników wtórnych: mechaniczne niszczenie kory zasiedlonej przez szkodniki wtórne w leśnictwie Czajcze, Mościska, Zielonagóra, Jeziorki i Kalina (w roku 2015 – pow. 17,43 m³, w roku 2016 – 219,41 m³). b) Prognozowanie zagrożenia na drzewach ściętych, wywieszanie pułapek feromonowych, monitoring bruszniczy mniszki w leśnictwie Podlasie, Jeziorki, Czajcze, Garncarska Góra i Kalina. c) Poszukiwania owadów w ściółce, jesienne poszukiwania szkodników pierwotnych sosny w leśnictwie Liszkowo, Czajcze, Zielonagóra, Mościska, Brzostowo, Jeziorki, Podlasie, Radacznica, Garncarska Góra, Kalina. d) Prowadzenie pielęgnacji, czyszczenia wczesne i późne, trzebieże wczesne i późne, prowadzenie cięć pielęgnacyjnych, pielęgnowanie gleby, wykaszanie chwastów, kształtowanie brzegu lasu. Pielęgnacja upraw, ograniczenie wzrostu konkurencyjnej roślinności, poprawianie form drzew, usuwanie niepożądanych domieszek, usuwanie wadliwych drzew (w roku 2015 pow. – 701,90 ha, 2016 – 831,61 ha). e) Pielęgnacja młodników. f) Pielęgnowanie drzewostanów w okresie dojrzewania, trzebieże wczesne (w roku 2015 pow. – 301,06 ha, 2016 – 252,45 ha). g) Pielęgnowanie drzewostanów w okresie dojrzałości, trzebieże późne (w roku 2015 pow. – 654,93 ha, 2016 – 724,04 ha). h) Wprowadzanie dolnego piętra (w roku 2015 pow. – 37,70 ha, 2016 – 45,64 ha). i) Odnowienia lasu (w roku 2015 pow. – 126,86 ha, 2016 – 160,23 ha). j) Ochrona przyrody i drzewostanów, wykonywanie zadań dot. planu ochrony rezerwatu Zielona Góra. k) Wykonywanie zadań dot. planu ochrony rezerwatu Torfowisko Kaczory.	a) 2015 – 788,05 2016 – 3 144,56 b) 2015 – 303,18 2016 – 1 207,20 c) 2015 – 5 294,70 2016 – 3 480,00 d) 2015 – 494 348,62 2016 – 318 173,03 e) 2015 – 234 853,80 2016 – 315 397,44 f) 2015 – 561 121,56 2016 – 423 451,20 g) 2015 – 1 133 751,96 2016 – 1 331 105,00 h) 2015 – 118 832,92 2016 – 70 871,90 i) 2015 – 396 515,10 2016 – 441 350,56

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
		j) 2015 – 1 254,00 k) 2015 – 71 707,72 2016 – 54 443,25
Zwiększanie bioróżnorodności lasów poprzez wprowadzanie gatunków liściastych w enklawy i miejsca wycinki drzew iglastych	Nadleśnictwo Złotów Ochrona drzewostanów polega na pozostawieniu pojedynczych drzew martwych do naturalnego rozkładu, pozostawieniu w ramach cięć rębnych kęp starodrzewu do naturalnego rozkładu, wprowadzanie drzew biocenotycznych, urozmaicających bazę żerową zwierzyny, pozostawianiu w ramach cięć rębnych i przedrębnych drzew dziuplastych. Prowadzi się przebudowę brzeziniaków na drzewostany z cennymi gatunkami liściastymi, dębem i bukiem. Wprowadza się gatunki zgodne z docelowym składem gatunkowym, dęby i buki z towarzyszeniem grabu, jaworu, klonu i lipy.	środki własne
	Nadleśnictwo Sarbia Wprowadzanie podszytów w lasach (w roku 2015 na pow. 19,73 ha, w roku 2016 – 25,17 ha).	środki własne
	Nadleśnictwo Płynica Wprowadzono gatunki liściaste w miejscach wycinki drzew iglastych na powierzchni 3,12 ha.	2015 – 1 800,00 2016 – 11 395,00
	Nadleśnictwo Kaczory Wprowadzanie gatunków liściastych, biocenotycznych, w ramach odnowień po cięciach rębnych, dolesień luk. Pozostawiania kęp starodrzewu, kształtowanie brzegu lasu na granicy polno-leśnej (w roku 2015 – 108,37 ha, w roku 2016 – 126,42 ha).	2015 – 291 990,31 2016 – 354 802,19
Budowa zbiorników retencyjnych w lasach	Nadleśnictwo Złotów W latach 2015-2016 nie realizowano programu małej retencji w lasach poprzez budowę zbiorników retencyjnych w lasach, odbudowę zastawek piętrzących na ciekach przepływających przez tereny leśne.	brak
Odbudowa zastawek piętrzących na ciekach przepływających przez tereny leśne	W latach 2015-2016 nie podejmowano działań.	brak
Promocja wśród rolników korzyści z zachowania drobno przestrzennych form krajobrazu – miedze, zadrzewienia śródpolne, oczka wodne	Działania edukacyjne prowadzone są w ramach konsultacji z leśnikami lub w ODR.	środki własne
Rozwój tradycyjnych form gospodarowania sprzyjających	Na terenie powiatu rozwija się rolnictwo ekologiczne. Z informacji Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych wynika, że w roku 2015 na terenie powiatu zarejestrowanych było 56 producentów prowadzących działalność w formie rolnictwa ekologicznego. W roku 2016 było to już 58 producentów.	środki własne rolników

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
zachowaniu trwałości zasobów przyrodniczych	Wszyscy producenci są objęci kontrolą przez jednostki certyfikujące. W ramach nadzoru na produkcją ekologiczną, Inspekcja przeprowadza kontrole sprawdzające u producentów ekologicznych. W roku 2016 przeprowadzono jedną kontrolę. Nadleśnictwo Kaczory - ograniczanie wprowadzania w lasach środków ochrony roślin, - użytkowanie lasu rębiami złożonymi, które sprzyjają zachowaniu trwałości zasobów przyrodniczych, - w drzewostanach przeznaczonych do wyrębu typuje się i pozostawia drzewa, które będą mogły doczekać do fizjologicznej starości i tworzyć mikrosiedliska dla niektórych gatunków, - tworzenie ekotonów przy szlakach komunikacyjnych, - inicjowanie odnowień naturalnych, - wprowadzanie gatunków biocenotycznych, - pozostawienie w drzewostanach drzew starych, cennych, okazałych, rzadkich gatunków, owocujących, dziuplastych, - realizacja programu ochrony i restytucji cisa pospolitego.	środki własne
Pozostałe działania nie wyszczególnione w POŚ		
Ochrona zwierząt	W ramach działań dotyczących ochrony środowiska Enea Operator zamontowała 11 gniazd, platform dla bocianów, rybołówów m.in.	2015-2016 13 000,000
	Gmina Szydłowo Wyłapywanie i przetransportowanie bezdomnych zwierząt z terenu Gminy oraz przetrzymywanie tych zwierząt w schronisku dla bezdomnych zwierząt.	2015 – 167 719,27 2016 – 124 665,28
	Gmina Białosłowie Wydatki związane z pobytem psów w schronisku oraz zakup karmy dla kotów.	2015 – 23 395,00 + 493,25 2016 – 19 486,65 + 490,26
	Gmina Kaczory Utrzymanie psów w schroniskach wydano.	25 967,68
	Gmina Łobżenica - umowy na prowadzenie schronienia dla bezdomnych psów w Fedynandowie, - zakup karmy dla bezdomnych psów i kotów, - usługi weterynaryjne dla bezdomnych kotów i psów.	2015 – 6 665,81 2016 – 24 482,10
	Gmina Miasteczko Krajeńskie - zakup karmy, - usługa związana ze zbieraniem, transportem, unieszkodliwianiem zwłok zwierząt, prowadzenie schroniska.	2015 – 7 500,00 + 5 539,35 2016 – 5 566,27 + 5 323,59

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	Gmina Piła – wyłapywanie i utrzymanie pod opieką weterynaryjną bezdomnych zwierząt z terenu Gminy Piła, – zbieranie, transport i unieszkodliwianie zwłok bezdomnych zwierząt na terenie miasta Piły, – zapewnienie miejsca i utrzymania bezdomnych, zaniedbywanych lub niehumanitarnie traktowanych zwierząt gospodarskich. W roku 2015, w ramach realizacji programu w trakcie 2015 roku z terenu miasta Piły przyjęto do schroniska 631 zwierząt, w tym m.in. 361 psów i 222 koty oraz przeprowadzono 429 adopcji, w tym m.in. 308 adopcji psów i 91 adopcji kotów. W roku 2016 roku z terenu miasta Piły przyjęto do schroniska 641 zwierząt, w tym m.in. 287 psów i 259 kotów oraz przeprowadzono 364 adopcje, w tym m.in. 263 adopcje psów i 101 adopcji kotów. Na dzień 31 grudnia 2016 roku w schronisku znajdowało się 157 psów i 94 kotów.	2015 - 937 712,63 2016 – 796 288,20
	Gmina Wysoka - usługi weterynaryjne, związane z leczeniem, kastracją i sterylizacją zwierząt, - zakup karmy dla bezdomnych kotów, dokarmianie przez mieszkańców, - opłacenie kosztów przewozu oraz utrzymania psów w schronisku.	2015 – 3 690,00 + 2 098,76 + 43 745,33 2016 – 28 940,48 + 5 285,00 + 3 990,43
	Gmina Wyrzysk - wydatki, zgodnie z zawartą umową pomiędzy Gminą Wyrzysk a firmą Vet Agro Serwis w Trzciance, dotyczą kosztów stawki dziennej pobytu zwierząt w schronisku, która obejmuje usługi utrzymania schroniska, wyłapywanie zwierząt, transport zwierząt, przeprowadzanie kwarantanny, szczepienia ochronnego, sterylizacji lub kastracji, leczenia zwierząt biorących udział w zdarzeniach drogowych.	2015 – 87 894,82 2016 – 74 487,90
Rekreacyjne utrzymanie terenów leśnych i zielonych	Nadleśnictwo Kaczory w roku 2015: - koszty związane z turystyką, - utrzymanie miejsc postoju pojazdów, - sprzątanie śmieci z terenów leśnych. w roku 2016: - budowa wiaty na ścieżce rowerowej Kręta, - koszty związane z turystyką, - utrzymanie miejsc postoju pojazdów, - sprzątanie śmieci z terenów leśnych.	2015 - 12 698,00 - 3 964,00 - 31 220,53 2016 - 23 000,00 - 28 233,39 - 1 791,00 - 61 843,18

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	Gmina Łobżenica Budowa ścieżki spacerowo-rekreacyjnej wzdłuż rzeki Łobżonka w obrębie amfiteatru.	318 043,50

Źródło: sprawozdania z realizacji budżetu Powiatu, gminy, ankiety RDOŚ, Nadleśnictwa

3.4. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Głównymi działaniami naprawczymi prowadzonymi w okresie sprawozdawczym, a mającymi na celu realizację założeń Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej i nie tylko były działania mające na celu ograniczenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych, termomodernizacje budynków użyteczności publicznej i komunalnych, działania zmierzające do modernizacji i rozbudowy systemów gazowniczych (w tym po stronie PSG rozwój sieci gazowniczej) oraz działania ukierunkowane na ograniczenie emisji liniowej, poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury drogowej.

Prowadzone remonty dróg mają swoje uzasadnienie w poprawie stanu jakości powietrza, gdyż zmniejszają emisję wtórną do powietrza pyłów na ciągach komunikacyjnych oraz emisję zanieczyszczeń pochodzących ze środków transportowych (większa płynność jazdy – mniejsze spalanie). Zarządcy dróg prowadzili zaplanowane inwestycje, co przyczynia się do realizacji programu naprawczego programu ochrony powietrza w zakresie modernizacji układu komunikacyjnego celem zmniejszenia emisji liniowej.

Każdego roku prowadzone są inwestycje mające na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń, ale cel ten jest także realizowany poprzez działania organizacyjne, uchwalanie MPZP przez samorządy gminne. Wprowadzane są w nich zapisy dotyczące ochrony powietrza m.in. dotyczące stosowania wyłącznie ekologicznych paliw gwarantujących niską emisję gazu ziemnego, oleju opałowego lekkiego, energii elektrycznej, energii odnawialnej.

Wiele z gmin powiatu piłskiego podeszło w okresie sprawozdawczym, bądź było w trakcie opracowania planu gospodarki niskoemisyjnej.

Z przeprowadzonych inwestycji w okresie sprawozdawczym wymienić należy te najważniejsze:

Tabela 26. Ocena wykonania zadań związanych z ochroną powietrza

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Zadania z Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019		
Termomodernizacja budynków	W roku 2015 podpisano umowę na dofinansowanie kompleksowej modernizacji energetycznej budynku Szkoły Podstawowej im. Wacława Popiela w Mościskach oraz świetlicy wiejskiej w Tłukomach. Inwestycja realizowana była w latach 2016-2017 (dofinansowanie z RPO WW wyniosło 899 265,92 zł).	2016 – 1 237 140,79
	Regionalne Centrum Kultury - Fabryka Emocji przeprowadziło termomodernizację budynku Regionalnego Centrum Kultury - Fabryka Emocji w Pile (dotacja NFOŚiGW).	2015 - 1 285 973,98
	Powiat Pilski Wykonanie audytu energetycznego i audytu oświetleniowego budynku Starostwa Powiatowego w Pile przy Al. Niepodległości 33/35.	2016 – 6 395,00
	Gmina Białośliwie Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej i remizy OSP w Białośliwiu.	2015 – 74 430,29
	Gmina Wysoka Termomodernizacja remizy strażackiej w m. Wysoka.	2015 – 34 059,69
Przebudowa budynku i kompleksowa przebudowa systemu grzewczego wraz z termomodernizacją Szpitala w Wyrzysku	Zadanie zrealizowane w okresie wcześniejszym.	zadanie zrealizowane
Budowa ścieżek rowerowych	System ścieżek rowerowych jest rozwijany jako osobne inwestycje, bądź w ramach przebudowy dróg lokalnych. Szczegóły prowadzonych przedsięwzięć omówione zostały w dalszej części.	-
Modernizacja urządzeń grzewczych	Gmina Piła organizowała dotacje w ramach akcji Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej na terenie miasta Piła – KAWKA II	2015 - 74 940,43
	Gmina Białośliwie Wymiana urządzenia grzewczego w budynku świetlicy wiejskiej i remizy OSP w Białośliwiu.	2015 – b.d.
	Spółdzielnia Mieszkaniowa Olimp w Ujściu przebudowała istniejącą kotłownię węglową na zasilaną gazem ziemnym Spółdzielni Mieszkaniowej Olimp na Osiedlu Górnym w Ujściu (pożyczka WFOŚiGW).	2015 – 433 000,00
	Ars Medical Sp. z o.o., Piła prowadził budowę kolektorów słonecznych z instalacją do przesyłu energii w celu modernizacji systemu przygotowania ciepłej wody w Ars Medical Sp. z o.o. w Pile. (dotacja WRPO).	193 131,47
	Powiat Pilski Wymiana kotła gazowego w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Pile.	2015 – 118 368,00
Projekty w zakresie ochrony powietrza i energetyki, w tym energetyki odnawialnej	Gmina Miasteczko Krajeńskie otrzymała dotację z PROW na budowę mikroinstalacji prosumenckich na obiektach użyteczności publicznej i obiektach innych. Zakres projektu obejmował wykonanie 33 kpl. mikroinstalacji fotowoltaicznych, w tym: 3 kpl. instalacje na	2015 – 925 143,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	objektach użyteczności publicznej i 30 kpl. instalacji na obiektach mieszkańców.	
	Gmina Piła a) Przeprowadzenie kampanii edukacyjnej pokazującej korzyści zdrowotne i społeczne z eliminacji niskiej emisji w ramach przedsięwzięcia pn. „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej na terenie miasta Piły KAWKA II”. b) Współorganizacja z Uniwersytetem Ekonomicznym w Poznaniu Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. „Gospodarka niskoemisyjna w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020”. c) Opracowanie bazy danych dla przedsięwzięcia KAWKA II, która obejmuje źródła emisji dwutlenku węgla w obszarze przekroczenia wynikającego z „Programu ochrony powietrza atmosferycznego dla strefy wielkopolskiej”. d) Opracowanie wniosku o dotację w przedsięwzięcia „KAWKA III”.	a) 2015 – 28 905,00 b) 2015 – 10 000,00 c) 2015 - 79 732,10 d) 2015 – 6 200,00
	Gmina Piła realizowała program finansowany ze środków UE, program ERASMUS+ realizowany w Zespole Szkół Nr 2. Zespół Szkół Nr 2 przystąpił do projektu wraz ze szkołami z czterech europejskich państw: Niemiec, Turcji, Hiszpanii i Litwy. Projekt zatytułowany „Odnawialna przyszłość. Czysta energia dla szczęśliwych pokoleń” realizowany był od 1 października 2015 r. do 30 września 2017 r. i zakłada współpracę pomiędzy krajami partnerskimi. Celem współpracy między szkołami będzie zwrócenie uwagi uczniów i środowisk w poszczególnych krajach na problemy dywersyfikacji dostaw energii ze szczególnym uwzględnieniem energii odnawialnej oraz na zagadnienia ochrony środowiska i skutki globalnego ocieplenia. Realizacja wydatków w 2016 r. obejmuje zakup emblematów z logo projektu, koszty ryczałtów na międzynarodowe spotkanie projektowe na Litwie oraz koszty organizacji dwóch wycieczek (koszty transportu oraz zakupu biletów wstępu do muzeum i elektrowni): - wycieczka do Żarnowca – zwiedzanie elektrowni wodnej, - wycieczka turystyczno–krajoznawcza do Pokrzywniej (Góry Opawskie).	2016 – 18 270,44
Realizacja zadań zapisanych w POP dla powiatu pilskiego	Działania w ramach programu ochrony powietrza to praktycznie wszystkie działania wpisane w niniejszą tabelę, modernizacja ogrzewania, termomodernizacja zabudowy, remonty dróg.	zadanie realizowane na różnych szczeblach
Przebudowa systemu grzewczego w Domu Pomocy Społecznej w Chlebnie z wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych	Zadanie zostało zrealizowane przed rokiem 2015.	zadanie zrealizowane
Zwiększenie wykorzystania energii cieplnej powstałej ze źródeł odnawialnych w postaci biomasy – zrębek	Zadanie zostało zrealizowane przed rokiem 2015.	zadanie zrealizowane

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
drzewnych, poprzez modernizację systemu centrali klimatyzacji w kompleksie budynków Szpitala Specjalistycznego w Pile		
Budowa biogazowni rolniczych	PGB Inwestycje informuje, że spółka rozwija projekty polegające na budowie elektrociepłowni na biogaz o mocy elektrycznej do 1 MW w miejscowości Bagdad (gm. Wyrzysk), Osiek nad Notecią (gm. Wyrzysk) oraz Pobórka Mała (gm. Wysoka).	działania administracyjne
Wspieranie inicjatyw w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	W latach 2015-2016 do Starosta Pilski nie wydawał pozwoleń na budowę odnawialnych źródeł energii, m.in. pomp ciepła, czy instalacji fotowoltaicznych. Wydano natomiast 10 pozwoleń na budowę elektrowni wiatrowych.	brak
Budowa farm wiatrowych	Gmina Ujście sporządziła miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla parku wiatrowego na terenie Gminy Ujście, uchwała RM w Ujściu Nr IV/35/2015, z dnia 06-05-2015 r.	działanie administracyjne
Zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2016-2020		
Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych na rzecz zmiany nośnika energii oraz oszczędności energii elektrycznej i ciepłej	MEC Sp. z o.o. w Pile prowadził akcję Edukacja ekologiczna do lokalnej społeczności - Dbam o środowisko nie marnuję ciepła (dotacja WFOŚiGW).	2016 - 64 870,50
	Gmina Łobżenica fundowała nagrody w konkursie plastycznym „Zredukujmy niską emisję i chrońmy środowisko” w ramach przedsięwzięcia pn. Podnoszenie wiedzy i świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Łobżenica w zakresie segregacji odpadów i niskiej emisji pn. „Środowisko w Gminie Łobżenica”.	2016 – 15 744,01
	Gmina Piła 2016 a) sporządzenie uzupełnienia opracowania „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Piła” o elementy „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej”. b) aktualizacja programu „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Piła” oraz edukacja ekologiczna związana z gospodarką niskoemisyjną na terenie miasta Piły i Północnej Wielkopolski. c) opracowanie analizy technicznej wniosku „KAWKA IV”.	2016 a) 25 000,00 b) 9 400,00 c) 600,29
Sporządzenie programów niskiej emisji oraz realizacja zawartych w nich przedsięwzięć	Gminy powiatu pilskiego podchodziły do sporządzania planów gospodarki niskoemisyjnej, które w części zawierają zapisy dotyczące ograniczania niskiej emisji: a) gmina Kaczory (dotacja z WFOŚiGW), b) gmina Szydłowo (dotacja z WFOŚiGW), c) gmina Białosłowie (dotacja z WFOŚiGW), d) gmina Łobżenica (dotacja z WFOŚiGW), e) gmina Miasteczko Krajeńskie (dotacja WFOŚiGW), f) gmina Ujście (dotacja WFOŚiGW). g) gmina Wyrzysk,	a) 2016 – 16 420,00 b) 2016 – 22 340,00 c) 2015 – 11 900,00 d) 2015 – 28 659,00 e) 2016 – 6 500,00 f) 2015 – 24 428,17 g) 9 900,00 h) 2016 – 145 000,00 i) 2016 - 30 500,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	h) gmina Piła (dotacja z NFOŚiGW), i) gmina Wysoka (dotacja z NFOŚiGW).	
Prowadzenie działań informacyjnych w zakresie możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Działania informacyjne prowadzone były podczas opracowywania planów gospodarki niskoemisyjnej, podczas badań terenowych, przez ankietatorów. Gminy prowadziły wówczas również szeroką akcję ulotkową. Wszelkie informacje o możliwościach zastosowania OZE są również publikowane na stronach internetowych jednostek samorządowych.	działania administracyjne
Termomodernizacja budynków stanowiących własność Powiatu	Wszystkie budynki Powiatu zostały już poddane termomodernizacji.	-
Termomodernizacja przedszkola i świetlic wiejskich	Gmina Kaczory Opracowano dokumentację projektową dla zadania pn. „Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej Szkoły Podstawowej i Publicznego Przedszkola w Śmiłowie oraz Publicznego Przedszkola w Kaczorach”.	2016 – 56 949,00
	Gmina Łobżenica Opracowanie dokumentacji niezbędnej do realizacji termomodernizacji budynku przedszkola.	2016 – 28 638,00
	Gmina Piła a) Termomodernizacja budynku Żłobka Nr 1 w Pile, budowa nowoczesnego placu zabaw dla dzieci. b) Termomodernizacja budynku Publicznego Przedszkola Nr 14. c) Termomodernizacja budynku Publicznego Przedszkola Nr 17. d) Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej Nr 4.	a) 2014-2016 – 11 092,08 b) 2016 – 14 183,75 c) 2014-2016 – 13 798,08 d) 2016 – 30 050,75
	Gmina Wysoka W roku 2016 rozpoczęto zadanie pn. „Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku Szkoły Podstawowej im. Wacława Popiela w Mościskach oraz świetlicy wiejskiej w Tłukomach” (dofinansowanie z WRPO) – opracowano dotychczas dokumentację.	2016 – 22 418,00
	Gmina Szydłowo Wykonanie projektu modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej.	2016 – 14 640,00
	Gmina Wyrzysk Remontu elewacji z termomodernizacją dachu oraz dobudową windy przyściennej w budynku Urzędu Miejskiego.	2016 – 200 000,00
Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych w Pile	MZGM Piła Dokonano zastąpienia ogrzewania na paliwo stałe, gazowym w lokalach o łącznej powierzchni użytkowej 453,39 m ² . Trzy piece zastąpiono na ogrzewanie gazowe: ul. Walki Młodych 40/4, Węglowa 15/7, Al. Niepodległości 74/3. Częściowo także zlikwidowano piece i budynki podłączono do sieci ciepłej, przy ul. Chałubińskiego 4/1,	2016

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	4/4, 6/4, 6/6 oraz przy ul. Browarnej 1, 20 i 28 i Witosa 7.	
	MZGM Piła a) wymiana okien i drzwi w lokalach mieszkalnych (ul. Motylewska 9/76, ul. 11 Listopada 3/4, ul. 11 Listopada 5, ul. Wawelska 54/2, ul. Bydgoska 64/9, ul. Bydgoska 171, ul. Walki Młodych 38, ul. Roosevelta 45/19, ul. Śniadeckich 1, ul. Okrzei 20, ul. Ludowa 21/4 i 5, ul. Wiosny Ludów 61/4A). b) remont elewacji budynków i pokryć dachowych (ul. Wieniawskiego 4, ul. Śniadeckich 45, ul. Wysoka 17, ul. Wawelska 40, ul. Mickiewicza 12, Plac Konstytucji 3 Maja 1A-2A, ul. Witosa 1 – Plac Powstańców Warszawy 2, ul. Traugutta 5). c) wymiana kotła gazowego i wymiana ciepłomierza (al. Niepodległości 74/3, ul. Żeleńskiego 11a/5, ul. Kolbe 11B/1, ul. Śródmiejska 20/6, al. Poznańska 150).	2015 a) 48 435,00 b) 212 361,92 c) 20 201,07
	Powiat Pilski Naprawa dachu na budynku szkoły Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 3 w Pile, wymiana wykładziny w sali, naprawa c.o. i grzejników w dwóch pomieszczeniach, naprawa systemu wentylacji w pracowni.	2015 – 16 164,00
Budowa i modernizacja dróg gminnych	Powiat Pilski Wykonywano analizy energetyczne dla budynków: a) usługi doradcze w zakresie optymalizacji kosztów energii elektrycznej, b) wykonanie świadectw charakterystyki energetycznej budynków w Pile przy al. Niepodległości 37 i w Wyrzysku przy ul. Bydgoskiej, c) wykonanie korekty obliczeń wskaźników zaoszczędzonej energii i zmniejszenia CO₂ w budynkach użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji w powiecie pilskim w latach 2011 – 2014.	2015 a) 11 070,00 b) 1 230,00 c) 1 476,00
	W ramach realizacji założeń POP prowadzono modernizację ciągów komunikacyjnych o randze powiatowej. W roku 2016 dokonano budowy lub przebudowy ulic: Piła – ul. Bydgoska, droga powiatowa nr 1177P w Pile na odcinku drogi krajowej nr 10 do Ośrodka Turystyczno-Wypoczynkowego „Płotki”, ul. Witosa droga dojazdowa do targowiska nr 2 w Pile, ul. Matwiejewa – Pl. Lotnictwa w Pile, ul. Fałata i Szybowników w Pile, ul. Kossaka, Brukowa, Lelewela, Okrzei, Wawelska, Matejki, Kaczorska, Konarskiego, Al. Wyzwolenia, ul. Motylewska w Pile. (koszty omówione przy minimalizacji hałasu)	środki własne Powiatu
	Założenia POP były także realizowane poprzez zastosowanie mokrego czyszczenia ulic w Pile, po sezonie zimowym. Takimi działaniami objęte były: ul. Bydgoska (45 razy), al. Niepodległości (55 razy), al. Poznańska (55 razy), al. Powstańców Wlkp. (53 razy), al. Wojska Polskiego (54 razy) (2016 r.). ZDiZ w Pile określa, że: a) w roku 2015: - drogi gminne czyszczone są: 37 dróg 4x w miesiącu, 14 dróg 8x w miesiącu, 17 dróg 2x w miesiącu, 68 dróg 1x w miesiącu,	środki własne powiatu oraz ZDiZ w Pile

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	- drogi powiatowe czyszczone są: 20 dróg 4x w miesiącu, 7 dróg 8x w miesiącu, - drogi wojewódzkie czyszczone są: 4 drogi 4x w miesiącu, - drogi krajowe czyszczone są: 2 drogi 4x w miesiącu, 3 drogi 8x w miesiącu.	
Aktywizowanie transportu wodnego dla celów gospodarki i turystyki	Gmina Ujście Wyposażenie przystani rzecznej w Ujściu w ramach realizacji PROW 2007-2013.	2015 – 23 689,17
Przygotowanie dobudowy obwodnicy	Gmina Ujście w okresie sprawozdawczym prowadziła: - interpelacje, petycje w sprawie konieczności budowy obwodnicy, - pomoc w ustalaniu właściwego przebiegu drogi, - pomoc w organizacji spotkań nt. budowy drogi.	brak
Modernizacja i rozwój komunikacyjnych	GDDKiA w latach 2015-2016 przeprowadziła poniższe remonty na drogach krajowych: a) remont wiaduktu PKP na drodze krajowej nr 11 w m. Piła na odcinku 0,229 km, b) remont drogi krajowej nr 11 w m. Piła na odcinku 0,583 km, c) remont drogi krajowej w m. Piła (Al. Piastów) na odcinku 0,59 km, d) remont drogi krajowej nr 10 odc. Jezioroki – Śmiłowo na odcinku 2 km, e) remont drogi krajowej nr 11 odc. Nietuszkowo –Kierzkowice na odcinku 4,701 km.	a) 2015-2016 – 8 000 000,00 b) i c) 2016 – 900 000,00 d) 2016 – 1 900,00,00 e) 2016 – 2 300 000,00
	ZDW Poznań W roku 2016 przy udziale środków WRPO rozpoczęła się realizacja: a) rozbudowy drogi wojewódzkiej na 182 na odc. Jabłonowo - Ujście (dł. 5,166 km) - realizacja w latach 2016-2017, b) rozbudowy drogi wojewódzkiej na 194 na odc. Wyrzysk - Gołańcz w m. Wyrzysk (dł. 2,171 km) - realizacja w latach 2016-2017. c) w roku 2016 przeprowadzono bieżącą konserwację drogi wojewódzkiej 179 na odc. 0,4 km Szydłowo-Piła.	2016 c) 152 397,00
Działania pozostałe		
Gazyfikacja powiatu i rozwój sieci ciepłowniczej	OGP Gaz System przeprowadził remont układu włączeniowego dot. Stacji Gazowej Wysokiego Ciśnienia Piła ul. Ujska).	2015-2016 – 513 467,18
	PSG w roku 2015 przeprowadziła modernizację sieci gazowej w m. Pobórka Mała, Śmiłowo – ul. Kaczorska i Przemysłowa, Łobżenica, Piła – ul. 11 Listopada, Okólna, Motylewska, Rogozińska, Przemysłowa, Wawelska, Krzywa, Walki Młodych, Rydygiera, Wyrzysk. Nowe odcinki sieci gazowej zrealizowano w miejscowościach: Pobórka Wielka, Jezioroki, Kaczory – ul. Gajowa, Dziembowska, Krzewina, Morzewo, Śmiłowo ul. Przemysłowa, Piła – ul. Sokola, Kamienna, Szlachecka, Królewska, Nad Gwdą, Ceramiczna, Daleka, Kamienna, Rynkowa, Deszczowa, Jagodowa,	środki własne

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	Książęca, Reymonta, Lelewela, Strzelecka, Korczaka, Lelewela, Pracownicza, Lutycka, Szkolna, Żwirowa, w m. Dolaszewo ul. Bukowa, Zawada – ul. Okrężna, Wiosenna, Promienna, Ujście – ul. Ogrodowa, Wierzbowa, os. Osiedle Górne, Kosztowo, Osiek nad Notecią – ul. Główna, Leśna, Piękna, Jasna, Krótka, Główna, Dworcowa, Kasztanowa, Przemysłowa, Wyrzysk – ul. Staszica, 22 Stycznia, Akacyjowa, Leśna, pl. Wojska Polskiego, Kwiatowa, Wiejska, Dębowa, Kościuszki, Podgórna, Wiązowa, Rudna i Wysoka ul. Akacyjowa. Sieć gazową rozbudowano w m.: Niezychowo, Jezioraki, Piła – ul. Równa, Jagodowa, Lutycka, Szkolna, Granitowa, Pelikanowa, Ibisowa, Dolaszewo – ul. Lipowa, Osiek nad Notecią – ul. XX Lecia, Wyrzyska, Główna, Szkolna, Leśna, Notecka, Bohaterów, Przeczna, Lipowa, Przemysłowa, Olimpijska, Tysiąclecia, Parkowa, Sportowa, Dworcowa, Piękna, Staszica, Różana, Podgórna, Mieszka I, 3 Maja, XXX Lecia, Jasna, Ceramiczna, Słowiańska, 11 Listopada, Dębowa, Kasztanowa, Bukowa, Krótka, Kwiatowa, Wąska, Polanowo, Wyrzysk. Natomiast w roku 2016 modernizację sieci9 gazowej prowadzono w m.: Pobórka Mała, Kaczory, Śmiłowo, Łobżenica, Grabówno, Piła – ul. Okólna, Bydgoska, Wiosenna, 14 Lutego, Witaszka, Wojska Polskiego, Przemysłowa, Walki Młodych, Wawelska, Polanowo, Mościska, Wysoka i Wysoka Mała. Nową sieć gazową w roku 2016 wybudowano w m.: Białośliwie, Osiedle Leśne, Niezychowo, Jezioraki, Kaczory - Nowe Osiedle, Chabrowa, Lipowa, Bukowa, Piłska, Sportowa, Morzewo, Rządkowo, Śmiłowo ul. Piłska, Zelgniewo, Łobżenica – ul. Sikorskiego, Powstańców, Brzostowo, Grabówno, Piła – ul. Kukulcza, Równa, Wiśniowa, Korczaka, Fritsa Philipsa, Deszczowa, Reymonta, Miła, Skośna, al. Powstańców Wielkopolskich, Ibisowa, Józefa Chełmońskiego, Pracownicza, Daleka, Miła, Pogodna, Ledycka, Daleka, Kolibrowa, Jasna, Kadetów, Małgorzaty, Rodakowskiego, Jagiellońska, Świerkowa, Strusia, Sucha, Spiżowa, Królewska, Szkolna, Wawelska, Składowa, Siemiradzkiego, Wapienna, Łączna, Jastrzębia, Dolaszewo – ul. Lipowa, Jaśminowa, Podkowa Leśna, Jaraczewo, Szydłowo – ul. Krańcowa, Os. Zacisze, Osiedle Wichrowe Wzgórze, Zawada - ul. Długa, Leśna, Wiosenna, Promienna, Okrężna, Sosnowa, Ujście – ul. Chodzieska, Piłska, Sienkiewicza, Ogrodowa, Władysława Jagiełły, os. Osiedle Górne, Kosztowo, Osiek nad Notecią – ul. Leśna, Dworcowa, XX Lecia, Dębowa, Wyrzyska, Szkolna, Piękna, Przemysłowa, Lipowa, 3 Maja, Różana, Główna, Polanowo, Wyrzysk – ul. Bydgoska, Podgórna, Grunwaldzka, Dębowa, Jodłowa, Bydgoska, Kościuszki, Poczta, Akacyjowa, Rudna oraz Wysoka – ul. Akacyjowa i Strzelecka. Rozbudowa sieci gazowej w roku 2016 nastąpiła w m.: Kaczory ul. Chabrowa, Morzewo, Zelgniewo, Grabówno, Piła – ul. Wiśniowa, Zielna, Fritsa Philipsa, Daleka, Wawelska, Kazimierza Wielkiego, Rzecznica, Deszczowa, Pelikanowa, Przepiórcza, Żwirowa, Ceramiczna, Jastrzębia, Wapienna, Wronia, Łabędzia, Bociania, Gęsia, Kolibrowa oraz w m. Dolaszewo, Jaraczewo, Szydłowo, Kosztowo, Osiek nad Notecią ul. Sportowa i Polanowo.	

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	Miejskiej Energetyki Ciepłej Piła Sp. z o.o. a) Rozwój systemu ciepłowniczego w Pile przez zabudowę gazowych agregatów kogeneracyjnych w kotłowni rejonowej KR-Koszyce w Pile. W 2015r. oddano do użytku obiekt połączony z istniejącą kotłownią, w którym zamontowano trzy silniki gazowe (moc jednego silnika 3,431 MW) pracujące w układzie kogeneracyjnym. b) Modernizacja instalacji odpylania kotła WR-5/3 na kotłowni rejonowej KR-Kaczorska. Instalacji odpylania spełnia normę emisji pyłu poniżej 100 mg/Nm³ (2015). c) Zakup przenośnego analizatora spalin w celu dokładniejszej regulacji kotłów, co przyczynia się do zmniejszenia emisji gazów (2016). d) Wymiana falownika pompy obiegowej 250 kW na kotłowni rejonowej KR- Zachód – zmniejszenie zużycia energii elektrycznej (2016). e) 2015 - Podłączenia budynków opalanych paliwem stałym przy ul. Dworzec PKP, ul. Browarna 1, 20, 28, Witosa 7, Ceglana 15, 17, Konarskiego 32, 32a. Sumaryczna powierzchnia użytkowa lokali, w których zastąpiono ogrzewanie na paliwo stałe sieciowym wyniosła 4 161,02 m². f) Przeprowadzono modernizację oraz budowę sieci ciepłej: - budowa sieci ciepłej (w tym podłączenia nowych odbiorców) – 1 629,0 m, - modernizacja sieci ciepłej – 555,4 m. g) 2016 - Podłączenia budynków opalanych paliwem stałym przy ul. 14 Lutego 16, 14, ul. Roosevelta 48 i ul. Żeleńskiego 24. Sumaryczna powierzchnia użytkowa lokali, w których zastąpiono ogrzewanie na paliwo stałe sieciowym wyniosła 2 352,38 m². h) Przeprowadzono modernizację oraz budowę sieci ciepłej: - budowa sieci ciepłej (w tym podłączenia nowych odbiorców) – 1 318,4 m, - modernizacja sieci ciepłej – 1 160,5 m.	środki własne
Ocieplenia budynków, modernizacja zabudowy	Pilska Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa w Pile a) Docieplenie ścian zewnętrznych budynków (zwiększenie grubości warstwy dociepleniowej) - 2015 - Spacerowa 20 i Asnyka 1a-b Prusa 16-22. - 2016 – budynki Okrzei 37-43. b) Docieplenie stropów piwnic - 2015 - Mickiewicza 107 a-f, Żeleńskiego 10-12, Żeleńskiego 14-16, Niemcewicza 4 a-d, Niemcewicza 6 a-d, Tetmajera 14-16, Tetmajera 20-26, Łowiecka 8-10. - 2016 - Żeleńskiego 18-20, Żeleńskiego 30-34, Tetmajera 28-30, Al. Piastów 5-13, Żeleńskiego 36-38, Niemcewicza 10 a-d.	a) docieplenie ścian 2015 - 1 316 207,00 2016 - 725 203,53 b) docieplenie piwnic 2015 – 401 155,22 2016 - 276 100,33
	Gmina Kaczory Ocieplenie oraz wymiana okien z budynkach w Dembówcu i Dziembowie.	2016 – 848 195,46
Rozwój transportu publicznego	Miejski Zakład Komunikacji Sp. z o.o. w Pile w zakresie usprawnienia systemu komunikacji zbiorowej celem ograniczenia emisji spalin zakupił w roku 2016 jeden autobus marki Solaris Urbino 12. Autobus	środki własne

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	spełnia normy środowiskowe EURO6.	
	MZK Piła Sp. z o.o. podejmował działania promocyjne w latach 2015-2016: eventy dla mieszkańców promujące komunikację miejską Drzwi Otwarte MZK itp., promocja komunikacji miejskiej w ramach organizacji plenerowych spotkań z mieszkańcami na osiedlach miasta, Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu i Europejski Dzień bez Samochodu, edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna przeprowadzana w przedszkolach i szkołach w Pile, „Autobus z Mikołajkową opowieścią” – spotkanie z Mikołajem i czytanie książek z pasażerami – grudzień.	środki własne
Zmiany prowadzone przez podmioty gospodarcze	Philips Lightning Poland Sp. z o.o. w roku 2015 wygasilo jedną wannę szklarską instalacji huty szkła, co spowodowało zmniejszenie emisji gazów oraz tlenków azotu i tlenków siarki. Firma opiera się wyłącznie na zakupie energii elektrycznej w 100 % wytworzonej ze źródeł odnawialnych. Do ochrony powietrza stosowane są urządzenia do usuwania zanieczyszczeń z gazów odlotowych powstających w procesach produkcji. W roku 2016 firma wykonała całkowitą termomodernizację obiektu Philips Lightning Electronics w Pile. W ramach programu oszczędzania energii dokonano również sukcesywnej wymiany oświetlenia konwencjonalnego fluoroscencyjnego na oświetlenie LED-owe w obiektach pracy ciągłej. Uruchomiono instalację do odzysku ciepła pochodzącego z linii produkcyjnej do produkcji świetlówek. Firma posiada i realizuje kompleksowy program oszczędzania energii, obejmujący nie tylko zużycie energii elektrycznej, ale ogólnie zużycie energii w skali zakładu przemysłowego, tj. gazu ziemnego, dostawa ciepła technologicznego, dostaw sprężonego powietrza.	środki własne
	Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego w Pile ZETPEZET Sp. z o.o. w roku 2016 rozpoczął inwestycję zmiany technologii produkcji skrobi ziemniaczanej, której uruchomienie spowoduje oszczędność średnioroczną energii elektrycznej o 543 500 kWh/rok.	środki własne
	Wojskowy Oddział Gospodarczy dokonał na terenie składu w Dolaszewie koło Piły remontu instalacji do odpylania spalin w kotłowni wysokoparametrowej opalanej miałem węglowym. Zamontowano nowe cyklony i filtry tkaninowe. Ponadto dokonano częściowego remontu procesu spalania w kotłach poprzez zastosowanie falowników.	2015-2016 713 400,00
	Ardagh Glass S.A. zakład w Ujściu w roku 2016 przeprowadził poniższe działania: - wymiana wentylatorów do chłodzenia transportera opakowań szklanych (poprawa efektywności energetycznej), - modernizacja układu pompowego do wytwarzania próżni polegająca na wymianie pomp próżniowych z kołnierzem wodnym na pompy chłodzone powietrzem (redukcja zużycia energii), - modernizacja sieci niskiego napięcia, w tym odłączenie dwóch transformatorów w celu dostosowania wydajności układu zasilającego i obciążenia tego układu do zapotrzebowania na energię w zakładzie (poprawa efektywności energetyczne), - modernizacja instalacji sprężonego powietrza wraz z wymianą kompresorów wraz ze sterownikami falownikowymi oraz osuszaczy powietrza (poprawa efektywności energetyczne),	2016 – 3 317 000,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	- wymiana oświetlenia na zewnątrz i wewnątrz pomieszczeń produkcyjnych na energooszczędne LED (poprawa efektywności energetyczne). Zakład Rolniczo-Przemysłowy FARMUTIL HS S.A. a) Centralna kotłownia zakładowa opalana miałem węglowym została zmodernizowana na przełomie 2015/2016 roku. Zainstalowane zostały urządzenia (filtry workowe) do redukcji zanieczyszczeń powstałych w procesie spalania (pyłu). Dzięki modernizacji ograniczono emisję pyłu z wartości dopuszczalnej w odniesieniu do 6% O₂ w mg/m³ z 400 na 100. b) Przeprowadzanie corocznej samokontroli oraz kontroli przez certyfikowanych audytorów systemu zarządzania środowiskiem ISO 14 000. c) Zgodnie z obowiązującymi wymaganiami Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 595/2009z dnia 18 czerwca 2009 r. dotyczącymi homologacji typu pojazdów silnikowych i silników w odniesieniu do emisji zanieczyszczeń pochodzących z pojazdów ciężarowych o dużej ładowności (Euro VI) oraz w sprawie dostępu do informacji dotyczących naprawy i obsługi technicznej pojazdów, zmieniające rozporządzenie (WE) nr 715/2007 i dyrektywę 2007/46/WE oraz uchylające dyrektywy 80/1269/EWG, 2005/55/WE i 2005/78/WE ZRP zakład stopniowo wymienia pojazdy ciężkie na pojazdy posiadające normę EURO 6. Tym samym rezygnując z zakupu używanych pojazdów o większej dopuszczalnej wartości emisji do atmosfery na rzecz bardziej przyjaznych środowisku. W latach 2015-2016 zakupionych samochodów ciężarowych z normą EURO 6 zostało 29 sztuk. d) Zakład ogranicza emisję z komunikacji poprzez odpowiednie utrzymanie czystości nawierzchni/dróg wewnętrzzakładowych tj. praca zmiatarki itp. e) Zakład uzyskał decyzję środowiskową zezwalającą na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie Zakładu Produkcji Energii z OZE (Odnawialnych Źródeł Energii) na działkach nr 80 i 81 w obrębie Śmiłowo, gm. Kaczory. Obecnie zakład jest na etapie zezwoleń budowlanych. Inwestycja ma na celu częściowe zastąpienie instalacji opartej na spalaniu nieodnawialnych źródeł energii w celu wytworzenia pary technologicznej. Okres realizacji inwestycji : 2018 rok. f) W 2016 roku poszczególne obiekty socjalno-bytowe zostały przygotowane do prac remontowych związanych z termomodernizacją budynków. Prace wykonano w 2017 roku.	a) 2 000 000,00
Działalność kontrolna	Starosta Piłski oraz Marszałek Województwa wydają pozwolenia na emisję gazów i pyłów oraz pozwolenia zintegrowane. Zawarte są w nich standardy emisyjne z instalacji, których dotrzymanie weryfikuje WIOŚ w Pile. Ponadto podmioty gospodarcze zobowiązane są do wykonywania pomiarów emisji zanieczyszczeń i przekazywania wyników służbom ochrony środowiska. Ponadto każdy zobowiązany do tego podmiot przedkłada do Marszałka Województwa sprawozdanie z wyemitowanych zanieczyszczeń oraz ponosi opłaty za korzystanie ze środowiska.	brak / działania administracyjne

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	Straż Miejska w Wyrzysku w latach 2015-2016 przeprowadziła następujące kontrole związane z ochroną środowiska: kontrola posesji, gdzie występowało podejrzenie spalania odpadów szkodliwych, kontrola posesji, gdzie występuje pokrycie dachu azbestem. Działania statutowe w 2015r. z zakresu bieżącej kontroli: ilość kontroli – 79, ilość mandatów – 59, sprawy skierowane do sądu – 2. Działania statutowe w 2016 r. z zakresu bieżącej kontroli: ilość kontroli – 69, ilość mandatów – 28, brak spraw skierowanych do sądu.	środki własne

Źródło: dane ankietowe od jednostek wskazanych w harmonogramie realizacyjnym

3.5. MINIMALIZOWANIE UCIAŹLIWEGO HAŁASU

Remonty i przebudowy ciągów komunikacyjnych mają na celu poprawę stanu nawierzchni, a tym samym zmniejszenie emisji hałasu. W okresie sprawozdawczym, zarządcy dróg prowadzili bieżące remonty.

Dopuszczalne poziomy hałasu regulowane są przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112) i na tej podstawie samorządy gminne w opracowywanych MPZP wyznaczały obszary, na których dopuszczalna jest określona emisja hałasu.

W MPZP określa się dopuszczalne wartości emisji hałasu, opierając się o wytyczne rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, grupuje się funkcje o zbliżonej emisji hałasu, tak aby nie mieszać funkcji mieszkaniowej z produkcyjną. W okresie sprawozdawczym w uchwalanych planach nakładano obowiązek zamykania uciążliwości, w tym hałasu, w granicach terenu objętego inwestowaniem, jak również konieczność stosowania dostępnych rozwiązań technicznych, które mogą ograniczyć uciążliwość akustyczną.

Podmioty działające na tym terenie kontrolowane są przez WIOŚ, a w przypadku naruszeń Starosta Piłski ma prawo wydać decyzję określającą dopuszczalny poziom hałasu. W okresie sprawozdawczym nie zachodziła taka konieczność.

Kolejna tabela zestawia najważniejsze działania podejmowane w latach 2015-2016 dotyczące ograniczenia emisji hałasu.

Tabela 27. Ocena wykonania zadań związanych z ochroną przed hałasem

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Zadania z Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019		
Propagowanie wprowadzenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zasad ochrony środowiska przed hałasem	W MPZP wprowadza się ustalenia dotyczące zachowania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku określonych w przepisach odrębnych na terenach podlegających ochronie akustycznej. Działanie jest realizowane przez samorządy gminne.	działanie administracyjne
Uprzywilejowanie w ruchu drogowym przyjaznej środowisku komunikacji miejskiej i „cichego” transportu	Zadanie jest realizowane pośrednio poprzez coraz więcej budowanych dróg rowerowych.	koszty w ramach budowy dróg
	Powiat Pilski Opracowanie planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Powiatu Pilskiego na lata 2016 – 2026.	2015 – 19 000,00
Opracowanie i wdrożenie systemu informowania społeczeństwa o stanie klimatu akustycznego	Nie podejmowano takich działań. Mapy akustyczne zamieszczone są na stronach internetowych zarządców dróg.	działanie administracyjne
Identyfikacja i sporządzenie wykazu terenów wokół dróg i linii kolejowych z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku	W latach 2015 – 2016 w granicach powiatu pilskiego Spółka PKP nie prowadziła monitoringu hałasu związanego z eksploatacją linii kolejowych. Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa wielkopolskiego nie wyznaczył w powiecie pilskim takich terenów.	brak działań
Kreowanie warunków wysokiego komfortu akustycznego na terenach o walorach turystyczno-krajobrazowych poprzez tworzenie aktów prawa miejscowego	W MPZP wprowadza się ustalenia dotyczące zachowania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku określonych w przepisach odrębnych na terenach podlegających ochronie akustycznej, w tym na terenach objętych formami ochrony przyrody.	działanie administracyjne
Zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2016-2020		
Przeprowadzenie inwentaryzacji źródeł emisji hałasu	WZDW w Poznaniu sporządził mapę akustyczną obszarów położonych w otoczeniu drogi wojewódzkiej nr 179 na odcinku od km 29+100 do km 33+200 na terenie powiatu pilskiego.	środki własne
Wprowadzenie do mpzp zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożeniem hałasu – rozgraniczenie terenów o różnicowanych funkcjach	W MPZP wprowadza się ustalenia dotyczące zachowania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku określonych w przepisach odrębnych na terenach podlegających ochronie akustycznej. Działanie jest realizowane przez samorządy gminne. W MPZP wprowadza się ustalenia w zakresie przeznaczania terenów pod określone funkcje rozdzielając tereny podlegające ochronie akustycznej od terenów m.in. usługowych, przemysłowych.	działanie administracyjne
Wspieranie ruchu rowerowego poprzez likwidację barier	ZDiZ Piła a) Wykonanie parkingu rowerowego przy Zespole Szkół nr 2 – montaż stojaków rowerowych (10 szt.).	2016 a) 8 866,97

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
technicznych oraz tworzenie ścieżek rowerowych	b) Wykonanie parkingu rowerowego przy Zespole Szkół nr 1 – montaż stojaków rowerowych (12 szt.). c) Wykonanie na schodach na Os. Staszycze podjazdów (szyn) dla rowerów.	b) 7 351,10 c) 37 586,62
	Gmina Kaczory Opracowanie dokumentacji projektowej budowy ścieżki rowerowej na odc. Kaczory – Morzewo, Piła – Kaczory i Kaczory – Śmiłowo.	42 164,65
	Gmina Szydłowo Sporządzenie dokumentacji projektowej niezbędnej do budowy ścieżek rowerowych.	16 616,40
	Gmina Łobżenica Wykonanie dokumentacji dla zadania pn. Remont i doposażenie ścieżki spacerowo-rowerowej wzdłuż nabrzeża rzeki Łobżonki.	2015 – 159 917,50
	Gmina Wysoka Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez zmiany mobilności miejskiej w gminie Wysoka. W ramach zadania opracowania została dokumentacja techniczna dotycząca: - budowy drogi dla rowerów na odc. Czajcze – Wysoka, - budowy ul. Akacjowej w Wysokiej, - budowy parkingu buforowego przy Urzędzie Miasta i Gminy w Wysokiej, - budowy parkingu buforowego przy Gimnazjum im. Powstańców Wielkopolskich w Wysokiej. W roku 2016 gmina złożyła wniosek o dofinansowanie do WRPO.	2016 – 66 837,49
Utrzymanie i odnowa zieleni wzdłuż szlaków komunikacyjnych Nasadzenie drzew i utrzymanie zieleni wzdłuż szlaków komunikacyjnych	GDDKiA w Poznaniu w latach 2015-2016 prowadziła wycinkę drzew w następujących miejscowościach: a) rok 2015 – Białośliwie na DK 10 – 145 szt., Ujście na DK 11 – 88 szt., Miasteczko Krajeńskie na DK 10 – 48 szt. b) rok 2016 – Białośliwie na DK 10 – 46 szt., Szydłowo na DK 10 – 38 szt., Piła na DK 11 – 58 szt.	wycinka drzew a) 2015 – 148 705,20 b) 2016 – 75 146,40
	Jednocześnie w zamian za wycięte drzewa, GDDKiA nasadziła nowy drzewostan: a) rok 2015 – Białośliwie na DK 10 – 33 szt., Wyrzysk na DK 10 – 34 szt., Szydłowo na DK 10 – 40 szt. b) rok 2016 – Białośliwie na DK 10 – 145 szt., Piła na DK 11 – 61 szt., Ujście na DK 11 – 89 szt., Miasteczko Krajeńskie na DK 10 – 68 szt.	nasadzenia drzew a) 2015 – 20 569,98 b) 2016 – 14 113,44
	ZDW Poznań także prowadziła działania związane z wycinką i nasadzeniami nowych drzew wzdłuż dróg wojewódzkich: a) rok 2015 - wycinka drzew: - na DW 179 – 3 szt. w Pile i 3 szt. w gm. Szydłowo, na DW 190 – 1 szt. w gm. Białośliwie, 1 szt. w Bądeczu, na DW 194 – 1 szt. w Osieku, 26 szt. w gm. Wyrzysk, na DW 242 – 2 szt. w m. Łobżenica i Izdebki, na DW 182 – 2 szt. w gm. Ujście b) rok 2016 - wycinka drzew: - na DW 179 – 5 szt. w gm. Szydłowo, na DW 190 – 3 szt. w gm. Wysoka, na DW 194 – 3 szt. w gm. Wyrzysk, na DW 242 – 6 szt. w gm. Łobżenica, na DW 182 – 3 szt. w gm. Ujście	a) 2015 – 2 638,00 + 680,00 b) 2016 – 411,88 + 1 020,00 c) 152,00 + 25 758,00 d) 228,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	c) rok 2015 – nasadzenia: - 2 szt. w gm. Ujście, 63 szt. w gm. Łobżenica, 54 szt. w gm. Wyrzysk, 83 szt. w gm. Szydłowo, 22 szt. w gm. Wysoka, 10 szt. w gm. Białosłowie, d) rok 2016 – nasadzenia: - 3 szt. w gm. Ujście.	
	PZD Piła rok 2015 a) Koszenie traw na terenie gmin b) Pielęgnacja pni drzew do poziomu pobocza - 18 szt. (gm. Szydłowo), karczowanie pni po ściętych drzewach - 2 szt. c) Wycinka krzaków na drodze powiatowej nr 1166P Stara Łubianka – Zawada, wycinka drzew (27 szt.), na drodze powiatowej nr 1179P Równopole 4 szt., nr 1184P Grabówno 3 szt., nr 1038P ul. Złotowska w Łobżenicy 6 szt., nr 1182P Brzostowo 1 szt., nr 1334P Kruszewo 2 szt., nr 1162P Węglewo 1 szt., nr 1163P, 1171P Stacja Stobno, Tarnowo 2 szt., nr 1180P Grabionna 1 szt., nr 1184P Wysoka Mała 2 szt., nr 1159P Kotuń 1 szt., nr 1182P Grabówno 1 szt., nr 1180P Kaczory-Równopole 2 szt., nr 1167P Róża Wielka 1 szt. rok 2016 a) Koszenie traw z poboczy b) Wycinka drzew (95 szt.) - droga powiatowa nr 1164P Kotuń 1 szt., nr 1164P Cyk - Dolaszewo 1 szt., nr 1171P Tarnowo- Wiesiółka 2 szt., nr 1184P Wysoka Mała 1 szt., nr 1180P Miasteczko Krajeńskie 1 szt., nr 1191P Osiek n/Notecią 1 szt., nr 1186P Czajcze 1 szt., nr 1162P, 1334P Węglewo - Kruszewo 27 szt., nr 1177P Kaczory – Krzewina 3 szt., nr 1180P Krostkowo – Komorowo 2 szt., nr 1198P Tłukomy 55 szt. c) Wycinka krzewów: droga powiatowa nr 1166P Szydłowo- Pokrzywnica, droga powiatowa nr 1167P Róża Wielka- Róża Mała, droga powiatowa nr 1166P Szydłowo- Stara Łubianka, droga powiatowa nr 1173P Zawada – Gładyszewo, droga powiatowa nr 1184P Wysoka - Grabówno, droga powiatowa nr 1060P Wysoka - Rudna, droga powiatowa nr 1060P Rudna - skrzyżowanie z 1186P, droga powiatowa nr 1181P Gmurowo Stare, droga powiatowa nr 1197P Czajcze – Kijaszkowo, droga powiatowa nr 1180P Grabiona - Białosłowie, droga powiatowa nr 1191P Glesno – Ruda, droga powiatowa nr 1191P Dąbki – Żelazno, droga powiatowa nr 1193P Klawek – Kościerzyn Wielki, droga powiatowa nr 1190P Konstantynowo, droga powiatowa nr 1177P Śmiłowo – Zelgniewo, droga powiatowa nr 1160P Krzewina – Dziembówko, droga powiatowa nr 1178P Brodna do drogi 1177P, droga powiatowa nr 1168P Szydłowo Skrzatusz, droga powiatowa nr 1170P Skrzatusz – Klęśnik, droga powiatowa nr 1334P Kruszewo – Marunowo, droga powiatowa nr 1177P OTW Płotki – granica powiatu, droga powiatowa nr 1163P Stacja Stobno- Róża Wielka, droga powiatowa nr 1172P Dobrzyca – Stara Łubianka. d) Wycinka odrostów drzewa przy gruncie (136 szt.) - droga powiatowa nr 1166P Szydłowo – Pokrzywnica, droga powiatowa nr 1167P Róża Wielka - Róża Mała.	2015 a) 216870,08 b) 330,00 c) 20 050,00 2016 a) 187 017,00 b) 25 900,00 c) 157 614,00 d) 68,00 e) 27 500,00 f) 240,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	e) Usuwanie konarów drzew (550 szt.) - droga powiatowa nr 1171P Tarnowo - granica powiatu 60 szt., droga powiatowa nr 1171P Zelgniewo - granica powiatu 20 szt., droga powiatowa nr 1164P Stare Dolaszewo 20 szt., droga powiatowa nr 1164P Dolaszewo – Cyk – Kotuń 20 szt., droga powiatowa nr 1160P Ujście - Byszki 20 szt., droga powiatowa nr 1160P Dziembówko – Krzewina 150 szt., droga powiatowa nr 1166P Pokrzywnica 30 szt., droga powiatowa nr 1168P Szydłowo – Skrzatusz 30 szt., droga powiatowa nr 1177P Kaczory ul. Leśna 30 szt., droga powiatowa nr 1168P Szydłowo – Skrzatusz 150 szt., droga powiatowa nr 1166P Stara Łubianka 20 szt. f) Frezowanie pni (2 szt.) - droga powiatowa nr 1334P Kruszewo.	
	Gmina Łobżenica Usunięcie drzew zagrażających bezpieczeństwu dla ludzi i mienia, wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych polegających na usuwaniu posuszu z koron drzew oraz nasadzenia uzupełniające zadrzewienia na terenach komunalnych.	2016 – 3 966,38
Naprawa nawierzchni dróg na terenie miejskim i wiejskim	Gmina Kaczory prowadziła budowę i modernizację dróg gminnych. Łącznie wybudowano 3,5 km dróg.	2015 – 808 053,00 2016 – 705 205,00
	Gmina Wyrzysk Wykonanie usług remontowych, remonty częściowe dróg asfaltowych oraz naprawy bieżące i remonty dróg asfaltowych, przepustów (np. remont dróg gminnych: Karolewo – Wiernowo, Falmierowo, Rzęszkowo, Kosztowo, Żuławka.	2015 – 64 834,75 2016 – 36967,75
	Gmina Ujście a) realizacja inwestycji w roku 2015: remont dróg polnych – Nowa Wieś Ujska, remont ul. Lipowej w Kruszewie, remont dróg polnych na terenie Nowej Wsi Ujskiej, budowa drogi dojazdowej do pól – NWU - Kolonia, budowa drogi przy cmentarzu w Mirosławiu, budowa dróg wewnętrznych w Jabłonowie, przebudowa drogi gminnej w NWU, przebudowa drogi gminnej i chodnika w Byszkach, utwardzenie terenu ul. Rybacka/Browarska, remont dróg polnych NWU, b) realizacja inwestycji w roku 2016: remont dróg polnych na terenie NWU, przebudowa dróg dojazdowych do pól w NWU - Jaśkowo, przebudowa ul. Lipowej w Kruszewie, połączenie drogi Mirosław – osiedle WPS, budowa dróg wewnętrznych w m. Jabłonowo, dokumentacja projektowa dla przebudowy dróg w Węglewie, przebudowa ul. Noteckiej, budowa drogi gminnej w m. Jabłonowo-opracowanie techniczne dla drogi na Buki, utwardzenie terenu na ul. Staszica w Ujściu.	2015 – 1178864,85 2016 – 1488667,12
	Gmina Wysoka a) realizacja inwestycji w roku 2015: remont drogi gminnej Mościska, Stare, zakup tłucznia do remontu dróg Tłukomy i Wysoczka, przebudowa drogi gminnej w m. Nowa Ruda. b) remont drogi gminnej Czajcze, zakup tłucznia do remontu dróg gminnych Wysoczka.	a) 2015 35 461,60 + 13 164,78 + 22 664,78 b) 2016 - 23 759

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	Gmina Szydłowo prowadziła naprawę i modernizację dróg gruntowych. Łącznie prace objęty ok.40 km dróg: budowa drogi w kierunku Sanktuarium w Skrzatuszu, budowa drogi wraz z odwodnieniem ul. Brzozowa w Dolaszewie, budowa drogi „bloki” w Szydłowie wykonanie nakładki bitumicznej ul. Podgórna w Starej Łubiance wykonanie projektu budowy dróg: ul. Dolna i ul. Górna w Starej Łubiance, przebudowa drogi Kolonia Leżenica.	2015-2016 400 000,00
	Gmina Łobżenica a) 2015: budowa drogi gminnej w Luchowie, budowa drogi w miejscowości Łobżenica - od ulicy Targowej , budowa dróg gminnych (Fanianowo), budowa(przebudowa) drogi dojazdowej do gruntów rolnych - Obręb Izdebki, budowa(przebudowa) dróg dojazdowych do gruntów rolnych obręb Dźwierszno Wielkie, przebudowa drogi gminnej gruntowej w m. Chlebno, przebudowa drogi gminnej w miejscowości Liszkowo, przebudowa drogi w m. Walentynowo w kierunku jeziora Ostrowite na odcinku 900mb b) 2016: przebudowa nawierzchni drogi gminnej w m. Fanianowo, przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w m. Dźwierszno Wielkie, remont drogi gruntowej w m. Trzeboń, remont nawierzchni wraz z regulacją studzienek infrastruktury technicznej na ul. Targowej, ul. Złotowskiej, ul. Łącznej oraz na drodze Łobżenica – Kruszki.	2015 - 1 794 752,00 2016 - 667 242,07
	Gmina Miasteczko Krajeńskie a) 2015: remonty dróg w m. Grabionna, Wolsko, Arentowo, utwardzenie nawierzchni dróg gruntowych obręb Grabówno. b) 2016: przebudowa drogi gminnej Grabionna – Okaliniec.	2015 – 145851,09 2016 – 221 613,59
	ZDiZ Piła - rok 2015: a) budowa jezdni – ul. Karpacka (wraz ze ścieżką rowerową), b) budowa jezdni – ul. Wspólna – Nowa, c) przebudowa ulicy, budowa ciągu pieszo-rowerowego – ul. Przemysłowa, d) budowa ciągu pieszo-rowerowego – ul. Śniadeckich w Pile, e) przebudowa jezdni – ul. Targowa, f) przebudowa jezdni – Al. Jana Pawła II. - rok 2016: a) przebudowa nawierzchni jezdni, ścieżka rowerowa – ul. Bydgoska II etap, b) przebudowa nawierzchni jezdni ul. Kossaka, c) przebudowa drogi powiatowej nr 1177P w Pile na odc. od DK 10 do Ośrodka Turystyczno-Wypoczynkowego Płotki, d) przebudowa jezdni ul. Witosza, e) budowa jezdni ul. Matwiejewa – Pl. Lotnictwa,	2015 a) 1 783 101,90 b) 215 636,16 c) 2 915 337,68 d) 186 758,29 e) 399 811,11 f) 283 978,89 2016 a) 3 873 619,90 b) 122 987,66 c) 1 282 545,43 d) 396 700,57 e) 400 043,27 f) 258 062,50 g) 298 451,46 h) 592 675,41

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	f) przebudowa nawierzchni jezdni ul. Brukowa, g) przebudowa jezdni ul. Fałata, h) przebudowa nawierzchni jezdni ul. Szybowników, ścieżka rowerowa, i) przebudowa nawierzchni jezdni ul. Lelewela, j) przebudowa nawierzchni jezdni ul. Okrzei, k) przebudowa nawierzchni jezdni ul. Wawelska, l) przebudowa nawierzchni jezdni ul. Matejki, ł) przebudowa nawierzchni jezdni ul. ul. Kaczorska, m) przebudowa nawierzchni jezdni ul. Konarskiego, n) przebudowa nawierzchni jezdni ul. Witaszka, o) przebudowa nawierzchni jezdni al. Wyzwolenia, p) przebudowa nawierzchni jezdni ul. Motylewska, r) budowa ciągu pieszo-jezdni, nawierzchni drogi ul. Szafirowa, Rubinowa, s) budowa ciągu pieszo-rowerowego ul. Malczewskiego, Wawelska, t) budowa ciągu pieszo-rowerowego ul. Chałubińskiego.	i) 59 147,34 j) 19 905,90 k) 14 444,22 l) 41 725,36 ł) 61 992,00 m) 7 338,06 n) 12 657,13 o) 24 658,06 p) 22 106,05 r) 90 740,55 s) 154 433,77 t) 20 672,60
	PZD Piła Zakres wykonanych w roku 2015 prac przedstawia się następująco: a) Remonty cząstkowe dróg i chodników. b) Powierzchniowe utrwalenie nawierzchni na drogach powiatowych: nr 1186P w m. Niezychowo, nr 1188P Kosztowo – Rzęszkowo, nr 1161P Kalina – Byszek. c) Remont nawierzchni gruntowej droga powiatowa nr 1193P na odcinku Klawek – Polinowo. d) Wykonanie nakładek bitumicznych na drogach powiatowych ogółem - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1177P w m. Żelgniewo, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1199P w m. Piesno, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1200P w m. Dźwierzno Małe, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1164P w m. Kotuń, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1166P na odcinku Szydłowo – Zawada, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1171P w m. Tarnowo, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1334P w m. Kruszewo, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1177P w m. Żelgniewo, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1329P w m. Ługi Ujskie, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1171P w m. Tarnowo e) Remont drogi powiatowej nr 1186P na odcinku od skrzyżowania z drogą krajową nr 10 przez Niezychowo do m. Białosłowie f) Przebudowa odcinka drogi powiatowej nr 1193P w m. Klawek.	2015 a) 1 080 924,00 b) 244 323,32 c) 28 350,00 d) 1 167 167,83 e) 663 379,61 f) 344 147,20 g) 84 435,11 h) 187 570,38 i) 104 742,19 j) 2 270 845,11 2016 a) 1 499 903,00 b) 226 218,00 c) 4 144 937,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	g) Przebudowa drogi powiatowej nr 1177P – dobudowa chodnika i ciągu pieszo – jezdni w m. Krzewina. h) Przebudowa drogi powiatowej nr 1038P – przebudowa chodnika i dobudowa ścieżki rowerowej w m. Łobżenica i) Przebudowa drogi powiatowej nr 1185P w m. Dębówko Nowe. j) <u>Dotacje na wydatki inwestycyjne dla Gminy Piła</u>: przebudowa ul. Kossaka od ul. Kusocińskiego do Al. Powstańców Wlkp., poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez budowę ul. Karpackiej i przebudowę skrzyżowania typu rondo z ul. Wawelską, przebudowa ul. Towarowej w Pile. Zakres wykonanych w roku 2016 prac przedstawia się następująco: a) Remonty cząstkowe dróg i chodników. b) Powierzchniowe utrwalenie nawierzchni dróg powiatowych: droga nr 1166P Leżenica – Różanka, droga nr 1166P – II etap Róża Wielka – Leżenica, droga nr 1175P Nowa Wieś Ujska – DK 11, droga nr 1182P Mościska – Grabówno, droga nr 1203P Dziegciarnia – granica powiatu. c) <u>Inwestycje drogowe ogółem</u>: - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1164P Kotuń – Cyk, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1177P Zelgniewo, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1181P Gmurowo, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1185P Dębówko Nowe – Dębówko Stare długość, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1193P Klawek – Polinowo, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1200P Witrogoszcz, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1329P Ługi Ujskie, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1173P Zawada – Gładyszewo, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1208P jezioro Lachotka, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1170P Skrzatusz-Kłęśnik, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1166P Szydłowo – Zawada, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1038P (ul. 1 Maja) Łobżenica - długość, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1172P m. Dobrzyca, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1177P w obrębie skrzyżowania z DK 10 w m. Śmiłowo - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1179P skrzyżowanie z drogą nr 1180P w m. Równopole, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1166P od skrzyżowania na Gądek do m. Leżenica, - Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 1164P na odcinku od Dolaszewo do miejscowości Cyk - Wykonanie dokumentacji technicznej na przebudowę drogi powiatowej nr 1177P Śmiłowo – Kaczory, - Przebudowa drogi powiatowej nr 1197P na odcinku Kruszki-Kijaszkowo (zadanie to realizowane będzie w 2017 - Przebudowa drogi powiatowej nr 1208P i 1171P na odcinku od skrzyżowania z drogą krajową nr 10 do m. Tarnowo, - Przebudowa drogi powiatowej nr 1177P w Pile na odcinku od drogi krajowej nr 10 do Ośrodka Turystyczno –	

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	Wypoczynkowego Płotki.	
	Gmina Białosławie rok 2015: a) Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych ul. Gajowa w Białosławiu. b) Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych ul. Witosa w Białosławiu. c) Przebudowa drogi Niezychowo – Niezychówko i Niezychowo – Dębówko Stare rok 2016 a) Przebudowa drogi Niezychowo – Dębówko Stare. b) Przebudowa drogi Niezychowo – Niezychówko. c) Przebudowa ul. Gajowej w Białosławiu – utwardzenie pobocza drogi na wysokości cmentarza.	2015 a) 301 410,00 b) 114 380,95 c) 7 473,48 2016 a) 272 277,89 b) 82 244,49 c) 7 473,48
	Gmina Łobżenica Bieżące remonty i modernizacje dróg gminnych.	2016 - 1 915 474,45
	Gmina Szydłowo - budowa drogi w kierunku Dąbrówki, budowa ul. Lipowej w Dolaszewie, przebudowa drogi w Róży Wielkiej.	2015 – 1 092 509,99
Działania pozostałe		
Wprowadzanie urządzeń i elementów ochrony akustycznej	Na terenie powiatu pilskiego w latach 2015-2016 nie były realizowane przez Spółkę PKP projekty inwestycyjne na liniach kolejowych, nie były również zabudowywane ekrany akustyczne, ani inne urządzenia minimalizujące oddziaływanie od linii kolejowych, takie jak: maty antywibracyjne, tłumiki przyszynowe, a także tunele i wykopy. Spółka nie przeprowadzała też inwestycji związanych ze zwiększeniem izolacyjności akustycznej budynków.	brak działań
Modernizacja infrastruktury kolejowej	W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020, Spółka będzie realizować inwestycję pt. „Modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny POD – Chodzież - Piła Główna”. Projekt jest obecnie na etapie sporządzania projektów budowlanych i uzyskiwania pozwoleń na budowę. Roboty budowlane na terenie powiatu pilskiego będą prowadzone w latach 2018 – 2019. Zakończenie prac budowlanych przewiduje się pod koniec 2019 r.	działanie administracyjne
Działania prowadzone przez podmioty gospodarcze	Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego w Pile ZETPEZET Sp. z o.o. w celu zminimalizowania oddziaływania akustycznego na zabudowę mieszkalną wielorodzinną zleciły opracowanie zbadania tła akustycznego oraz montaż tłumików hałasu do poziomu wymaganego przepisami ochrony środowiska.	środki własne

Źródło: na podstawie danych ankietowych zebranych od jednostek wskazanych w harmonogramie realizacyjnym

3.6. OCHRONA MIESZKANCÓW PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI

Zadania mające na celu minimalizację oddziaływania pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka i środowisko opierają się głównie na zapisach planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie aspektów związanych z zagrożeniem powodowanym promieniowaniem elektromagnetycznym. Plany ustalają możliwość realizacji stacji bazowych telefonii komórkowej, a także linii elektroenergetycznych zgodne z przepisami prawa, czyli są to działania podejmowane na poziomie samorządów gminnych.

Na terenie powiatu zlokalizowane są anteny nadawcze telefonii komórkowych. Emisja pól elektromagnetycznych z tych instalacji nie stanowi zagrożenia dla zdrowia, gdyż działają one w przestrzeni niedostępnej dla ludności i ich wartość emisji są w granicach dopuszczalnych, co potwierdzają pomiary. Anteny są ustawiane przez operatorów tak, aby wiązki promieniowania przechodziły przez miejsca niedostępne dla ludzi.

Tabela 28. Ocena wykonania zadań związanych z ochroną mieszkańców przed działaniem pól elektromagnetycznych

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Zadania z Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Piłskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019		
Propagowanie uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień dotyczących znaczącego oddziaływania na środowisko i człowieka pól elektromagnetycznych	W MPZP wprowadza się ustalenia dotyczące ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych poprzez zachowanie pasów technologicznych wokół napowietrznych linii elektroenergetycznych.	działanie administracyjne
Przestrzeganie procedury oceny oddziaływania na środowisko na etapie udzielania decyzji środowiskowej	W prowadzonych postępowaniach przez jednostki samorządowe przestrzega się procedury, zgodnie z przepisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.	działanie administracyjne
Współpraca ze służbami kontrolno-pomiarowymi obiektów emitujących pola elektromagnetyczne	Sprawozdania z pomiarów pól elektromagnetycznych wpływają do WSSE do wiadomości. Są one analizowane pod kątem występowania wartości pomiarów wyników ponadnormatywnych. W momencie stwierdzenia wystąpienia wartości ponadnormatywnych WSSE kontaktuje się z danym operatorem celem wyjaśnienia przyczyny takiego stanu rzeczy. W przypadku uchybień w sprawozdaniu, WSSE kontaktuje się z wykonawcą pomiarów.	działanie administracyjne
Zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Piłskiego na lata 2016-2020		
Uwzględnianie w mpzp zagadnień związanych z ochroną przed polami elektromagnetycznymi	W MPZP wprowadza się ustalenia dotyczące ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych poprzez zachowanie pasów technologicznych wokół napowietrznych linii elektroenergetycznych.	działanie administracyjne
Przestrzeganie procedury oceny oddziaływania na środowisko na etapie udzielania decyzji środowiskowych dla lokalizacji przedsięwzięć związanych z emisją pól	W prowadzonych postępowaniach przez jednostki samorządowe przestrzega się procedury, zgodnie z przepisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.	działanie administracyjne

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
elektromagnetycznych		
Prowadzenie konsultacji społecznych w trakcie trwania procedur lokalizacyjnych przedsięwzięć emitujących promieniowanie elektromagnetyczne	Społeczeństwo jest informowane stosownymi obwieszczeniami o toczących się postępowaniach ws. wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.	działanie administracyjne
Współpraca ze służbami kontrolno –pomiarowymi	Działania jak wyżej, dla zadania „Współpraca ze służbami kontrolno-pomiarowymi obiektów emitujących pola elektromagnetyczne”.	działanie administracyjne
Pozostałe działania		
Modernizacja infrastruktury	Enea Operator wykonała dwie termomodernizacje obiektów elektroenergetycznych.	2015-2016 239 000,00
	Enea Operator wymieniła 22 stare transformatory na transformatory o niskich stratach.	2015-2016 512 000,00

Źródło: na podstawie danych ankietowych zebranych od jednostek wskazanych w harmonogramie realizacyjnym

3.7. PRZECIWDZIAŁANIE WYSTĘPOWANIU POWAŻNYCH AWARII I INNYM ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA

Powiat, jak i samorządy gminne co roku dofinansowuje straż pożarną w zakresie zakupu odpowiedniego sprzętu ratowniczego, który ma minimalizować skutki środowiskowe w przypadku wystąpienia awarii.

Za kontrolę podmiotów korzystających ze środowiska na terenie Powiatu odpowiedzialny jest m.in. WIOŚ, który na bieżąco kontroluje sposób przestrzegania przepisów prawa oraz warunków udzielonych pozwoleń.

Nie są to kontrole dotyczące tylko zagrożeń związanych z poważnymi awariami, ale z szeroko pojętą ochroną środowiska.

Kolejna tabela zawiera zestawienie najważniejszych działań podejmowanych w okresie sprawozdawczym.

Tabela 29. Ocena wykonania działań związanych z ochroną mieszkańców przed zagrożeniami

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Zadania z Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019		
Zarządzanie kryzysowe	Zakup lekkiego samochodu rozpoznawczo - ratowniczego SLRr do przewozu 5 osób dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pile (dotacja z WFOŚiGW).	2015 – 43 000,00
	KP PSP w Pile a) W roku 2015 pozyskano nowy średni samochód ratownictwa chemicznego(SRChem) na podwoziu IVECO. Pojazd realizuje zadania związane z usuwaniem skutków zdarzeń o charakterze chemicznym, ekologicznym i radiacyjnym na obszarze chronionym przez Specjalistyczną Grupę Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego Piła 1 przy JRG PSP nr 1 w Pile. b) Realizacja zakupów sprzętu i wyposażenia w środki ochrony osobistej: kurtyna dymowa, prądownica Turbomaster, sygnalizator bezruchu, latarka LED MSA, węże tłoczne, pokrowce na butle powietrzne, kompresor olejowy, płetwy Leaderfins, ubranie specjalne Cobra, ubranie koszarowe RIB-STOP, rękawice specjalne strażaka. c) Ze środków Wielkopolskiego Urzędu Marszałkowskiego tut. komenda otrzymała średni zestaw hydrauliczny do ratownictwa drogowego: agregat hydrauliczny, rozpieracz kolumnowy, rozpieracz ramieniowy, nożyce hydrauliczne. d) Dzięki wieloletniej, wzorowej współpracy z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych oraz Nadleśnictwami Zdrojowa Góra i Kaczory pilscy strażacy pozyskali mobilny zbiornik o pojemności 13 tys. litrów wody wraz z osprzętem. e) W trakcie 2015 roku KP PSP w Pile pozyskała 7 nowych pojazdów. Cztery z nich wzmocniły 3 grupy ratownictwa specjalistycznego, które działają w oparciu o obie Jednostki Ratowniczo – Gaśnicze: - Średni samochód ratownictwa chemiczno – ekologicznego – IVECO, - Samochód ratownictwa wodnego - Mercedes, - Samochód ratownictwa wysokościowego - FORD Ranger. Wśród nowych pojazdów znalazł się również pojazd typu quad, który przewidziany jest przede wszystkim do wsparcia działań w trudnym terenie. Kolejne 3 samochody pożarnicze, które trafiły do Komendy, udało się uzyskać dzięki wsparciu finansowemu wielu instytucji w tym samorządu lokalnego: Samochód gaśniczy ciężki GCBA – MAN, Samochód gaśniczy średni GBA – MAN, Samochód rozpoznawczo-ratowniczy Skoda Yeti. Po wprowadzeniu do gotowości bojowej samochodów gaśniczych dotychczasowe użytkowane czyli GBA na podwoziu Renault i GCBA Jelcz zostały przekazane do jednostek OSP odpowiednio Nowa Wieś Ujska i Grabówno.	2015 a) 300 000,00 b) 24 184,56 + 3 923,64 c) 70 000,00 d) 10 000,00
	Gmina Białosłowie Zakup materiałów i wyposażenia (paliwo do samochodów pożarniczych i motopomp, sorbent, węże ssawne	2015 – 14 552,21

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	dla OSP Pobórka Wielka, materiały do konserwacji sprzętu, materiały remontowe dla OSP Dworzakowo itp.).	
	Gmina Kaczory Zakup samochodu lekkiego ratowniczo – gaśniczego do OSP Morzewo.	2015 – 42 417,00
	Gmina Łobżenica Zakup samochodu dla OSP Łobżenica.	2015 – 34 000,00
	Gmina Piła a) zakup umundurowania, kurtek i ubrań ochronnych, b) dotacja na zakup umundurowania, hełmów strażackich i kominiarek ochronnych w ramach promes przyznanych przez Oddział Wojewódzki Związku OSP RW dla OSP Ratownictwo Wodne w Pile.	2015 a) 11 347,14 b) 2 000,00
	Gmina Łobżenica W 2015 roku zakupiono sprzęt pożarniczy i umundurowanie do 4 jednostek OSP z terenu gminy. Zakup finansowany był z dotacji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Również w roku 2015 OSP Łobżenica otrzymała również dofinansowanie z OWZOSP RP na zakup automatycznego defibrylatora AED.	2015 – 23 615,02
	Gmina Miasteczko Krajeńskie Zakup materiałów dla jednostek OSP (zakup paliwa, środek pianotwórczy, lampa akumulatorowa, plandeka, części zamienne do samochodów strażackich, sorbent, materiały konserwacyjne, części zamienne do samochodów, opony, materiały remontowe, sorbet mineralny, detektor gazowy, znaki ostrzegawcze drogowe, lampy ledowe).	2015 – 27 030,84
	Gmina Szydłowo Doposażenie jednostek OSP.	2015 – 18 266,79
	Gmina Ujście a) Zakup materiałów i wyposażenia dla OSP. b) Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Ujście.	2015 a) 62 150,90 b) 640 120,00 + 160 030,00
	Gmina Wyrzysk Zakup materiałów i wyposażenia dla OSP, zakup akumulatorów, opon do samochodów, ubrań specjalnych, hełmów, butów, części do naprawy samochodów, sorbentu, zakup kombinezonu oraz innych materiałów koniecznych do prawidłowego funkcjonowania samochodów i urządzeń.	2015 – 54 855,74
Zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2016-2020		
Aktualizacja informacji o zakładach, w których możliwe jest wystąpienie poważnej awarii	Rejestr takich zakładów posiada Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Delegatura w Pile.	działanie administracyjne
Edukacja społeczeństwa dotycząca właściwych	Gmina Szydłowo organizowała Turniej Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”.	2015 – 3 141,93 2016 – 3 488,87

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	KP Policji prowadzi corocznie działania prewencyjne i edukacyjne związane z zapobieganiem i wykrywaniem sytuacji zagrożenia.	działania administracyjne
	KP PSP Piła W 2016 roku zaktualizowano i rozszerzono materiały nt. bezpiecznej eksploatacji urządzeń grzewczych w sezonie jesienno-zimowym, zdarzeń z tlenkiem węgla (czadem) oraz zagrożeń przy prowadzeniu prac żniwno-polowych. Materiały opublikowano na stronie internetowej PSP w Pile oraz w lokalnych mediach społecznych. Ponadto funkcjonariusze sekcji kontrolno-rozpoznawczej udzielali informacji w lokalnej prasie nt. bezpiecznych zachowań, które publikowano w artykułach prasowych. Przeprowadzono również pogadanki i szkolenia nt. bezpiecznych zachowań podczas letniego i zimowego wypoczynku, używania materiałów pirotechnicznych(fajerwerków) oraz prawidłowego przygotowania i użytkowania urządzeń grzewczych w okresie jesienno-zimowym.	działanie administracyjne
Współpraca ze służbami ratowniczymi oraz instytucjami odpowiedzialnymi za właściwe unieszkodliwienie odpadów w zakresie ustalenia miejsc tymczasowego gromadzenia i unieszkodliwienia odpadów powstałych podczas usuwania awarii	W okresie sprawozdawczym nie było konieczności podejmowania działań w tym zakresie.	brak
Dofinansowanie jednostek ratowniczych w zakresie zakupu sprzętu i materiałów doprowadzenia akcji ratowniczych	Gmina Kaczory prowadziła dofinansowanie jednostek straży pożarnej, dotacje dla OSP Kaczory, Dziembowo, Zelgniewo i Morzewo, zakup umundurowania, zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego.	2015 – 89 930,00 2016 – 417 842,00
	Gmina Szydłowo prowadziła dotację dla OSP na zakup sprzętu, w tym m.in. zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego. Dodatkowo dotacje dla OSP Stara Łubianka, OSP Szydłowo i OSP Skrzatusz.	2015 – 19 748,44 2016 – 64 428,85 + 9 734,97
	Gmina Wyrzysk Zakup 10 kompletów ubrań ochronnych dla OSP Osiek n. Notecią, zakup materiałów i wyposażenia, latarek na helmy i radiotelefonu, kombinezonu przeciw szerszeniom, lin stalowych, prądnicy wysokiego ciśnienia, zakup części i materiałów do naprawy samochodów i przygotowania ich do przeglądu, zakupu sorbentu, akumulatorów, węży pożarniczych oraz innych materiałów koniecznych do prawidłowego funkcjonowania samochodów i urządzeń.	2016 – 34 074,69

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	Gmina Ujście, poprzez środki WRPO dla OSP w Ujściu zakupiła średni samochodów ratowniczo-gaśniczy. Zakup materiałów i wyposażenia niezbędnego do funkcjonowania jedn. OSP, dotacje celowe na zakup motopompy dla OSP Kruszewo oraz na zakup umundurowania dla OSP w Ujściu.	2016 - 651 436,00
	Gmina Wysoka Dotacje dla OSP Wysoka, Bądecz, Tłukomy, Rudna, Stare i Czajcze.	2016 – 5 560,58
	Gmina Białosłiwie Zakup paliwa do samochodów pożarniczych i motopomp, sorbentu, umundurowania dla członków OSP Białosłiwie, naprawa motopompy na wyposażeniu OSP Dębówko Nowe.	2016 – 46 673,99
	Gmina Łobżenica Zakup materiałów i wyposażenia: paliwa do samochodów, oleje i smary, płyny do chłodziaczy, sorbent do neutralizacji plam oleju (dla jednostek OSP Łobżenica i OSP Dźwierszno), zakup lamp do samochodów pożarniczych, zakup akumulatora do samochodu pożarniczego (OSP Walentynowo) i gaśnic (OSP Piesno), zakup sprzętu p.poż – wąż ssawny do pompy szlamowej, klucze hydrantowe (OSP Łobżenica), zakup materiałów do czyszczenia (szczotki do zmiatania, łopata do śniegu, szczotki do czyszczenia kominów), środek owadobójczy, zakup telefonu medycznego.	2016 – 27 491,71
	Gmina Miasteczko Krajeńskie Zakup materiałów i wyposażenia: paliwo, akumulatory, części zamienne, sorbent, latarki, tlen medyczny, zakup umundurowania.	2016 – 39 460,38 + 5 078,53
	KP PSP w Pile a) W dniu 29 grudnia PSP w Pile dokonała przekazania sprzętu jednostkom OSP powiatu pilskiego. I tak: samochód osobowy Punto, który do tej pory służył Sekcji Kontrolno-Rozpoznawczej, trafił na stan jednostki OSP Ratownictwo Wodne w Pile, a przyczepka z działkiem wodno-pianowym DWP 24 została przekazana na stan jednostki OSP KSRG Szydłowo. b) Jednostki OSP włączone do krajowego systemu ratowniczo – gaśniczego, w zamian za swoją dyspozycyjność, a także dużą aktywność operacyjną, a co za tym idzie - w zamian za ponoszenie większych kosztów funkcjonowania, otrzymują, w ramach rekompensaty, środki finansowe z budżetu państwa. Jednostki OSP w KSRG otrzymały dwa rodzaje dotacji, tj. dotacje na bieżące utrzymanie gotowości operacyjnej oraz dotacje na zakupy inwestycyjne. Poniżej przedstawiony został wykaz sprzętu, zakupiony przez poszczególne jednostki w ramach dotacji. - Miasteczko Krajeńskie: torba PSP 1, butla tlenowa, zestaw szkoleniowy do defibrylatora, defibrylator automatyczny, - Szydłowo: węże pożarnicze, ubranie specjalne, ubrania koszarowe, buty strażackie, latarki, łom typu Hooligan, kamera termowizyjna, - Łobżenica: buty i rękawice strażackie, radiotelefony, latarki, prądownica pianowa, uchwyty do aparatów powietrznych,	2016 b) 331 475,00 c) 200 400,00 d) 81571,60 e) 112 091,57 f) 20 000,00 g) 12 409,37

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	- Białosłowie: deska ortopedyczna, buty strażackie, węże pożarnicze, ubrania koszarowe, - Ujście: buty strażackie, drabina teleskopowa, drabina słupkowa, rękawice i kominiarki strażackie, kołowrót ratowniczy, kaski do ratownictwa wodnego, szyny Kramera, kamera termowizyjna, - Stara Łubianka: latarki, węże pożarnicze, ubrania specjalne, buty strażackie, prądownica z nakładką pianową, klucz hydrantowy, urządzenie selektywnego alarmowania, - Osiek nad Notecią: przecinarka do stali i betonu, rozdzielacz, najaśnica, kurtyna wodna, ubranie koszarowe, kaski do ratownictwa wodnego, zestaw podpór, - Wyrzysk: węże pożarnicze, rozdzielacz, buty i kominiarki strażackie, ubrania koszarowe, radiotelefon, drabina nasadkowa, latarki i uchwyty, zatrzaśniki strażackie, średni samochód ratowniczo-gaśniczy, - Kaczory: prądownica Turbo, ubranie specjalne, łańcuch do pilarki, rękawice i kominiarki, zestaw ratownictwa wysokościowego, - Kruszewo: lanca gaśnicza, ubrania chemoodporne, ubranie specjalne, pulsoksymetr, mostek przejazdowy, zawór kulowy, - Wysoka: moduł sterowania działka z dyszami, działko wodno-pianowe. c) Ponadto, w 2016 roku w ramach dofinansowania z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji 10 jednostek OSP powiatu piłskiego, łącznie, otrzymało dofinansowanie na: - Miasteczko Krajeńskie: ubrania specjalne, kominiarki, latarki, rękawice strażackie, - Szydłowo: ubranie specjalne, buty strażackie, prądownica turbo, kominiarki, rękawice strażackie, agregat prądotwórczy, - Łobżenica: buty strażackie, prądownica pianowa, węże pożarnicze, - Białosłowie: latarki, rękawice strażackie, rozdzielacz kulowy, prądownica turbo, węże pożarnicze, - Ujście: buty strażackie, ubrania specjalne, kominiarki, - Bąkowo: prądownica turbo, ubrania specjalne, buty strażackie, rękawice i kominiarki strażackie, - Bądecz: ubranie specjalne, obuwie strażackie, prądownica turbo, - Wyrzysk: węże pożarnicze, rękawice i kominiarki strażackie, drabina strażacka, rozdzielacz kulowy, średni samochód ratowniczo-gaśniczy, - Kaczory: ubranie specjalne, buty strażackie, - Piła: buty strażackie d) W roku 2016 zakupiono Łódź Whaly 435 z silnikiem zaburtowym na przyczepie wraz z wymaganym osprzętem ze środków Urzędu Miasta Piła i WFOŚiGW w Poznaniu oraz Działko wodno-pianowe ze środków pozyskanych z NFOŚiGW w Warszawie oraz WFOŚiGW w Poznaniu. e) Przy udziale środków finansowych ze Starostwa Powiatowego w Pile i WFOŚiGW w Poznaniu zakupiono: - Skokochron MILAGRO 2, - Wentylatory oddymiające - 2 szt., - System stabilizacji pojazdów - 2 kpl., - Prądownice wodne TURBO MASTER 52 – 2 szt.,	

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	- Detektor prądu przemiennego Leader Volt AC, - Ubranie żaroodporne lekkie z pokrowcem – 3 kpl., - Wężę tłoczne W 52/20 - 40 odc., - Wężę tłoczne W 75/20 - 20 odc., - Ubranie koszarowe 3-częściowe - 20 kpl., - Rękawice specjalne typu Patron FireLong - 20 par, - Buty specjalne gumowe Strażak - 20 par, - Buty specjalne skórzane Haik Fire Flash - 20 par. f) Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Pile, przekazał w formie darowizny, sprzęt doszkolenia w zakresie ratownictwa medycznego: Manekin TRAUMA cało postaciowy, Manekin (tułów) z możliwością podłączenia do komputera, do nauki resuscytacji krążeniowo-oddechowej, Głowa do nauki intubacji (zakładanie masek, rurek krtaniowych), Defibrylator AED – szkoleniowy, Manekin Baby cało postaciowy – szkoleniowy. g) Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Radawnicy przekazała w formie darowizny następujący sprzęt: Drabina pożarnicza DNW 3080/3 z drążkami, Rozdzielacz kulowy, Mostek przejazdowy do węży, Lanca gaśnicza, Szlifierka kątowna Bosch, Głośnik, Mikrofon.	
Współpraca ze służbami ratowniczymi w zakresie organizowania i przeprowadzenia szkoleń w zakresie ratownictwa	Jednostki OSP biorą udział w szkoleniach, których organizatorem jest Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej.	działanie administracyjne
	W latach 2016 i 2017 KP Policji nie prowadziła wspólnych szkoleń oraz ćwiczeń w zakresie ratownictwa.	brak
	Przykłady obiektów podlegających w 2015 r. operacyjnemu rozpoznaniu przez KP PSP: a) Rozpoznanie operacyjne w Hucie Szkła Ardagh Glass S.A. w Ujściu - strażacy z Jednostki Ratowniczo – Gaśniczej nr 1 PSP w Pile przeprowadzili rozpoznanie operacyjne obiektu Huty Szkła Ardagh Glass S.A. Powodem przeprowadzenia rozpoznania jest fakt, że Huta w ostatnim okresie dokonała istotną modernizację procesu technologicznego polegającą na wymianie pieca hutniczego oraz związanej z nim infrastruktury. Zagrożenia jakie pojawiają się w trakcie pracy pieca hutniczego niosą za sobą trudne do przewidzenia ryzyko pożarowe. Nowe wskazówki dotyczące przebiegu procesu technologicznego, zaopatrzenia wodnego, zamontowanych w ostatnim czasie stałych urządzeń gaśniczych dały ratownikom obraz organizacji akcji ratowniczo – gaśniczej w tym zakładzie. b) Rozpoznanie operacyjne Szpitala Specjalistycznego - strażacy z Jednostki Ratowniczo – Gaśniczej nr 1 i 2 PSP w Pile, przeprowadzili operacyjne rozpoznanie obiektu Szpitala. W zajęciach szkoleniowych brały udział także osoby funkcyjne odpowiedzialne za zagadnienia techniczne oraz bezpieczeństwo pożarowe w obiekcie. W trakcie rozpoznania strażacy zapoznali się z charakterystyką techniczno-budowlaną poszczególnych obiektów wchodzących w skład kompleksu Szpitala, występującymi zagrożeniami, układem dróg pożarowych i ewakuacyjnych oraz rozmieszczeniem urządzeń przeciwpożarowych i hydrantów zewnętrznych. c) Ćwiczenia – budynki wysokie - wszystkie zmiany służbowe z JRG PSP nr 1 w Pile uczestniczyły	działania administracyjne

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	w Rozpoznaniu Operacyjnym Obiektu, budynku wysokiego (zamieszkania zbiorowego) będącego w zasobach Pilskiej Spółdzielni Mieszkaniowo Lokatorskiej. Obiekt zlokalizowany jest w Pile na ul. Wojska Polskiego. Ćwiczono również możliwość przeprowadzenia ewakuacji ludzi przy użyciu drabiny mechanicznej. d) Operacyjne rozpoznanie „Gordaliny” - na rzece Gwda w Pile strażacy Komendy Powiatowej PSP w Pile oraz strażacy z OSP RW Piła wspólnie z przedstawicielami Miejskiego Zakładu Komunikacji w Pile przeprowadzili operacyjne rozpoznanie tras wodnych, po których kursuje Tramwaj Wodny „Gordalina”. Podczas zajęć szkoleniowych strażacy zapoznali się z budową statku, wyposażeniem i środkami bezpieczeństwa znajdującymi się pokładzie. Strażacy przećwiczyli akcję ratowniczą polegającą na ewakuacji pasażerów ze statku na wypadek awarii, rozpoznali potencjalne miejsca w których mogą wystąpić zagrożenia oraz miejsca do budowy slipów dla łodzi ratowniczych. e) Strażacy z obu jednostek ratowniczo-gaśniczych PSP w Pile przeprowadzili rozpoznanie operacyjne obiektu Spółki Wodno-Ściekowej „GWDA” w Pile. Podczas rozpoznania ratownicy zapoznali się z przebiegiem procesu technologicznego związanego z oczyszczaniem ścieków i wytwarzaniem kompostu, charakterystyką stosowanych substancji niebezpiecznych oraz zagrożeniami jakie pojawiają się w normalnym toku pracy oczyszczalni. f) Ćwiczenia taktyczno – bojowe - szereg akcji wymaga systematycznego zgrywania działań różnych podmiotów ratowniczych. Wiąże się to szczególnie z obsługą akcji wielowątkowych i wymagających udziału różnych podmiotów ratowniczych. Uczestnikami tych ćwiczeń poza załogami PSP są także takie podmioty ratownicze jak: OSP, Policja, Służba Zdrowia, Pogotowia, Służby Miejskie, Pomoce Drogowe czy przedstawiciele Powiatowego/Miejskiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego. Łącznie w roku 2015 przeprowadzono 8 ćwiczeń taktyczno-bojowych. Poniżej kilka przykładów tego rodzaju ćwiczeń. - Pilski epizod ćwiczeń „WIELKOPOLAS 2015” - na terenie pilskiego lotniska odbyła się kontrola graniczna uczestników ćwiczeń międzywojewódzkich „WIELKOPOLAS 2015”. W zaaranżowanym epizodzie udział wzięły moduły do gaszenia pożarów lasów przewidziane do działań międzynarodowych funkcjonujące w ramach unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności z województw zachodniopomorskiego, dolnośląskiego i wielkopolskiego. - Ćwiczenia na lodzie – bezpieczne ferie - strażacy z Jednostki Ratowniczo – Gaśniczej Nr 1 i 2 z Piły oraz Ochotniczej Straży Pożarnej z Piły, Szydłowa i Białośliwia uczestniczyli w ćwiczeniach na zamrzniętym Jeziorze Płotki. - Ćwiczenia „LAS 2015” - pożar lasu oraz bezpośrednio zagrożony Szpital Specjalistyczny w Pile to scenariusz do ćwiczeń taktyczno – bojowych dla służb ratowniczych powiatu pilskiego „LAS 2015”. Organizatorem ćwiczeń była Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Pile i Nadleśnictwo Zdrojowa Góra. Ćwiczenia miały na celu sprawdzenie umiejętności organizacji akcji gaszenia wielkopowierzchniowego pożaru lasu.	

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	W roku 2015 odnotowano 14 wyjazdów SGRCHEM-EKO do zdarzeń chemicznych w tym 5 poza teren powiatu (powiat złotowski – 2 zdarzenia, powiat czarnkowsko-trzcianecki – 2 zdarzenia, powiat szczecinecki – 1 zdarzenie). Ćwiczenia z zakresu ratownictwa chemiczno-ekologicznego: - Ćwiczenia taktyczno-bojowe na terenie Zakładów Mięsnych Henryka Stokłosy Sp. z o.o. w Śmiłowie (rozszerzenie instalacji technologicznej z amoniakiem). - Ćwiczenia taktyczno-bojowe na terenie Spółki Wodno-Ściekowej GWDA sp. z o.o. w Pile (uszkodzenie zbiornika z koagulatem żelazowym). Przeprowadzone w 2015 roku ćwiczenia miały na celu sprawdzenie stanu przygotowania SGR CHEM-EKO do podejmowania działań ratowniczych w zakresie specjalistycznym podczas przemysłowych awarii chemicznych oraz możliwości wykorzystania posiadanego sprzętu w sytuacji realizacji zagadnień związanych z zastosowaniem specjalistycznych technik analitycznych i taktyki rozpoznania chemicznego.	
	Przykłady obiektów podlegających w 2016 r. operacyjnemu rozpoznaniu przez KP PSP: W dniu 30 kwietnia 2016 roku na terenie miejscowości Osiek nad Notecią przeprowadzone zostały I strefowe „Manewry Ratownictwa Medycznego dla strażaków PSP oraz OSP w KSRG”. W manewrach uczestniczyło 15 zespołów składających się z członków jednostek OSP z terenu powiatu pilskiego oraz strażaków z Komend Powiatowych PSP w Złotowie, Chodzieży, Czarnkowie, Wągrowcu oraz Pile.	działania administracyjne
	Zakres specjalistyczny realizowany jest przez specjalistyczne grupy ratownictwa Państwowej Straży Pożarnej i inne podmioty KSRG, których wyposażenie i wyszkolenie ratowników pozwala realizować w systemie całodobowym i całorocznym podstawowe i specjalistyczne czynności ratownicze. W 2013 roku Komendant Powiatowy Państwowej Straży Pożarnej w Pile powołał trzy specjalistyczne grupy ratownicze: 1. Specjalistyczną Grupę Ratownictwa Chemiczno – Ekologicznego; 2. Specjalistyczną Grupę Ratownictwa Wodno – Nurkowego; 3. Specjalistyczną Grupę Ratownictwa Wysokościowego. Specjalistyczna Grupa Ratownictwa Chemiczno - Ekologicznego „Piła 1” SGRChem-Ekol funkcjonuje na bazie JRG PSP nr 1 w Pile przy ul. Moniuszki 1. Członkami grupy są wszyscy ratownicy z jednostki – 41 osoby w tym D-cy JRG. Obszar chroniony SGRCHEM – EKO „Piła 1” na poziomie gotowości A obejmuje powierzchnię 12 powiatów: pilski, chodzieski, czarnkowsko-trzcianecki, złotowski, sępoleński, chojnicki, człuchowski, m. Koszalin, drawski, koszaliński, białogardzki, szczecinecki. Ponadto, zastęp rozpoznania chemicznego w roku 2014 został włączony w moduł ochrony ludności przewidziany do międzynarodowych działań ratowniczych z zakresu detekcji zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych i nuklearnych. W roku 2016 odnotowano 17 wyjazdów SGRCHEM-EKO do zdarzeń chemicznych, w tym 6 poza teren powiatu (powiat złotowski – 2 zdarzenia, powiat gnieźnieński – 1 zdarzenie, powiat chodzieski – 3 zdarzenia). Ćwiczenia: - Ćwiczenia taktyczno - bojowe na terenie firmy ROMB S.A. w Złotowie,	działania administracyjne

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	- Ćwiczenia taktyczno-bojowe na terenie firmy „Europol Meble Polska” Sp. z o.o., - Ćwiczenia taktyczno-bojowe na terenie Philips Lighting Poland Sp. z o.o.	
Pozostałe działania		
Kontrole drogowe	W latach 2016 i 2015 policjanci WRD KPP w Pile prowadzili kontrole pojazdów ciężarowych (również wspólnie z ITD), w tym przewożących materiały niebezpieczne, łącznie stwierdzono 6 wykroczeń (2016 – 1; 2015 – 5).	działanie administracyjne

Źródło: jednostki wskazane w harmonogramie realizacyjnym

3.9. GOSPODAROWANIE ODPADAMI

W gospodarce odpadami można wydzielić trzy zasadnicze grupy zadań:

- planowanie gospodarki odpadami,
- zarządzanie i organizowanie usług,
- monitoring i kontrola.

Planowanie gospodarki odpadami:

Dla osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa i wdrażania hierarchii postępowania z odpadami oraz zasady bliskości, a także utworzenia w kraju zintegrowanej sieci instalacji gospodarowania odpadami, spełniających wymagania ochrony środowiska, opracowuje się krajowy plan gospodarki odpadami oraz wojewódzkie plany gospodarki odpadami.

Zarządzanie i organizowanie usług:

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, która określa zadania gminy oraz obowiązki właścicieli nieruchomości dotyczące utrzymania czystości i porządku, a także warunki udzielania zezwoleń podmiotom świadczącym usługi w zakresie objętym regulacją ustawy. Do podstawowych obowiązków gmin w zakresie gospodarki odpadami należy:

1. utrzymanie czystości i porządku w gminach.
2. objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości na terenie gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi oraz zapewnienie budowy instalacji do gospodarowania odpadami komunalnymi.
3. zapewnienie selektywnej zbiórki odpadów.
4. zapobieganie zanieczyszczaniu ulic, placów i terenów otwartych, utrzymywanie czystości i porządku na przystankach komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest gmina oraz które są położone na jej obszarze przy drogach publicznych bez względu na kategorię tych dróg.

Również ustawa o odpadach zawiera wiele zapisów dotyczących praw i obowiązków jednostek samorządu terytorialnego w obszarze gospodarki odpadami. W szczególności należy podkreślić udział starostów w procedurze administracyjnej dotyczącej reglamentowania usług związanych z powstawaniem i gospodarowaniem odpadami. Do zadań starostów należy m.in.:

- wydawanie decyzji nakładających na sprawców wypadków obowiązki dotyczące gospodarowania odpadami z wypadków, w tym obowiązek przekazania ich wskazanemu posiadaczowi odpadów,
- wydawanie pozwoleń na wytwarzanie odpadów w związku z eksploatacją instalacji;
- wydawanie zezwoleń na zbieranie i przetwarzanie oraz transport odpadów w zakresie wynikającym z przepisów prawa,
- zatwierdzanie planów gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków.

Monitoring i kontrola:

Informacje o ilości wytwarzanych odpadów oraz ich zagospodarowaniu gromadzone są w systemie Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring gospodarki odpadami dotyczy nie tylko monitorowania składowisk odpadów komunalnych, ale również działalności podmiotów gospodarczych funkcjonujących w obszarze gospodarki odpadami.

Jednym z podstawowych zadań starostów w kontekście ochrony środowiska jest prowadzenie kontroli podmiotów prowadzących działalność związaną z wytwarzaniem odpadów i gospodarowaniem odpadami.

Kolejna tabela zawiera wyszczególnienie najważniejszych działań realizowanych w okresie sprawozdawczym związanych z gospodarowaniem odpadami.

Tabela 30. Ocena wykonania działań związanych z gospodarowaniem odpadami

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2016-2020		
Inwentaryzacja 'dzikich wysypisk'	Akcje edukacyjne prowadzone przez ZGK w Złotowie zaowocowały podpisaniem w dniu 01.09.2015 r. Porozumienia Podmiotów Publicznych w Sprawie Współpracy Partnerskiej „Stop Dzikim Wysypiskom Śmieci”. Celem akcji jest przeciwdziałanie procederowi nielegalnego pozbywania się odpadów. W gminach należących do ZGK w Złotowie pojawiły się kamery. Ich montaż ma na celu identyfikację osób, które w sposób niezgodny z przepisami pozbywają się odpadów komunalnych w miejscach do tego nieprzeznaczonych. Informacje o akcji ukazały się w lokalnej prasie. Związek Gmin Krajny w Złotowie opublikował również na łamach lokalnej prasy artykuł edukacyjno-informacyjny pod tytułem „Nie ma zgody na palenie śmieci”. Artykuł zawierał informację o szkodliwości palenia odpadów dla zdrowia ludzi oraz środowiska.	działania administracyjne
	Gmina Piła Sprzątanie terenów gminnych wraz z likwidacją tzw. „dzikich wysypisk”.	2015 – 50 463,00 2016 – 33 321,66
Podjęcie działań na rzecz rekultywacji terenów zdegradowanych	Gmina Białosłowie Wydatki dotyczyły opracowania danych dotyczących dobowych sum opadów atmosferycznych na składowisku odpadów, wykonanie tabliczki informacyjnej, budowę dwóch studni odgazowujących na terenie rekultywowanego składowiska odpadów, badania wód podziemnych z 3 piezometrów, wykonanie badań 2 studni odgazowujących badania osiadania składowiska oraz badania osiadania składowiska odpadów.	2015 – 36 135,44 2016 – 17 881,61
Informowanie o rodzajach odpadów niebezpiecznych powstających w gospodarstwie rolnym, poprzez szkolenia, wydawanie ulotek, materiałów informacyjnych	Działania w tym zakresie nie były podejmowane.	brak
Wydawanie ulotek informujących o szkodliwości azbestu	Starostwo Powiatowe bierze czynny udział w informowaniu mieszkańców na temat azbestu. W ramach akcji promocyjnej wydawane są ogłoszenia, plakaty oraz publikowane są informacje na stronie internetowej. Podobne działania informacyjne prowadzą gminy.	działania administracyjne
Aktualizacja programów usuwania azbestu poprzez doskonalenie i uzupełnienie inwentaryzacji azbestu koniecznego do usunięcia	Gmina Kaczory zaktualizowała program usuwania azbestu wraz z inwentaryzacją w roku 2016.	2016 – 14 000,00
	Gmina Białosłowie Aktualizacja inwentaryzacji wyrobów azbestowych oraz przygotowanie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest.	2015 – 1 920,00
	Powiat zaktualizował w roku 2015 Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, który jest podstawą do ubiegania się Powiatu o dofinansowanie działalności związanej z usuwaniem azbestu.	2015 – 6 900,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Wspólnie z gminami opracowywanie corocznych wniosków o dofinansowanie dotyczących usuwania wyrobów azbestowych na terenach wiejskich	W województwie wielkopolskim działania związane z dofinansowaniem inwestycji usuwania azbestu oraz składanie wniosków o dotacje do WFOŚiGW w Poznaniu prowadzi Starostwo Powiatowe w Pile. Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Pińskiego przebiegała w 2016 roku (dotacje z WFOŚiGW). Koszty ściągniętego azbestu w 2016 r. w całości pokryte były ze środków z NFOŚiGW oraz WFOŚiGW w Poznaniu. W wyniku podjętych prac związanych z demontażem, zapakowaniem, transportem i przekazaniem wyrobów zawierających azbest na składowisko posiadające odpowiednie zezwolenie na ich unieszkodliwienie – usunięto 73,48 Mg. W wyniku podjętych prac związanych z zapakowaniem, transportem i przekazaniem wyrobów zawierających azbest na składowisko odpadów posiadające odpowiednie zezwolenie na ich unieszkodliwienie – usunięto 248,466 Mg Łącznie 321,946 Mg. W 2016 r. złożono łącznie 164 wnioski o likwidację wyrobów zawierających azbest.	2016 – 99 977,54
	Gmina Piła - 2015 - w ramach realizacji zadania zdemontowano i wywieziono do unieszkodliwienia 36,146 Mg azbestu. - 2016 – w ramach realizacji zadania zdemontowano i wywieziono do unieszkodliwienia 61,384 Mg azbestu.	2015 – 14 556,74 2016 – 7 682,15
	Gmina Łobżenica - 2015 - w ramach realizacji zadania zdemontowano i wywieziono do unieszkodliwienia 41,265 Mg azbestu. - 2016 – w ramach realizacji zadania zdemontowano i wywieziono do unieszkodliwienia 12,46815 Mg azbestu.	dotacja z Powiatu
	Gmina Wyrzysk - 2015 - w ramach realizacji zadania zdemontowano i wywieziono do unieszkodliwienia 29,9 Mg azbestu. - 2016 – w ramach realizacji zadania zdemontowano i wywieziono do unieszkodliwienia 53,60 Mg azbestu. W roku 2015 prowadzono indywidualne dofinansowanie do wymiany pokryć dachowych, przekazywane przez Gminę Wyrzysk osobom fizycznym.	2015 – 15 977,51 2016 – 4 114,80
	Gmina Ujście - 2016 – w ramach realizacji zadania zdemontowano i wywieziono do unieszkodliwienia 33,53 Mg azbestu.	dotacja z Powiatu
	Gmina Białosław - 2016 – w ramach realizacji zadania zdemontowano i wywieziono do unieszkodliwienia 40,729 Mg azbestu.	dotacja z Powiatu
	Gmina Kaczory - 2015 - w ramach realizacji zadania zdemontowano i wywieziono do unieszkodliwienia 9,802 Mg azbestu. - 2016 – w ramach realizacji zadania zdemontowano i wywieziono do unieszkodliwienia 21,7555 Mg azbestu.	
	Gmina Wysoka - 2015 - w ramach realizacji zadania zdemontowano i wywieziono do unieszkodliwienia 8,26 Mg	2015 – 6 821,84 2016 – 5 491,32

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	azbestu(4 dotacje). - 2016 – w ramach realizacji zadania zdemontowano i wywieziono do unieszkodliwienia 56,42 Mg azbestu (8 dotacji).	
	Gmina Szydłowo - dotacja celowa z przeznaczeniem na refundację usuwania azbestu, w roku 2015 udzielono 4 dotacji na usunięcie azbestu na 7,945 Mg, a w roku 2016 udzielono 10 dotacji na usunięcie 32,63 Mg.	2 201,47
Propagowanie inicjatyw zmierzających do prawidłowego usuwania azbestu – materiały informacyjne, informacje na stronach internetowych	W gminie Kaczory inspekcja pracy przeprowadziła szkolenie w zakresie prawidłowego usuwania azbestu.	działanie administracyjne
Działania nieujęte w POŚ		
Działalność kontrolna w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	Straż Miejska w Pile w latach 2015-2016, w związku z ustawą o odpadach przeprowadziła 701 kontroli pod kątem spalania odpadów. Po przeprowadzonych kontrolach 22 osoby zostały ukarane mandatami karnymi, pozostałe osoby (40 osób) pouczone.	działalność statutowa Straży Miejskiej w Pile
	Straż Miejska w Wyrzysku w latach 2015-2016 przeprowadziła następujące kontrole związane z ochroną środowiska: kontrola posesji pod względem posiadania pojemników na nieczystości stałe, kontrola posesji, gdzie występowało podejrzenie spalania odpadów szkodliwych, kontrola posesji, gdzie występuje pokrycie dachu azbestem. Działania statutowe w 2015 r. z zakresu bieżącej kontroli: ilość kontroli – 79, ilość mandatów – 59, sprawy skierowane do sądu – 2. Działania statutowe w 2016 r. z zakresu bieżącej kontroli: ilość kontroli – 69, ilość mandatów – 28, brak spraw skierowanych do sądu.	środki własne
	Straż Miejska w Ujściu prowadziła kontrole po otrzymanych w większości anonimowych zgłoszeń telefonicznych, dotyczących pozbywania się odpadów komunalnych w miejscach ogólnodostępnych, tj. w lasach, na drogach gminnych, łąkach itp., ale także dotyczących spalania odpadów komunalnych i innych w piecach. W roku 2015 przeprowadzono 23 kontrole, ukarano 5 osób mandatem karnym. W roku 2016 przeprowadzono 19 kontroli.	środki własne
	Gmina Białosłowie Ilość przeprowadzonych kontroli nieruchomości w zakresie odpadów, ścieków i innych - rok 2015 – 140 i 2016 – 158.	środki własne

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Zmiany prowadzone przez podmioty gospodarcze	Philips Lightning Poland Sp. z o.o. sukcesywnie redukuje zużycie materiałów niezbędnych do produkcji wyrobów. projekty związane są m.in. z minimalizacją materiałów opakowaniowych i zużycia substancji chemicznych. Dodatkowo firma stara się zastępować niebezpieczne substancje chemiczne innymi, mniej zagrażającymi środowisku. Odpady powstające na terenie zakładu przekazywane są do uprawnionych odbiorców z zachowaniem hierarchii odpadowej – recykling, odzysk energetyczny, a w ostateczności składowanie.	środki własne
	GWDA Sp. z o.o. w Pile dokonała rozbudowy placu kompostowego przy ul Walki Młodych w Pile na działce o nr ew. 111, obręb Piła 35 (dotacja WFOŚiGW).	2015 – 900 000,00
Rozwój selektywnej zbiórki	Gmina Miasteczko Krajeńskie Zakup gruntu pod budowę PSZOK.	2016 – 14 500,00
	Gmina Szydłowo Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych oraz zakup wyposażenia Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Szydłowie.	2015 – 295 705,67 2016 – 73 060,57
Działalność edukacyjne dotycząca gospodarowania odpadami komunalnymi	Piłski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi Głównie prowadził działania edukacyjne: - 3 kampanie edukacyjne dla dzieci, - kampania plenerowa „Segregacja na Okrągło” – edycja I – stoisko edukacyjne z konkursami ekologicznymi dla mieszkańców – podczas największych imprez plenerowych we wszystkich gminach, - warsztaty recyklingowe – promujące ponowne wykorzystanie niepotrzebnych już rzeczy, - kampania edukacyjna dla osób dorosłych – szkolenia w gminach i sołectwach, - konferencja „Myślę... więc segreguję”, - konkurs dla gmin Lider Segregacji, - akcja „Sprzątania Świata” w gminach Związku, - organizacja imprez masowych: Marsz dla Ziemi i Marsz Antysmogowy (w Pile), - rozesłanie ulotek nt. sposobu postępowania z odpadami problemowymi oddawanymi w ramach mobilnych zbiórek odpadów – do każdego gospodarstwa domowego, - kampania edukacyjna "Żółta? Czerwona? Zielona!", którą ZM PRGOK realizował z własnych środków w siedzibach gmin i sołectwach Związku, - innowacyjne działania edukacyjne: RepairCafe Piła (pierwsza w Polsce kawiarenka oferująca mieszkańcom Związku darmowe naprawy zepsutych sprzętów domowych, komputerów, rowerów i odzieży, aby przedłużyć życie produktów i zapobiegać wytwarzaniu odpadów), - kontrole edukacyjne w zabudowie wielorodzinnej, - kontrole edukacyjne w zabudowie jednorodzinnej we wszystkich gminach ZM PRGOK	2015-2016

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	Za działania edukacyjne realizowane w 2016 roku Związek otrzymał: - wyróżnienie w organizowanym przez Izbę Gospodarczą Północnej Wielkopolski konkursie im. Stanisława Staszica w kategorii: Odpowiedzialność społeczna i ochrona środowiska za aktywność i pomysłowość w docieraniu z edukacją ekologiczną do każdego mieszkańca regionu Północnej Wielkopolski - statuetkę HIT przyznaną przez Instytut Certyfikacji i Jakości Gospodarczo-Samorządowy HIT Regionów w Poznaniu za modelowe działania na rzecz edukacji ekologicznej społeczności lokalnej na terenie 14 gmin członkowskich ZM PRGOK - kapituła konkursu nagrodziła również HIT-em inicjatywę RepairCafe Piła realizowaną od czerwca 2016 przez ZM PRGOK wspólnie ze spółką GWDA Sp. z o.o. w Pile.	
	ZGK w Złotowie w roku 2015 dzięki dofinansowaniu z WFOŚiGW w Poznaniu zorganizował akcję informacyjno – edukacyjną, pn. „Kampania edukacyjna dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie gospodarki odpadami”, skierowaną do placówek oświatowych oraz mieszkańców (gm. Łobżenica). Elementarz napisany i wydany na potrzeby akcji zawierał szereg zasad segregacji i działań ekologicznych, przyczyniając się do uzyskania efektywniejszej segregacji odpadów komunalnych, kształtowania dobrych nawyków proekologicznych. Gmina Łobżenica otrzymała elementarze dla dzieci w wieku 5-7 lat (uczniowie I klasy Szkoły Podstawowej) w ilości 524 sztuk, dla dzieci w wieku 8-9 lat (uczniowie I i II klasy Szkoły Podstawowej) 783 sztuki.	2015 całość kosztów ZGK 81 918,00
	ZGK w Złotowie opublikował Biuletyn Informacyjny w wersji papierowej oraz elektronicznej, skierowany do młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gmin należących do ZGK. Kampania miała na celu uświadomienie, że odpady to cenny surowiec, z którego może powstać nowy produkt oraz zachęcić do działań ekologicznych. W Biuletynie oraz na stronie internetowej zamieszczone zostały: informacje o zadaniach dotyczących gospodarki odpadami komunalnymi, które Związek Gmin Krajny w Złotowie przejął od gmin do niego należących, zasady segregacji odpadów komunalnych, obowiązki mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, obowiązki Związku Gmin Krajny w Złotowie wobec mieszkańców, informacje o selektywnej zbiórce odpadów, informacja dotycząca nowych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz informację o zmianie cen i sposobu naliczania opłat za odbiór i gospodarkę odpadami komunalnymi w Związku Gmin Krajny w Złotowie. Biuletyn obejmował cykl informacji prasowych oraz internetowych. Cykl rozpoczął się ukazaniem artykułu edukacyjno – informacyjnego w lokalnej prasie zawierającego informacje „o tym co warto wiedzieć, czyli wszystko o śmieciach i związku”. W następnych okresach ukazały się artykuły kontynuujące informator „o tym co warto wiedzieć, czyli wszystko o śmieciach i związku”. Artykuły te zawierały: instrukcję wypełniania dowodu wpłaty, informację gdzie szukać pomocy w razie problemów z wypełnieniem dowodu wpłaty oraz gdzie znajdują się wszelkie potrzebne informacje, informację o sposobie i terminie uiszczania opłat, stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, informację o poprawnej segregacji odpadów komunalnych, informacje gdzie znajdują się Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów, co można do nich dostarczać i dlaczego tak ważna jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych, informacje o nowych deklaracjach, czego dotyczą	

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	zmiany i jak wypełniać deklarację.	
	Związek Gmin Krajny, Złotów prowadził Kampanię edukacyjną dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie gospodarki odpadami oraz Cykl edukacyjny dla mieszkańców Gmin należących do Związku Gmin Krajny w Złotowie w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.	2015 – 45 000,00 2016 – 50 000,00
	Gmina Łobżenica realizowała projekt Podnoszenie wiedzy i świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Łobżenica w zakresie segregacji odpadów i niskiej emisji pn. „ Środowisko w Gminie Łobżenica ponad wszystko -promujemy i edukujemy (dotacja z WFOŚiGW).	2016 – 35 000,00
	Gmina Wysoka organizowała akcję Konkurs ekologiczny "Śmieci mniej, Ziemi lżej" jako główna forma edukacji ekologicznej wraz z towarzyszącymi działaniami w postaci zbiórki: makulatury, zużytych baterii, tonerów od drukarek, nakrętek (dotacja z WFOŚiGW).	2015 – 8 000,00

Źródło: ankiety i materiały przekazane przez jednostki realizujące

3.10. ZAGADNIENIE HORYZONTALNE EDUKACJA EKOLOGICZNA

Akcje ekologiczne powinny być prowadzone cyklicznie oraz angażować coraz więcej mieszkańców. Ważne jest także, aby Powiat działał wspólnie z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej, w ramach związków, do których przynależy. Współpraca pozwala na osiągnięcie szerszych celów, pozyskanie większych środków finansowych na inwestycje.

W okresie sprawozdawczym szeroką i kompleksową edukację ekologiczną prowadziły placówki oświatowe.

Tabela 31. Ocena działań prowadzonych w kierunku edukacji ekologicznej

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Zadania z Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 - 2019		
Edukacja ekologiczna realizowana w przedszkolach i szkołach (programy ekologiczne, konkursy, olimpiady, rajdy)	Gmina Kaczory organizowała: a) olimpiadę wiedzy ekologicznej, b) konkursy o wiedzy ekologicznej.	2015 a) 3 500,00 b) 1 000,00
	Gmina Szydłowo brała udział w olimpiadzie ekologicznej powiatu pilskiego, konkursie ekologiczno-przyrodniczym klas III oraz w wycieczkach edukacyjnych.	- 999,75 - 4 302,66
	Gmina Wysoka - organizacja i przeprowadzenie konkursu pn. Piękne ogrody i osiedla, - zakup nagród na IV konkurs ekologiczny Śmieci mniej ziemi lżej, - zakup nagród na Powiatową Olimpiadę Ekologiczną, - akcja sprzątania świata.	b.d.
	Gmina Łobżenica Dla uczniów biorących udział w Olimpiadzie przeznaczane są nagrody książkowe, dyplomy oraz pomoce naukowe.	2015 – 1 000,00 2016 – 1 000,00
	W roku 2015 Gmina Piła organizowała akcję - Impreza ekologiczna Rowerowo-Recyklingowo.	2015 – 24 000,00
	Powiat Pilski organizował Ponadpowiatową Olimpiadę Ekologiczną Subregionu Północnej Wielkopolski (dotacja z WFOŚiGW).	2015 - 9 431,79
Popularyzacja i organizowanie spotkań nt. odnawialnych źródeł energii	Spotkania nie były organizowane.	brak
Rozbudowa ścieżek przyrodniczo – edukacyjnych	Ścieżki tego rodzaju rozbudowywane są przez nadleśnictwa.	środki nadleśnictw
Organizacja dni bez samochodu	Gmina Kaczory prowadziła akcję Dzień bez Samochodu.	koszty łączne tak jak przy Sprzątaniu Świata
	Gmina Piła Hasło przewodnie „Dnia bez samochodu” w roku 2015 brzmiało „zostaw samochód – skorzystaj z autobusu komunikacji miejskiej”. Zaprezentowano 5 powodów, dla których warto podróżować autobusami komunikacji miejskiej: mniejsza emisja zanieczyszczeń, mniejsze zużycie paliwa, zajmowanie mniejszej powierzchni terenu, krótszy czas jazdy oraz akceptacja społeczna. Każdy kierowca za okazaniem dowodu rejestracyjnego mógł skorzystać z bezpłatnych przejazdów autobusami komunikacji miejskiej.	2015 – 20 000,00
Organizacja dnia recyklingu	Akcje tego rodzaju prowadzone są cyklicznie w placówkach oświatowych.	środki własne szkół

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Organizacja akcji sprzątania świata	Corocznie Powiat Piłski dofinansowuje na podstawie porozumienia worki na śmieci wykorzystywane podczas akcji.	b.d.
	Gmina Kaczory prowadziła akcję Sprzątania Świata.	2015 – 2 500,00
	Gmina Wyrzysk Zakup materiałów związanych z akcją „Sprzątanie Świata”.	2015 – 198,62
	Gmina Piła Akcja sprzątania świata.	2015 – 5 000,00
Budowa tarasów widokowych	W latach 2015-2016 nie prowadzono działań	brak
Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie sposobów zmniejszania zużycia energii i ciepła, korzystanie z transportu zbiorowego	Akcje tego rodzaju prowadzone są cyklicznie w placówkach oświatowych.	środki własne szkół
Umieszczanie na stronach internetowych powiatu i gmin programów ochrony środowiska	Każda jednostka samorządowa umieszcza na stronie internetowej, na stronie BIP uchwalony program ochrony środowiska.	działanie administracyjne
Zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Piłskiego na lata 2016-2020		
Prowadzenie akcji edukacyjnych promujących właściwe zachowania w środowisku	Związek Gmin Krajny przy wsparciu finansowym ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu w roku 2016 zrealizował przedsięwzięcie pn. „Cykl edukacyjny dla mieszkańców Gmin należących do Związku Gmin Krajnyw Złotowie w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi”. Przedsięwzięcie to było kontynuacją oraz rozszerzeniem działań edukacyjnych przeprowadzanych przez Związek w latach ubiegłych takich jak konkurs „Zbieramy Zużyte Baterie, Zbieramy – Nie Wyrzucamy” czy „Kampania edukacyjna dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie gospodarki odpadami”. Przedsięwzięcie o nazwie „Cykl edukacyjny dla mieszkańców Gmin należących do Związku Gmin Krajny w Złotowie w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi” obejmowało trzy konkursy, imprezę o charakterze ekologicznym „Ekolandia”, oraz warsztaty dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. W ramach przedsięwzięcia w prasie lokalnej ukazało się również 12 artykułów informacyjno-edukacyjnych.	2016 całość kosztów ZGK 76 817,01
	Gmina Łobżenica a) nagrody – przedsięwzięcie pn. Podnoszenie wiedzy i świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Łobżenica w zakresie segregacji odpadów i niskiej emisji pn. „Środowisko w Gminie Łobżenica ponad wszystko – promujemy i edukujemy”, b) nagrody dla uczniów biorących udział w olimpiadzie Powiatu Piłskiego w zakresie ochrony środowiska.	2016 a) 14 235,99 b) 998,97
Prowadzenie zajęć edukacyjnych w oparciu o system ścieżek, promowanie i dofinansowywanie	Nadleśnictwo Złotów Ośrodek Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Ekologicznej Zwierzyniec, oferuje zajęcia edukacyjne w zielonej klasie oraz na terenie zlokalizowanego przy nadleśnictwie parku Zwierzyniec.	środki własne nadleśnictwa

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
form edukacji w terenie	Nadleśnictwo Sarbia Prowadzenie zajęć w szkołach, przedszkolach oraz na ścieżce edukacyjnej :Stery las uczy nas”.	środki własne nadleśnictwa
Aktywne współorganizowanie akcji proekologicznych np. Dzień Ziemi, Dzień bez samochodu	Gmina Kaczory prowadziła akcję Dzień bez Samochodu oraz Sprzątania Świata.	2016 – 2 500,00
	Nadleśnictwo Kaczory Akcja Sprzątanie świata w Leśnictwie Podlasie.	2016 – 1 911,00
	Gmina Piła a) organizacja imprezy edukacyjnej „Piła rowerowa – niezapalona”, b) organizacja zadania „Dzień bez samochodu”.	2016 a) 39 999,99 b) 25 000,00
Wspieranie i dofinansowywanie konkursów o tematyce ekologicznej	Gmina Kaczory organizowała: c) olimpiadę wiedzy ekologicznej, d) konkursy o wiedzy ekologicznej.	2016 a) 3 500,00 b) 1 000,00
	Gmina Ujście a) Coroczny udział Szkół gminy Ujście w organizowanym przez powiat piłski Światowym Dniu Ziemi. b) Coroczny zakup nagród do Olimpiady Ekologicznej oraz Biegu do bocianiego gniazda.	2015-2016 a) brak kosztów b) ok. 2 000,00 zł rocznie
	Gmina Białosłowie Olimpiada ekologiczna powiatu piłskiego dla szkół podstawowych i gimnazjum, zakup nagród za udział w etapie gminnym.	2016 – 345,00
	Gmina Szydłowo brała udział w olimpiadzie ekologicznej powiatu piłskiego, konkursie ekologiczno-przyrodniczym klas III oraz w wycieczkach edukacyjnych. a) zorganizowanie konkursu ekologicznego, b) organizacja olimpiady ekologicznej.	a) 1 528,06 b) 6 573,68
	Gmina Wyrzysk Olimpiada ekologiczna współorganizowana z Powiatem Piłskim. Organizacja konkursu techniczno - plastycznego z wykorzystaniem odpadów.	2016 – 2 718,14
	RDLP w Pile organizowała Regionalny konkurs edukacyjny o tematyce przyrodniczo-leśnej pn. ”Na tropach przyrody” –XIII i XIV edycja (konkurs skierowany do kilku powiatów).	2015 – 24921,00 2016 – 25 000,00
	Powiat Piłski organizował Ponadpowiatową Olimpiadę Ekologiczną Subregionu Północnej Wielkopolski (dotacja z WFOŚiGW).	2016 - 14 994,77
	Nadleśnictwo Szubin Każdego roku Nadleśnictwo organizuje konkurs plastyczny pn.: „Leśne Impresje”. Konkurs skierowany jest do wszystkich szkół z terenu Nadleśnictwa.	2015 – 3 148,42 2016 – 3 247,59

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
	Nadleśnictwo Kaczory a) konkurs RDLP w Pile – Na tropach przyrody b) książki zakupione na edukację ekologiczną.	a) 2015 – 1 026,00 2016 – 4 112,27 b) 2015 – 3 063,60
Utrzymanie i rozbudowa ścieżek edukacyjnych	Nadleśnictwo Podanin prowadziło rozbudowę infrastruktury do edukacji ekologicznej społeczeństwa w Nadleśnictwie Podanin (dotacja WFOŚiGW).	2015 – 44 918,00 2016 - 19 017,98
	Nadleśnictwo Kaczory a) utrzymanie ścieżek edukacyjnych b) tabliczki na trasie kolejki wąskotorowej – ścieżka.	a) 2015 – 45 270,39 2016 – 52 815,20 b) 2016 – 2 253,31
	Gmina Łobżenica realizowała projekt Wodna ścieżka edukacyjna: „Jeziora Krajny sercem Gminy Łobżenica” - poznajemy bogactwa wód powierzchniowych na obszarze chronionego krajobrazu „Dolina Łobżonki i Bory Kujańskie” oraz „NATURA 2000”. Zakup tablic informacyjnych w ramach projektu pn. „Wodna ścieżka edukacyjna”.	2016 – 20 000,00
Wspieranie imprez i pikników masowych promujących zagadnienia ochrony środowiska	Starostwo Powiatowe współorganizuje działania ekologiczne podczas imprez miejskich, we współpracy z PZŁ, nadleśnictwami.	środki własne
	Nadleśnictwo Kaczory a) akcja Dni lasu b) Festiwal Kultury Leśnej i Łowieckiej c) MTB Wyrzysk d) Las na Wyspie e) Złot Kolejek Wąskotorowych.	a) 2015 – 4 769,05 b) 2015 – 1 000,00 c) 2015 - 1 219,00 d) 2016 – 9 187,92 e) 2016 – 1 500,00 f) 2016 – 1 500,00
	Gmina Łobżenica Organizacja Naturaliska – imprezy o charakterze ekologicznym, podczas której realizowane były różnego rodzaju akcje, takie jak sadzenie drzew, wymiana żarówek na energooszczędne, zbiórka nakrętek, nauka segregowania śmieci itp. Organizacja Dnia Zwierzaka – impreza podczas której propagowane są właściwe formy sprawowania opieki nad zwierzętami domowymi.	środki własne
Współorganizowanie rajdów pieszych i rowerowych uwzględniających w programie zagadnienia ochrony środowiska	Gmina Piła organizowała akcję Impreza ekologiczna "Piła rowerowa - niezadymiona" (dotacja z WFOŚiGW).	2016 – 20 000,00
	Gmina Łobżenica a) Wycieczka dla uczniów szkół podstawowych w ramach przedsięwzięcie pn. Podnoszenie wiedzy i świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Łobżenica w zakresie segregacji odpadów i niskiej emisji pn. „Środowisko w Gminie Łobżenica ponad wszystko – promujemy i edukujemy”, b) III Spływ Kajakowy Towarzystwa Miłośników Łobżenicy rzeką Łobżonką – inicjatywa lokalna Towarzystwa Miłośników Łobżenicy	2016 a) 5 020,00 b) 910,00

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Inspirowanie i wspieranie finansowe wydawania różnego rodzaju publikacji dotyczących ochrony środowiska, broszur informacyjnych, pomocy edukacyjnych	Gmina Kaczory zakupiła publikacje dotyczące ochrony środowiska i przyrody dla szkół (w ramach olimpiady ekologicznej).	2015 – 3 000,00 2016 – 3 000,00
	MWiK Piła zrealizowały akcję Wodne fakty - edukacja o zrównoważonym rozwoju dla mieszkańców Piły- konkurs ekologiczny, warsztaty i akcje edukacyjne, publikacje broszur edukacyjnych (dotacja WFOŚiGW).	2016 - 32 702,93
	Nadleśnictwo Kaczory a) film TV Asta o lasach pilskich b) wydawnictwo Filtex – artykuł o lasach c) artykuł do Tętna regionu.	a) 2015 – 738,00 2016 – 1 568,27 b) 2015 – 3 500,00 c) 2016 – 1 660,50
Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie prowadzonych przez te organizacje akcji ochronnych i promujących ochronę zagrożonych gatunków	Gmina Kaczory prowadziła ochronę bocianich gniazd.	2015 – 700,00
	Nadleśnictwo Kaczory prowadziło działanie pn. Podnoszenie jakości oferty edukacji przyrodniczo-leśnej i ekologicznej w Ośrodku Edukacji Leśnej i Ekologicznej Kalinka Nadleśnictwa Kaczory w 2015 roku	2015 – 10 550,00 2016 – 15 000,00
	Organizacja Turystyczna Północnej Wielkopolski Dolina Noteci, Piła realizowała projekt Krajna Edukacji. Rowerem, konno, kajakiem i pociągiem... do wiedzy ekologicznej po Północnej Wielkopolsce - projekt edukacyjny.	2016 – 24 900,00
	Samodzielne Koło Terenowe Nr 106 Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Pile rozwinęło ośrodek edukacji ekologicznej w Pile celem upowszechnienia wiedzy ekologicznej (dotacja WFOŚiGW).	2015 - 75 015,99
	Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Nadnoteckich w Pile zorganizowało Cykl konferencji dla JST pn.: Ochrona środowiska elementem zrównoważonego rozwoju i konkurencyjności regionu (dotacja WFOŚiGW).	2016 – 7 800,00
	Gmina Łobżenica a) „Chroniąc pszczoły, chronisz siebie” – inicjatywa lokalna Koła Pszczelarzy w Łobżenicy, b) „Łobżenica miodem stoi – promocja potencjału Gminy Łobżenica i Koła Pszczelarzy w Łobżenicy” – inicjatywa lokalna Koła Pszczelarzy w Łobżenicy, c) „Ekologia jest wśród nas” – inicjatywa lokalna Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Łobżenicy, d) „Młodzieżowa szkoła wędkarsko-ekologiczna” – inicjatywa lokalna koła PZW w Łobżenicy.	a) 2016 – 3 500,00 b) 2016 – 2 100,00 c) 2016 – 1 500,00 d) 2015 – 1 000,00
Stworzenie forum internetowego na stronach urzędu z możliwością przyjmowania uwag ze strony społeczeństwa dotyczących spostrzeżeń i sugestii odnośnie stanu środowiska i działań podejmowanych dla jego ochrony	W latach 2015-2016 zadania nie zrealizowano.	brak
Inicjowanie i współfinansowanie cykli publikacji w mediach dotyczących stanu środowiska	Stowarzyszenie Edukacji Medialnej i Filmowej, Piła wyprodukowało oraz wyemitowało dwa filmy o tematyce edukacyjno-przyrodniczo-ekologicznej w telewizji Asta dla mieszkańców Wielkopolski (dotacja WFOŚiGW).	2016 – 25 000,00

Źródło: ankiety i materiały przekazane przez jednostki realizujące

3.11. ZAGADNIENIA SYSTEMOWE, PLANISTYCZNE I ORGANIZACYJNE**Tabela 32. Ocena wykonania działań związanych z zarządzaniem środowiskowym**

Nazwa zadania	Stopień wykonania	Koszty (zł)
Zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2016-2020		
Przestrzeganie wymagań przepisów ochrony środowiska przy konstruowaniu planów przestrzennego zagospodarowania	Do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego każdorazowo przygotowuje się ocenę oddziaływania na środowisko zgodną z zakresem ustanowionym przez RDOŚ, PWIS.	działania administracyjne
Opracowanie progów chłonności dla obszarów o wysokich standardach jakości środowiska i uwzględnienie ich w trakcie opracowywania mpzp	Progów chłonności nie opracowuje się jako osobnych analiz. Opracowując MPZP uwzględnia się założenia planów gospodarowania wodami, cele środowiskowe, wyniki monitoringu WIOŚ.	działania administracyjne
Konsekwentne przestrzeganie rozdzielności lokalizacji przedsięwzięć, które mogą pogorszyć jakość środowiska, od terenów rekreacyjnych i turystycznych oraz zabudowy mieszkaniowej	W latach 2015 i 2016 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu wydał decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla następujących przedsięwzięć w powiecie pilskim: - budowa wielkopowierzchniowego, wielobranżowego składu materiałowego - Skład Piła na działce o nr ewidencyjnym 54/14, obręb 0008, powiat pilski, województwo wielkopolskie, sprawa znak: WOO-II.4210.9.2014.WM, decyzja z 21.04.2015 r.; - budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Al. Wojska Polskiego w Pile, sprawa znak: WOO-II.4210.5.2016.JS, decyzja z 20.07.2016 r.; - modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny POD - Piła Główna, sprawa znak: WOO-II.4201.3.2013.EK, decyzja z 7.05.2015 r. Organu gmin, Wójtowie, Burmistrzowie i Prezydent również zajmowali się wydawaniem decyzji środowiskowych.	działania administracyjne

Źródło: ankiety i materiały przekazane przez jednostki realizujące

4. OCENA REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Niniejszy Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego za okres 2015-2016 obejmuje oceną faktycznie dwa programy ochrony środowiska:

- opracowaną w roku 2012 Aktualizację Programu Ochrony Środowiska Dla powiatu pilskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019,
- opracowany w roku 2016 Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pilskiego na lata 2016-2020.

Oba Programy zakładają zarządzanie środowiskiem oraz monitoring wdrażania ustaleń i kierunków wyznaczonych w ww. dokumentach na terenie powiatu pilskiego.

W kolejnym rozdziale zostanie przedstawiona kompleksowa analiza wskaźnikowa realizacji założeń programu ochrony środowiska w podziale na wskaźniki presji, stanu środowiska oraz reakcji.

4.1. OCENA WSKAŹNIKOWA

Jednym z założeń monitoringu wdrażania dokumentu jest raportowanie stanu jego realizacji (analiza porównawcza stanu wyjściowego i obecnego). Przedstawienie opracowania raportowego w tym zakresie odbywa się przed organem stanowiącym Powiatu.

Podstawą właściwej oceny realizacji Programu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach (miernikach) stanu środowiska, zmiany presji na środowisko (emisja z instalacji) oraz reakcji na stan i problemy środowiskowe. Wskaźniki monitorowania zakładanych celów ekologicznych powinny być realne, trafnie dobrane, mierzalne – umożliwiające wiarygodne i dostępne porównania w skali wielolecia. Analiza wskaźnikowa ma za zadanie bezpośrednio monitorowanie rozwoju stanu infrastruktury, stanu środowiska, emisji z instalacji i podjętych działań organizacyjnych (wskaźniki reakcji), co pośrednio wskazuje na realizację wskazanych w Programie celów ekologicznych.

Niniejszy Raport uwzględnił zaproponowane wskaźniki ujęte w obu wskazanych wyżej programach, tak aby dokonać oceny zmian zachodzących w środowisku i zapewnić spójność Raportu z programami. Wskazuje się jednak brak spójności proponowanych w obu programach wskaźników, brak kontynuacji propozycji względem aktualizowanego dokumentu.

Zbiór wskaźników może być ograniczany lub rozszerzany, w zależności od potrzeb wynikających z analizy rzeczywistej sytuacji na terenie jednostki. Ważne jest jednak, aby modyfikacje w zakresie wskaźników nie były zbyt duże, ponieważ trudno będzie porównywać poszczególne raporty między sobą, lub nawet poszczególne programy, jak to ma miejsce obecnie.

Ocena wdrożenia przyjętych w POŚ celów jest utrudniona również z uwagi na częściowy brak danych i informacji wskazujących na stan za rok 2016. W szczególności brak jest danych z GUS oraz częściowych danych WIOŚ.

Zaprezentowana metoda wskaźnikowa przedstawia związki przyczynowo-skutkowe zachodzące pomiędzy oddziaływaniem człowieka na środowisko, jakością poszczególnych komponentów środowiska i podejmowaniem działań zaradczych mających na celu poprawę istniejącej sytuacji. Stąd wskaźniki podzielono na wskaźniki presji, stanu oraz reakcji.

4.1.1. Wskaźniki presji

Tabela 33. Wskaźniki presji

nazwa		źródło	2014 wartość bazowa	2015	2016	ocena trendu zmian	
pobór wód podziemnych na potrzeby przemysłu [dam ³]		GUS	1 869	1 568	1 962	trend negatywny wzrasta zapotrzebowanie na zasoby wód podziemnych wykorzystywanych do celów produkcyjnych	
ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych po oczyszczeniu [kg/rok]	BZT5	GUS	32 224	35 556	42 937	trend negatywny rozwój zbiorczego systemu odprowadzania ścieków powoduje wzrost ilości ładunków zanieczyszczeń dopływających do oczyszczalni ścieków, a dalej wzrost ilości odprowadzanych ładunków zanieczyszczeń po oczyszczeniu ścieków z drugiej jednak strony, o tyle zmniejsza się ilość ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych indywidualnie do gruntu w sytuacji kiedy mieszkańcy eksploatują nieszczelne szamba	
	ChZT		255 207	280 136	333 305		
	zawiesina		48 166	58 728	65 739		
	azot ogólny		65 373	67 988	90 550		
	fosfor ogólny		2 952	1 887	3 375		
ładunki zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych po oczyszczeniu [kg/rok]	BZT5	GUS	2 256	2 238	6 720	trend pozytywny eksploatacja i modernizacja przyzakładowych oczyszczalni ścieków lub zmiany technologiczne powodują zmniejszenie ilości odprowadzonych do odbiornika zawiesin oraz azotu obserwuje się równocześnie trend negatywny związany ze wzrostem ilości odprowadzonych ładunków BZT5, ChZT, chlorków i siarczanów oraz fosforu ogólnego	
	ChZT		9 175	8 822	15 872		
	zawiesina		435 111	4 032	7 588		
	chlorki i siarczany		3 928	3 852	4 372		
	azot ogólny		4 927	4 351	2 677		
	fosfor ogólny		116	244	349		
wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych [Mg/rok]		GUS	152	172	147	trend pozytywny od roku 2014 spadła ilość wyemitowanych zanieczyszczeń pyłowych, jednak w roku 2015 zaobserwowano znaczący wzrost	

nazwa	źródło	2014 wartość bazowa	2015	2016	ocena trendu zmian	
wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych [Mg/rok]	GUS	180 073	178 178	158 690	trend pozytywny od roku 2014 spadła ilość wyemitowanych zanieczyszczeń gazowych	

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016

ocena pozytywna	ocena negatywna	trend bez zmian
--------------------	--------------------	--------------------

4.1.2. Wskaźniki stanu

Tabela 34. Wskaźniki stanu środowiska

nazwa	źródło	2014 wartość bazowa	2015	2016	ocena trendu zmian	
stan czystości rzek / stan jednolitych części wód powierzchniowych [klasa]	WIOŚ	b.d.	4 JCW w stanie dobrym – 23 % 13 JCW w stanie złym – 77 %		trend negatywny większość badanych JCW określonych jest w złym stanie	
jakość powietrza – klasa strefy	WIOŚ	C	C	C	trend bez zmian w ciągu ostatnich 3 lat nie poprawiła się łączna ocena jakości powietrza w strefie wielkopolskiej	
lesistość [%]	GUS	28,7	28,7	28,7	trend bez zmian w ciągu ostatnich trzech lat lesistość powiatu nie zwiększyła się	
ilość gospodarstw ekologicznych [szt.]	GIJHARS	b.d.	26 producentów	58 producentów	trend pozytywny wzrosła ilość gospodarstw ekologicznych	
obszary prawnie chronione [%]	GUS	42,5	42,5	42,5	trend bez zmian w okresie sprawozdawczym nie zwiększyła się powierzchnia obszarów prawnie chronionych	

nazwa	źródło	2014 wartość bazowa	2015	2016	ocena trendu zmian	
obszary sieci Natura 2000 [%]	GUS, RDOŚ	38	38	38	trend bez zmian w okresie sprawozdawczym nie zwiększyła się powierzchnia obszarów Natura 2000 obszary mające znaczenie dla Wspólnoty zajmują powierzchnię 18 536,97 ha, a obszary specjalnej ochrony ptaków 29 657,49 ha	

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016, GIJHARS, WIOŚ

ocena pozytywna	ocena negatywna	trend bez zmian	brak możliwości oszacowania
--------------------	--------------------	--------------------	--------------------------------

4.1.3. Wskaźniki reakcji

Tabela 35. Wskaźniki reakcji

nazwa		źródło	2014 wartość bazowa	2015	2016	ocena trendu zmian	
ludność korzystająca z wody wodociągowej [%]		GUS	130841	131886	b.d.	brak możliwości oszacowania GUS nie opublikował jeszcze danych za rok 2016, częściowo trend pozytywny , poprzez rozwój sieci wodociągowej zwiększa się ilość osób korzystających z wodociągów	
komunalne oczyszczalnie ścieków [szt.]	biologiczne	GUS	8	8	8	trend bez zmian w okresie sprawozdawczym nie wybudowano nowych oczyszczalni ścieków	
	z podwyższonych usuwaniem biogenów		3	3	3		
przemysłowe oczyszczalnie ścieków [szt.]	mechaniczne	GUS	3	3	3	trend bez zmian w okresie sprawozdawczym nie wybudowano nowych oczyszczalni ścieków	
	biologiczne		2	2	2		
	z podwyższonych usuwaniem biogenów		1	1	1		

nazwa	źródło	2014 wartość bazowa	2015	2016	ocena trendu zmian	
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków [%]	GUS	116074	119311	116757	trend pozytywny poprzez rozwój sieci kanalizacyjnej zwiększa się ilość osób korzystających z oczyszczalni ścieków (niezrozumiały jest spadek liczby ludności względem roku 2015, być może wynika to z różnic w sposobie obliczeń na potrzeby statystyki publicznej)	
zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji [Mg/rok]	GUS	298	441	352	trend pozytywny modernizacja oraz zmiany technologiczne i infrastrukturalne powodują zwiększenie ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych zatrzymanych w urządzeniach do ich redukcji	
ludność korzystająca z sieci gazowej [%]	GUS	77490	77234	b.d.	brak możliwości oszacowania GUS nie opublikował jeszcze danych za rok 2016 (niezrozumiały jest spadek liczby ludności względem roku 2014, rozwój sieci gazowej powinien skutkować zwiększeniem ilości osób korzystających z sieci gazowej, być może wynika to z różnic w sposobie obliczeń na potrzeby statystyki publicznej)	
nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska rolnictwo, leśnictwo, rybactwo, przemysł, budownictwo [tys. zł]	GUS	360,6	395,2	b.d.	brak możliwości oszacowania GUS nie opublikował jeszcze danych za rok 2016 trend jest jednak pozytywny, zwiększają się nakłady na środki trwałe służące m.in. ochronie środowiska	
powierzchnia zalesień [ha]	GUS	13,87	0,00	2,90	trend pozytywny zgodnie z bieżącymi możliwościami prowadzi się nasadzenia, w okresie sprawozdawczym działania podejmowano w roku 2016, ale zalesiono mniejszą powierzchnię niż w roku 2014	

nazwa		źródło	2014 wartość bazowa	2015	2016	ocena trendu zmian	
powierzchnia zrekultywowanych terenów [ha]		Powiat	0	0	0	trend bez zmian w okresie sprawozdawczym nie zakończono rekultywacji terenów poeksploatacyjnych	
ilość zmodernizowanych urządzeń melioracji [km]		ZMiUW	b.d.	125,993 km rzek i kanałów	128,211 km rzek i kanałów	trend pozytywny zgodnie z bieżącymi możliwościami prowadzi się konserwację i modernizację urządzeń wodnych (w roku 2015 wykonano 54 % wszystkich urządzeń, w roku 2016 – 55 %)	
ilość usuniętego azbestu [Mg]		Powiat	0	123,516	321,946	trend pozytywny zgodnie z wpływającymi wnioskami od mieszkańców, likwiduje się coraz większe ilości azbestu	
długość dróg o nawierzchni twardej ulepszonej [km]	gminne	GUS	272,4	257,5	b.d.	brak możliwości oszacowania GUS nie opublikował jeszcze danych za rok 2016, częściowo trend pozytywny , zwiększa się długość dróg o nawierzchni twardej ulepszonej co minimalizuje negatywne oddziaływania hałasu i wibracji, co skutkuje również spadkiem długości dróg gruntowych	
	powiatowe		400,7	401,3	b.d.		

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014-2016, WIOS, Starostwo Powiatowe, gminy

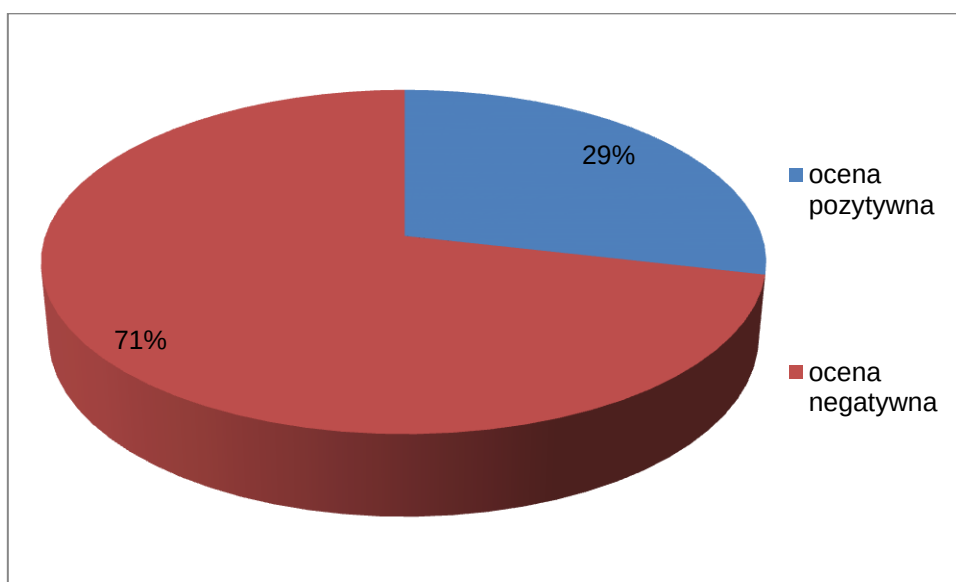
ocena pozytywna	ocena negatywna	trend bez zmian	brak możliwości oszacowania
--------------------	--------------------	--------------------	--------------------------------

4.1.4. Podsumowanie wskaźników

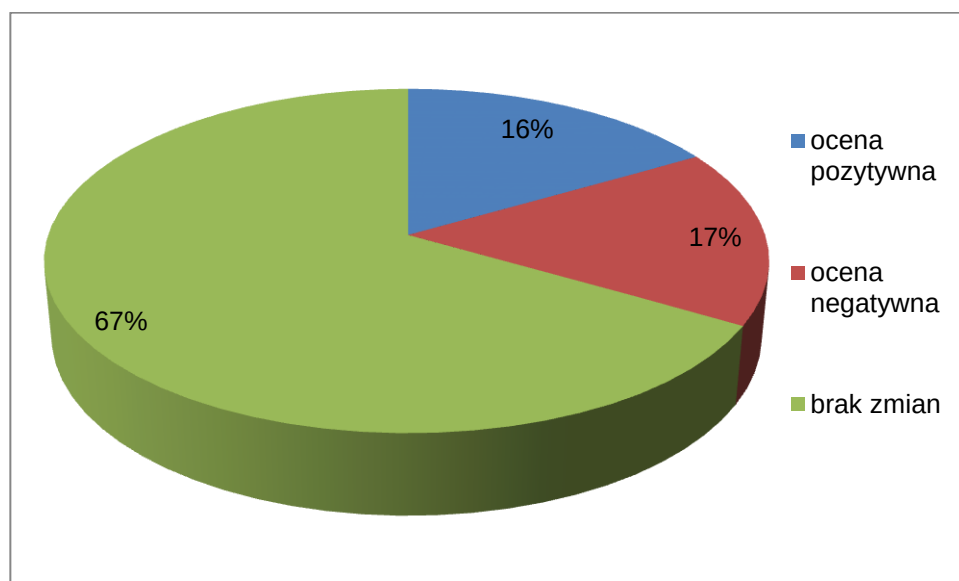
W obu programach ochrony środowiska dla powiatu pilskiego, które obejmują okres sprawozdawczy, zaproponowano łącznie 37 wskaźniki, z czego 14 to wskaźniki presji na środowisko, 4 wskaźniki stanu środowiska i 19 to wskaźniki reakcji.

Tabela 36. Podsumowanie analizy wskaźnikowej

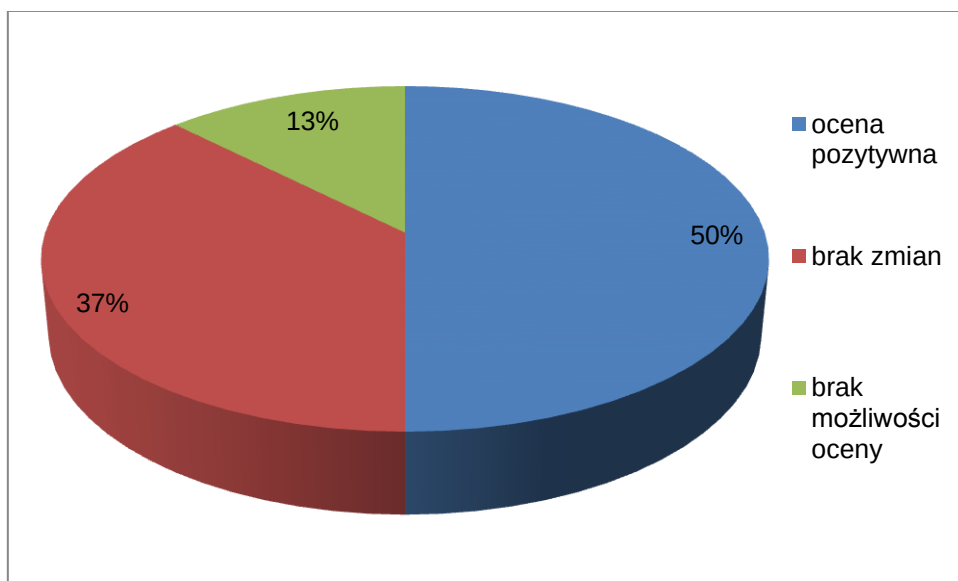
rodzaj wskaźnika	ocena pozytywna	ocena negatywna	brak zmian	brak możliwości oceny	ogółem
wskaźniki stanu	1	1	4	0	6
wskaźniki presji	4	10	0	0	14
wskaźniki reakcji	8	0	6	2	16
Razem	13	11	10	2	36

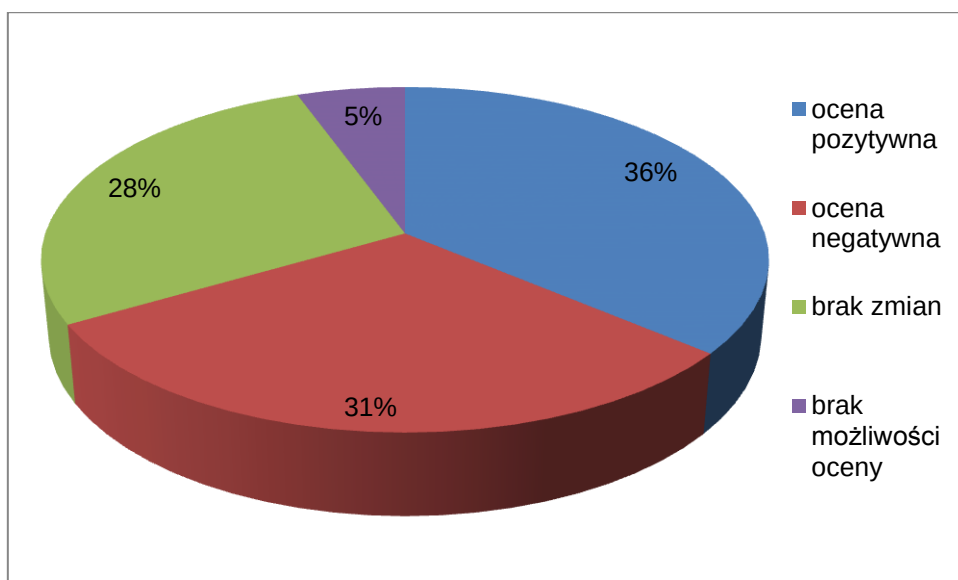
Wykres 13. Zestawienie wskaźników presji

Wykres 14. Zestawienie wskaźników stanu

Wykres 15. Zestawienie wskaźników reakcji

Wykres 16. Podsumowanie wszystkich wskaźników realizacji POŚ

Jak wynika z powyższych wykresów większość wskaźników została oceniona w trendzie pozytywnym (36 % wskaźników), albo zmniejszała się presja na wykorzystanie zasobów środowiska, albo poprawił się stan środowiska, albo zwiększyła się reakcja na problemy środowiskowe.

Znamienne jest jednak, że wciąż postępuje presja na zasoby przyrodnicze, albo nie widać reakcji w postaci poprawy jakości środowiska, gdyż 31 % wskaźników oceniono w trendzie negatywnym, a 28 % wskaźników utrzymuje się na podobnym poziomie.

Wiele ze wskaźników opartych jest o wyniki badań jakości środowiska prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Realizowany od lat monitoring przyrodniczych komponentów środowiska jest podstawową do prowadzenia szczegółowych analiz. Daje odpowiedź na wiele pytań, m.in.: jak bardzo człowiek przekształca swoje środowisko przyrodnicze?, w jakim kierunku można prowadzić intensywny rozwój zachowując nie zniszczone elementy środowiska?, czy i kiedy nastąpi przekroczenie chłonności przyrodniczej.

Na podstawie zgromadzonych danych można sformułować tezę, że Powiat, jak i samorządy gminne sukcesywnie realizuje założone cele, koncentrując się na najistotniejszych obszarach problemowych i bez pominięcia kluczowych zadań w ochronie środowiska.

Analizując jednak zaproponowane w omawianych dwóch POŚ wskaźniki wskazuje się ich niepełne dostosowanie do wskazanych zadań, stąd w kolejnym programie ochrony środowiska powinno się większą uwagę poświęcić na dobór trafnych i mierzalnych wskaźników. W obu dokumentach, w tym w aktualnie obowiązującym POŚ z roku 2016 nie zaproponowano żadnych wskaźników pozwalających ocenić działania na przykład w zakresie minimalizacji oddziaływania hałasu, prawidłowo prowadzonej gospodarki odpadami.

Proponuje się zatem, aby w uszczegółowić analizę wskaźnikową w nowym programie ochrony środowiska o poniższe propozycje wskaźników, które uzupełniają dotychczasowy zakres mierników w zakresie pozostałych komponentów:

1. Wskaźniki odnoszące się do emisji hałasu:
 - długość ścieżek rowerowych,
 - procentowy udział dróg gruntowych i utwardzonych,
 - udział terenów komunikacyjnych w powierzchni jednostki,
2. Wskaźniki odnoszące się do zasobów wodnych:
 - jakość wód podziemnych
 - przekraczane wskaźniki w ujmowanych wodach na cele komunalne,
3. Wskaźniki odnoszące się do powierzchni ziemi:
 - powierzchnia terenu wymagająca rekultywacji,
 - powierzchnia obszarów eksploatowanych złóż,
 - powierzchnia terenów zabudowanych,
4. Wskaźniki odnoszące się do gospodarki odpadami:
 - ilość zmieszanych odpadów komunalnych,
 - ilość zebranych selektywnie odpadów komunalnych,
 - ilość zlikwidowanych nielegalnych składowisk odpadów,
 - ilość odpadów zebranych podczas likwidacji nielegalnych składowisk odpadów,
 - ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania,
 - przygotowanie do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła,
 - przygotowanie do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
5. Wskaźniki odnoszące się do zasobów przyrodniczych:
 - powierzchnia terenów zieleni urządzonej.

4.2. ANALIZA FINANSOWA

Zadania zapisane w Programie Ochrony Środowiska zostały zrealizowane zgodnie z ogólną misją jednostki i własnymi zamierzeniami inwestycyjnymi. Istotna ich część, ze względu na specyfikę, wymaga systematyczności i bieżących prac, np. bieżące utrzymanie i konserwacja sieci wodno - kanalizacyjnych, utrzymanie w sprawności urządzeń melioracji, utrzymanie i zarządzanie drogami oraz utrzymanie czystości i porządku, gospodarowanie odpadami komunalnymi, pielęgnacja zieleni, edukacja ekologiczna mieszkańców.

Część inwestycji i zadań z uwagi na ciągłość, długotrwałość realizacji lub pozyskiwanie funduszy, dotacji, czy dofinansowań jest realizowana etapowo (projekty dotyczące realizacji infrastruktury technicznej czy obiektów i ich realizacja w kolejnych latach). W tym miejscu zaznaczyć trzeba, że racjonalne gospodarowanie środowiskiem i jego zasobami wymaga dużych nakładów finansowych, stąd niezbędne staje się stałe pozyskiwanie dofinansowania ze środków zewnętrznych. Jednostki samorządowe, jak i inne podmioty ubiegały się o dofinansowanie zadań generujących znaczne nakłady finansowe. W latach 2015-2016 pozyskiwano środki na działania z: Unii Europejskiej, przez NFOŚiGW oraz PO LiŚ, RPO WW, WFOŚiGW, Ministerstw.

Ważne jest także, aby samorząd nadal podejmował współpracę z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej, aby jak najlepiej realizować działania nie tylko własne, ale również koordynowane. Współpraca ta pozwoli na osiągnięcie szerszych celów i pozyskanie większych środków finansowych.

Analizując wielkość nakładów finansowych, podsumowując wszystkie zebrane dane i wydatki Powiatu oraz innych podmiotów włączonych w realizację POŚ, wskazuje się, że w latach 2015-2016 poniesiono łączne koszty około 106,5 mln zł, z czego w roku 2015 była to kwota około 43,34 mln zł, a w roku 2016 – 84,66 mln zł. Stwierdza się, że największe wydatki poniesione zostały na realizację inwestycji w zakresie ochrony przed negatywnym oddziaływaniem hałasu, czyli związane z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej, wydatki na ten cel stanowiły łącznie około 30,08 % wszystkich wydatkowanych środków finansowych (38 274 139,22 zł).

W dalszej kolejności najbardziej kosztotwórcze były przedsięwzięcia z dziedziny ochrony zasobów wód i rozwoju gospodarki wodno-ściekowej, wydatki na ten cel stanowiły odpowiednio około 26,22 % wszystkich wydatków (33 365 116,89 zł) oraz ochrony powietrza, modernizacji budynków, w powiązaniu z modernizacją dróg – 21,32 % (27 128 374,70 %).

Zdecydowanie mniejszy udział miały wydatki związane z:

- ochroną zasobów przyrodniczych – 17,11 % (21 773 526,56 zł),
- minimalizacją zagrożeń i zapewnieniem bezpieczeństwa dla mieszkańców – około 2,92 % (3 717 532,32 zł),
- gospodarką odpadami – 1,43 % wydatków łącznie z lat 2015-2016 (1 820 629,32 zł),
- edukacją ekologiczną – wydatki stanowiły 0,61 % (774 190,85 zł),
- ochroną powierzchni ziemi – 0,31 % (394 988,04 zł).

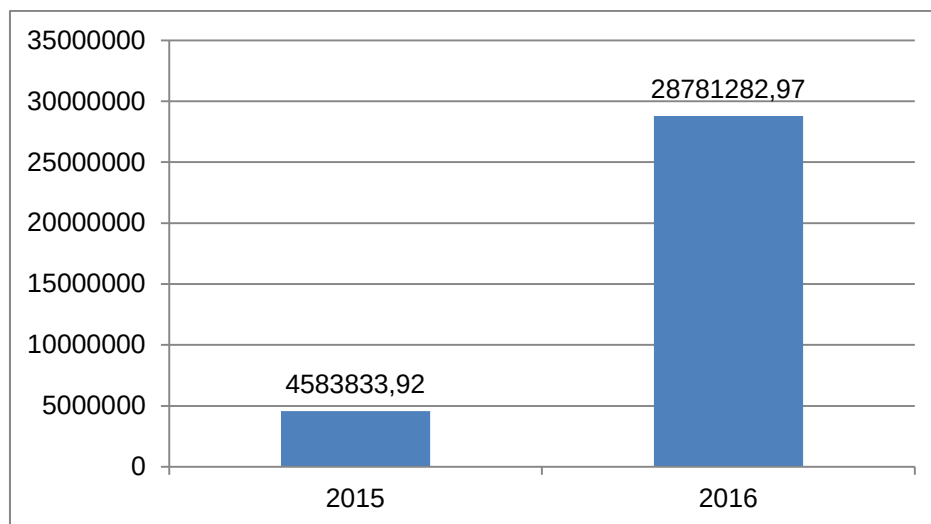
Tabela 37. Zestawienie wydatków zadań inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska według wybranych kategorii na terenie powiatu piłskiego w latach 2015-2016 uzyskanych na podstawie ankiet gmin i Starostwa Powiatowego oraz innych jednostek

Nazwa zadania	Poniesione koszty w roku 2015 (zł)	Poniesione koszty w roku 2016 (zł)
Zadania z zakresu infrastruktury wodno-ściekowej i przeciwpowodziowej, melioracji	4 583 833,92	28 781 282,97
Zadania z zakresu ochrony powierzchni ziemi	152 886,2	242 101,84
Zadania z zakresu ochrony powietrza, OZE	5 380 860,51	21 747 514,19
Zadania z zakresu infrastruktury komunikacyjnej	18 128 690,81	20 145 448,41

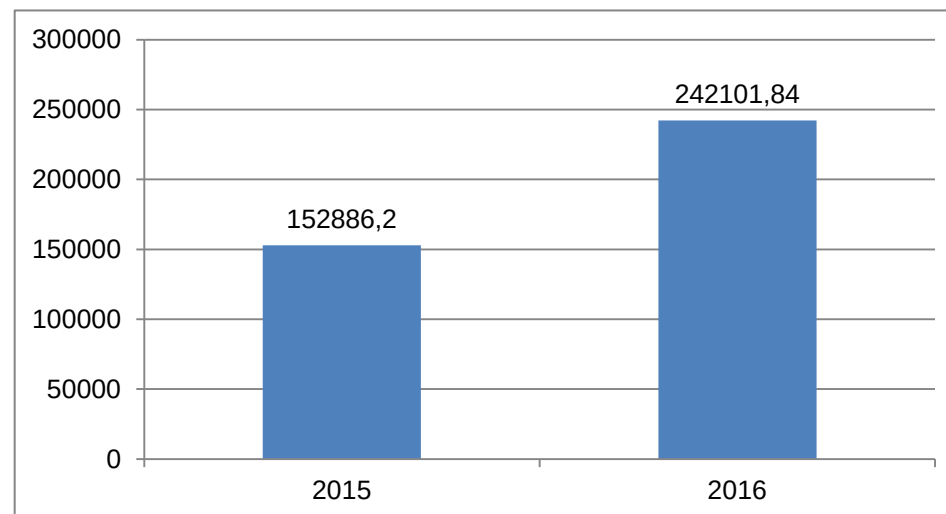
Nazwa zadania	Poniesione koszty w roku 2015 (zł)	Poniesione koszty w roku 2016 (zł)
Zadania z zakresu przyrody	11 679 108,89	10 094 417,67
Zadania z zakresu gospodarki odpadami	1 463 398,2	357 231,12
Zadania z zakresu zapobiegania zagrożeniom	1 654 314,21	2 063 218,11
Zadania z zakresu edukacji ekologicznej	295 772,27	478 418,58
RAZEM	43 338 865,01	84 660 632,89
OGÓŁEM	106 483 429,06	

Źródło: na podstawie zebranych danych w rozdziale 3

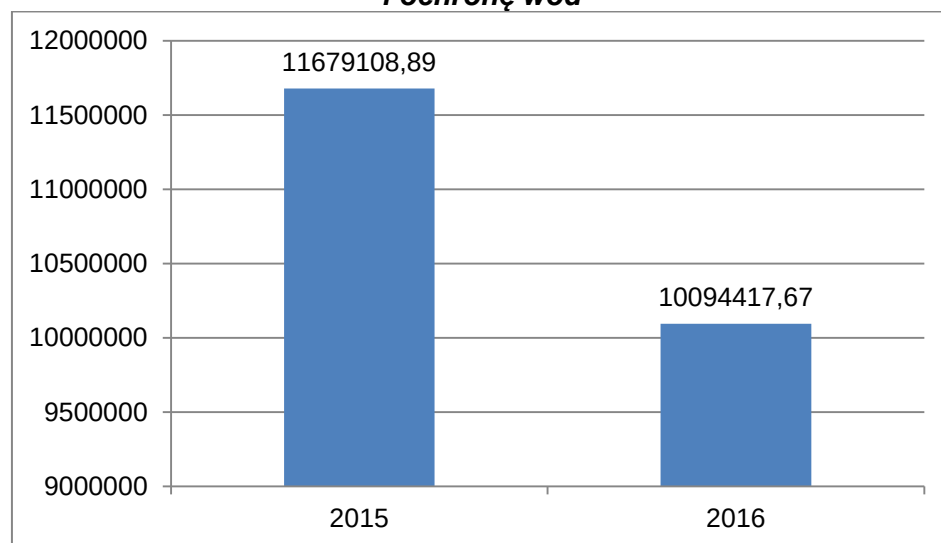
Na kolejnych wykresach zostało przedstawione porównanie kosztów realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska w wybranych kategoriach na terenie powiatu pilskiego w latach 2015 i 2016.

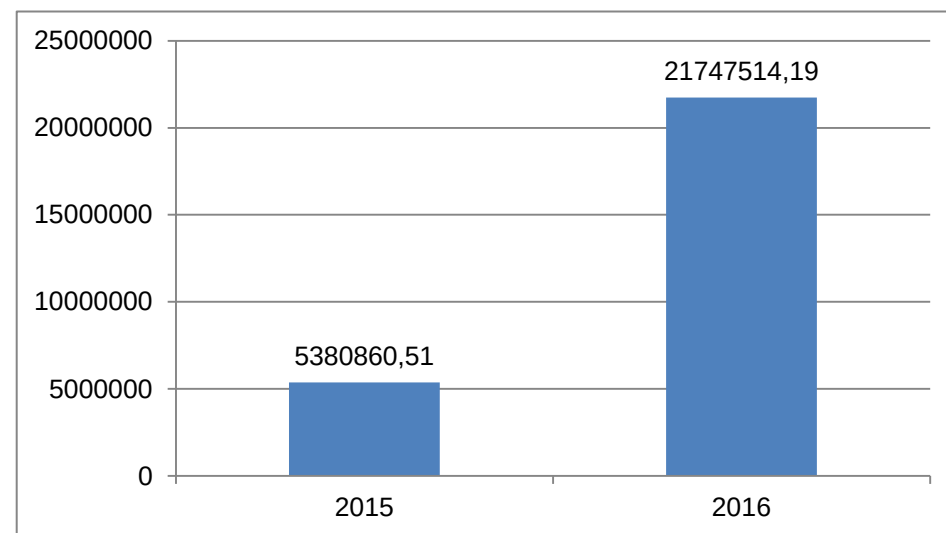
Wykres 17. Wydatki poniesione na gospodarkę wodno-ściekową i ochronę wód

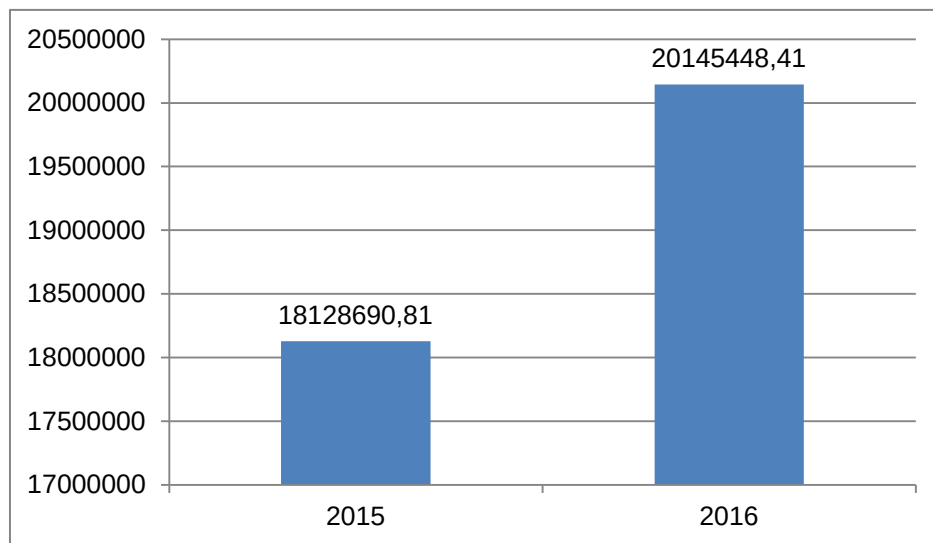
Wykres 18. Wydatki poniesione na ochronę powierzchni ziemi

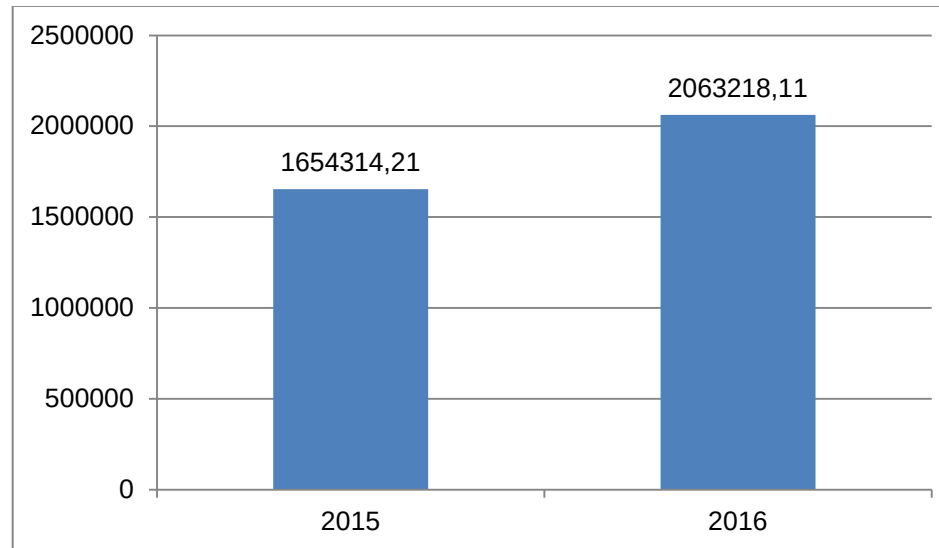
Wykres 19. Wydatki poniesione na ochronę przyrody

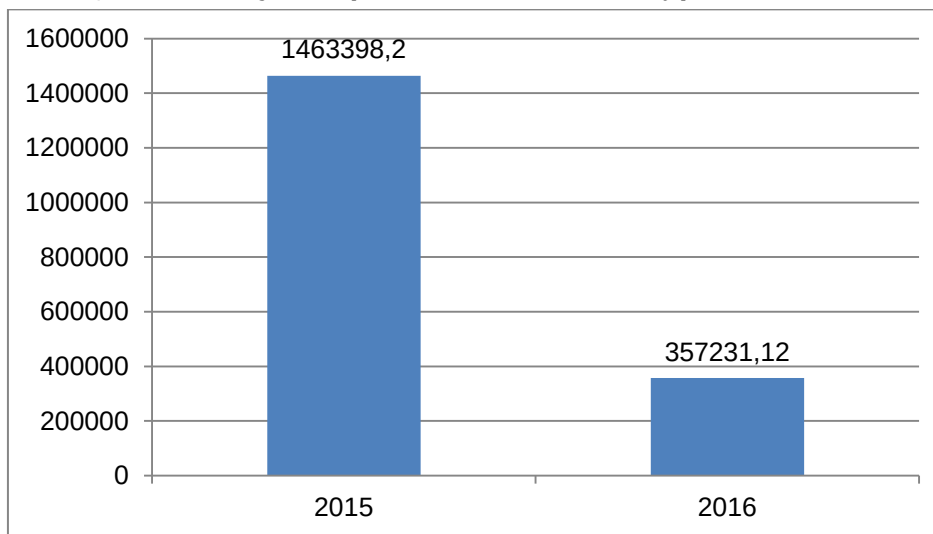
Wykres 20. Wydatki poniesione na ochronę powietrza i OZE

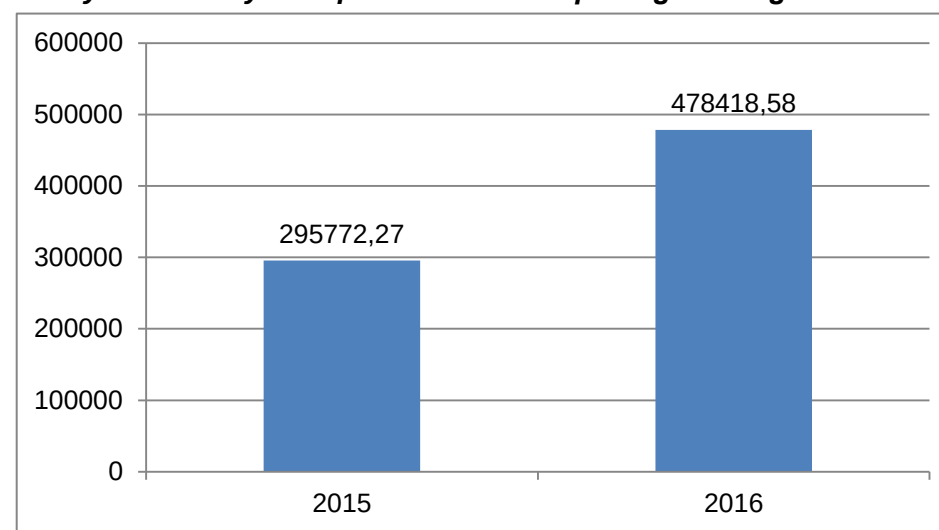
Wykres 21. Wydatki poniesione na ochronę przed hałasem

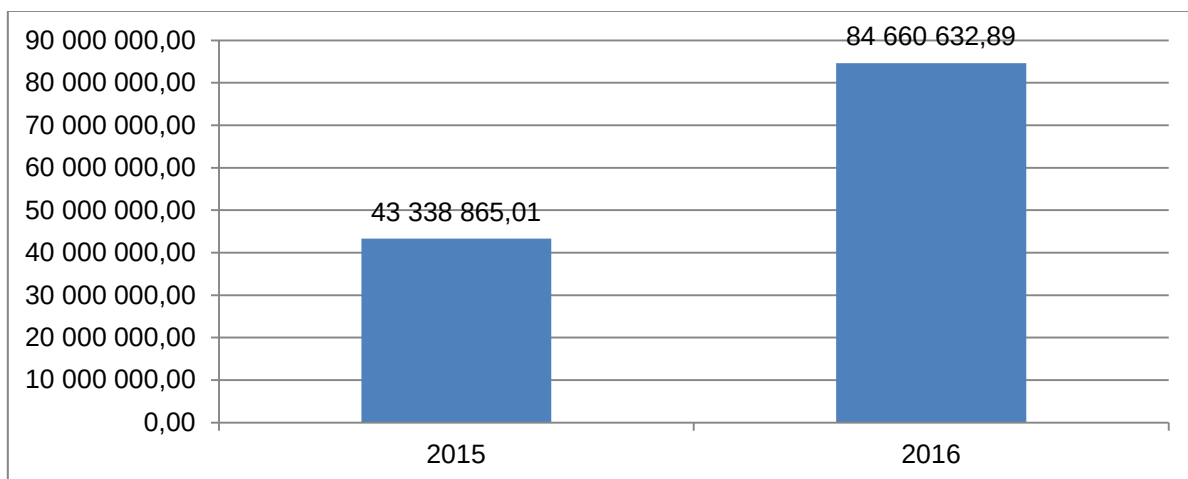
Wykres 22. Wydatki poniesione na zapobieganie zagrożeniom

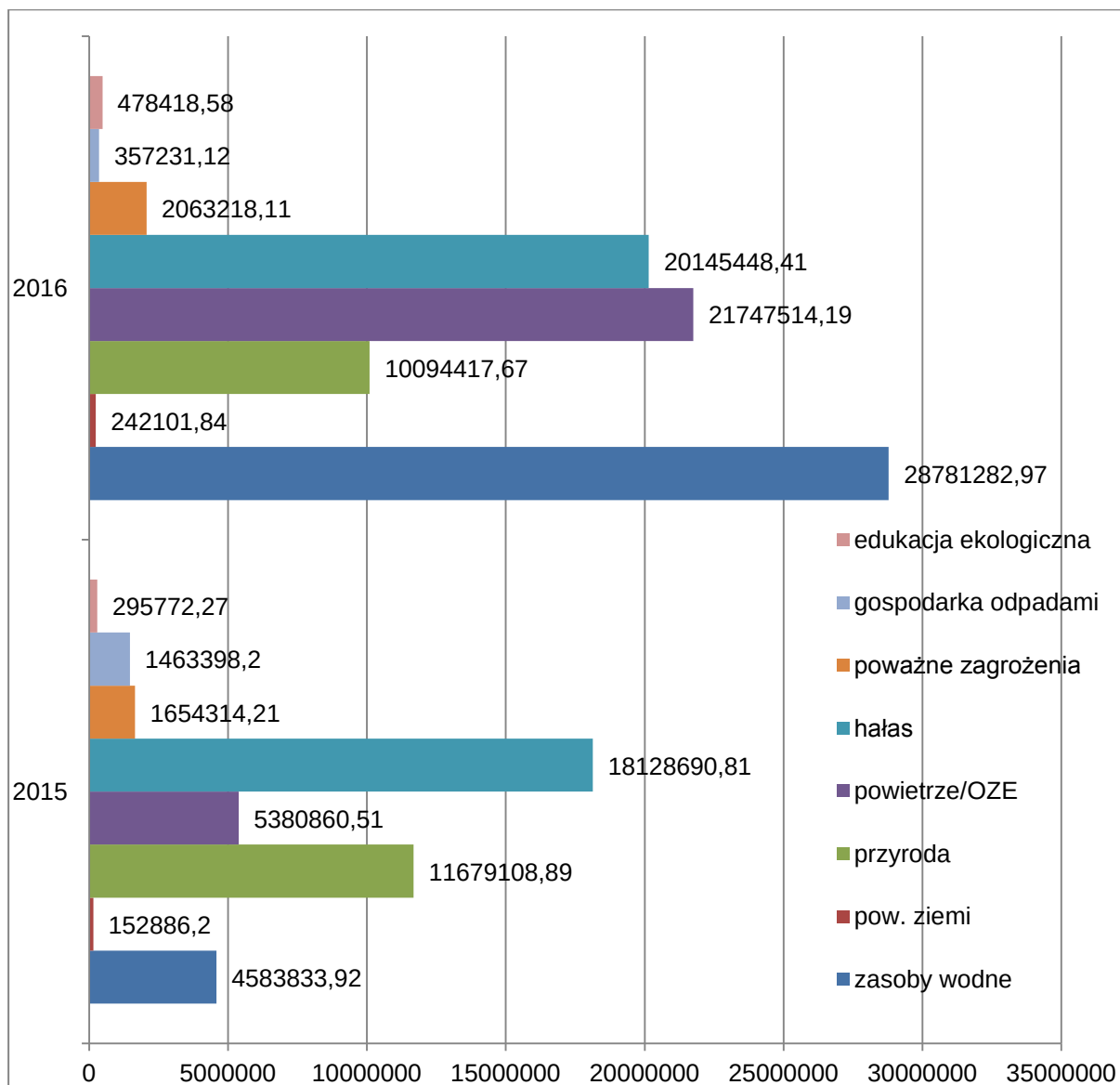
Wykres 23. Wydatki poniesione na gospodarkę odpadami

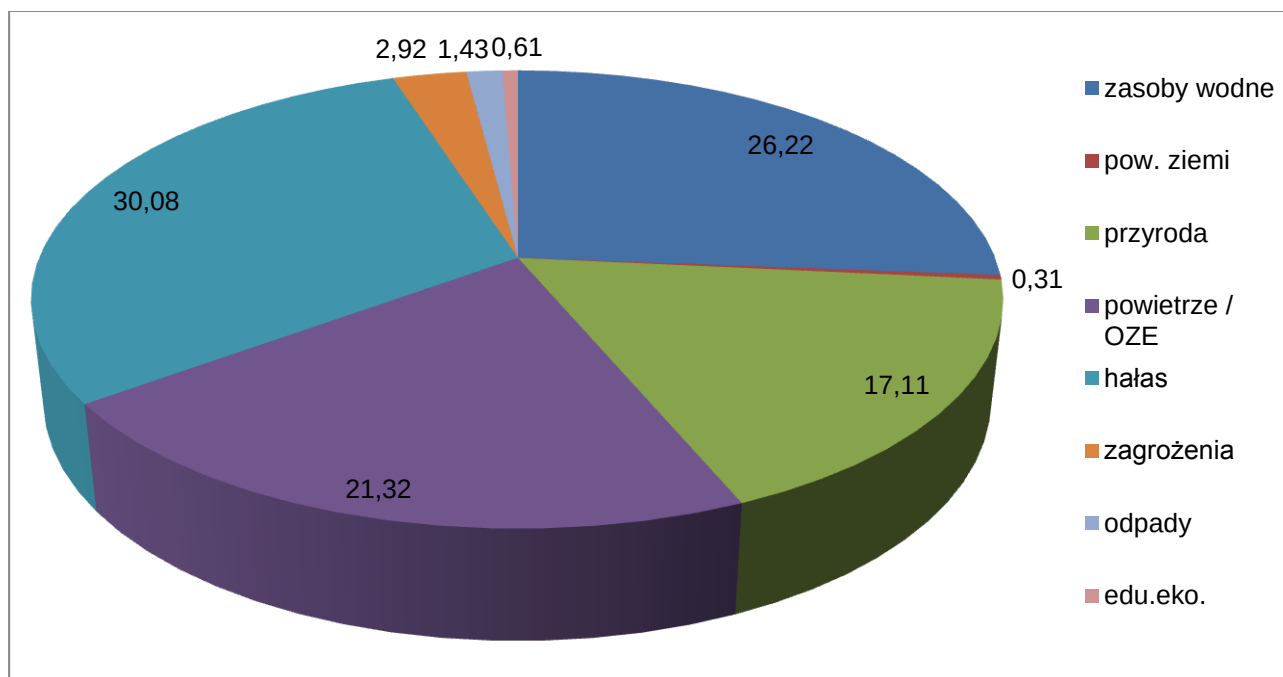
Wykres 24. Wydatki poniesione na ochronę edukację ekologiczną

Wykres 25. Porównanie kosztów (zł) zadań inwestycyjnych poniesionych przez jednostki realizujące łącznie w latach 2015-2016

Wykres 26. Porównanie kosztów (zł) zadań inwestycyjnych poniesionych przez jednostki realizujące we wszystkich kategoriach w latach 2015-2016

Wykres 27. Podsumowanie kosztów realizacji POŚ w latach 2015-2016 – udział procentowy wydatków w działach (łącznie)

Źródło: podsumowanie kosztów pozyskanych podczas badania ankietowego (dane z rozdziałów 3.1 – 3.11)

4.3. PODSUMOWANIE KOŃCOWE

Zadania własne powiatu w zakresie spraw związanych z ochroną środowiska wynikają przede wszystkim z ustawy o samorządzie powiatowym i przepisów dotyczących ochrony środowiska. Część zadań przypisana jest organom Powiatu, ale ich realizacja spoczywa na adresatach decyzji i podmiotach korzystających ze środowiska. Większość z inwestycji infrastrukturalnych jest prowadzona jednak przez samorządy gminne.

Samorząd powiatowy na bieżąco prowadzi sprawy związane z wnioskami podmiotów korzystających ze środowiska oraz obsługą mieszkańców i podmiotów gospodarczych pod kątem organizacyjno-administracyjnym.

Zadania inwestycyjne zapisane w Programie zostały w większości zrealizowane zgodnie z ogólną misją jednostki i własnymi zamierzeniami inwestycyjnymi. Istotna ich część, ze względu na specyfikę, wymaga systematyczności i bieżących prac, np. bieżące utrzymanie i konserwacja sieci wodno - kanalizacyjnych, monitorowanie stanu wody pitnej, utrzymanie i zarządzanie drogami, utrzymanie czystości i porządku (likwidacja terenów zanieczyszczonych odpadami), pielęgnacja zieleni, edukacja ekologiczna mieszkańców, ochrona powierzchni ziemi (rekultywacja składowisk odpadów).

Część inwestycji i zadań z uwagi na ciągłość, długotrwałość realizacji lub pozyskiwanie funduszy, dotacji, czy dofinansowań jest realizowana etapowo (projekty dotyczące realizacji infrastruktury technicznej i obiektów, po czym ich realizacja w kolejnych latach, rozliczanie dotacji w jednostkami dotującymi). W tym miejscu zaznaczyć trzeba, że racjonalne gospodarowanie środowiskiem i jego zasobami wymaga dużych nakładów finansowych, stąd niezbędne staje się stałe pozyskiwanie dofinansowania ze środków zewnętrznych (PO liŚ, RPO, WFOŚiGW, NFOŚiGW, PROW).

W każdym z priorytetów podejmowano szereg zadań, jednak biorąc pod uwagę ich charakter i potrzebę dalszego rozwoju wiele grup zadaniowych powinna być kontynuowana w latach kolejnych, w miarę potrzeb oraz możliwości pozyskania środków finansowania. W szczególności kontynuowane powinny być wszelkie działania związane z poprawą stanu wód powierzchniowych oraz realizacją programu naprawczego określonego w programie ochrony powietrza, w związku z przekroczeniami normatywnych stężeń zanieczyszczeń w wodach powierzchniowych oraz w powietrzu, utrzymujących się od kilku już lat. Tym samym wśród najważniejszych działań w przyszłości powinny być nadal kontynuowane termomodernizacje budynków, wymiana źródeł ogrzewania, rozwój energii odnawialnej, modernizacje ciągów komunikacyjnych, rozwój ścieżek rowerowych, rozwój sieci kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej.

Kolejnym aspektem, na który w przyszłości powinien zostać położony nacisk jest ochrona mieszkańców przed hałasem.

Inne działania związane z ochroną zasobów przyrodniczych, ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym oraz gospodarką odpadami komunalnymi można uznać za zrealizowane w sposób zadowalający. W kolejnych latach działania powinny być kontynuowane w celu utrzymania jakości środowiska w tym zakresie na stałym poziomie.

Analizując działania podjęte w latach 2015-2016 oraz wskaźniki oceny rozwoju infrastruktury technicznej i stanu środowiska przyrodniczego, można stwierdzić, że realizacja celów założonych w dokumencie POŚ wpływa pozytywnie na rozwój Powiatu oraz pozwala na ciągłe monitorowanie stanu środowiska i wykonywanie zadań, które będą prowadziły do dalszego pozytywnego rozwoju.

Reasumując, działania podjęte w latach 2015-2016 wpisują się w założenia i cele wyznaczone w Programie i należy ocenić je jako pozytywne. Przeprowadzenie pełnej oceny, co do stopnia poprawy stanu środowiska w powiecie wymaga dłuższego przedziału czasowego oraz dalszych działań inwestycyjnych.

SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Harmonogram realizacji i zarządzania programem ochrony środowiska</i>	<i>7</i>
<i>Tabela 2. Zestawienie celów ekologicznych</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 3. Dochody Powiatu ogółem, w tym otrzymane dotacje w latach 2015-2016.....</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 4. Dochody gmin ogółem, w tym otrzymane dotacje w roku wyjściowym 2014 i w latach 2015-2016.....</i>	<i>12</i>
<i>Tabela 5. Wydatki Powiatu ogółem, w tym na ochronę środowiska w roku wyjściowym 2014 i w latach 2015-2016</i>	<i>13</i>
<i>Tabela 6. Dochody i wydatki w poszczególnych gminach w roku 2015 i 2016</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 7. Ocena jakości wód powierzchniowych</i>	<i>16</i>
<i>Tabela 8. Rozwój sieci wodociągowej i zużycie wody</i>	<i>18</i>
<i>Tabela 9. Rozwój sieci kanalizacyjnej i odprowadzanie ścieków.....</i>	<i>19</i>
<i>Tabela 10. Melioracje wodne szczegółowe.....</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 11. Powierzchnia i ilość obszarów prawnie chronionych, terenów zieleni urządzonej oraz lasów w roku wyjściowym i w okresie sprawozdawczym.....</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 12. Klasy jakości powietrza atmosferycznego dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie wielkopolskiej w latach 2013-2016</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 13. Obszary przekroczeń docelowego stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w poszczególnych gminach powiatu piłskiego w 2015 roku</i>	<i>26</i>
<i>Tabela 14. Stopień rozwoju sieci gazowej</i>	<i>27</i>
<i>Tabela 15. Stopień rozwoju sieci ciepłowniczej.....</i>	<i>27</i>
<i>Tabela 16. Interwencje straży pożarnej na przestrzeni 4 lat.....</i>	<i>30</i>
<i>Tabela 17. Gospodarowanie odpadami pozakomunalnymi w okresie sprawozdawczym</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 18. Ilość odebranych przez PRGOK odpadów komunalnych z terenu gmin z powiatu piłskiego osobno w roku 2015 i 2016.....</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 19. Odpady selektywnie zebrane w roku 2015 [Mg]</i>	<i>33</i>
<i>Tabela 20. Odpady selektywnie zebrane w roku 2016 [Mg]</i>	<i>33</i>
<i>Tabela 21. Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami</i>	<i>33</i>
<i>Tabela 22. Stopień zagrożenia Miasta i Gminy Wysoka suszą</i>	<i>37</i>
<i>Tabela 23. Ocena wykonanych zadań w zakresie ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz utrzymania urządzeń wodnych.....</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 24. Ocena działań związanych z ochroną powierzchni ziemi.....</i>	<i>50</i>
<i>Tabela 25. Ocena wykonania działań związanych z ochroną zasobów przyrodniczych</i>	<i>54</i>
<i>Tabela 26. Ocena wykonania zadań związanych z ochroną powietrza</i>	<i>67</i>
<i>Tabela 27. Ocena wykonania zadań związanych z ochroną przed hałasem</i>	<i>79</i>
<i>Tabela 28. Ocena wykonania zadań związanych z ochroną mieszkańców przed działaniem pól elektromagnetycznych</i>	<i>87</i>
<i>Tabela 29. Ocena wykonania działań związanych z ochroną mieszkańców przed zagrożeniami.....</i>	<i>89</i>
<i>Tabela 30. Ocena wykonania działań związanych z gospodarowaniem odpadami</i>	<i>100</i>
<i>Tabela 31. Ocena działań prowadzonych w kierunku edukacji ekologicznej</i>	<i>106</i>
<i>Tabela 32. Ocena wykonania działań związanych z zarządzaniem środowiskowym.....</i>	<i>111</i>
<i>Tabela 33. Wskaźniki presji</i>	<i>113</i>
<i>Tabela 34. Wskaźniki stanu środowiska</i>	<i>114</i>
<i>Tabela 35. Wskaźniki reakcji</i>	<i>115</i>
<i>Tabela 36. Podsumowanie analizy wskaźnikowej.....</i>	<i>118</i>
<i>Tabela 37. Zestawienie wydatków zadań inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska według wybranych kategorii na terenie powiatu piłskiego w latach 2015-2016 uzyskanych na podstawie ankiet gmin i Starostwa Powiatowego oraz innych jednostek.....</i>	<i>121</i>

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Dochody jednostki w latach 2014-2016.....	11
Wykres 2. Procent otrzymanych dotacji, w tym dotacji w ramach finansowania ze środków unijnych przy ogólnym dochodzie powiatu.....	11
Wykres 3. Dochody gmin w latach 2014-2016.....	12
Wykres 4. Procent otrzymanych dotacji, w tym dotacji w ramach finansowania ze środków unijnych przy ogólnym dochodzie gmin	13
Wykres 5. Wydatki powiatu piłskiego (samorządu), w tym na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w okresie sprawozdawczym.....	13
Wykres 6. Wydatki samorządów gminnych, w tym na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, w okresie sprawozdawczym	14
Wykres 7. Zużycie wody.....	19
Wykres 8. Długość sieci wodociągowej	19
Wykres 9. Długość sieci kanalizacyjnej	20
Wykres 10. Ilość odprowadzonych ładunków zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach...20	
Wykres 11. Maksymalne stężenie średnioroczne B(a)P [ng/m ³] w wyznaczonych obszarach przekroczeń w poszczególnych gminach powiatu piłskiego.....	26
Wykres 12. Rozkład ilości zdarzeń odnotowanych na terenie powiatu piłskiego.....	31
Wykres 13. Zestawienie wskaźników presji	118
Wykres 14. Zestawienie wskaźników stanu	118
Wykres 15. Zestawienie wskaźników reakcji	119
Wykres 16. Podsumowanie wszystkich wskaźników realizacji POŚ	119
Wykres 17. Wydatki poniesione na gospodarkę wodno-ściekową i ochronę wód	123
Wykres 18. Wydatki poniesione na ochronę powierzchni ziemi	123
Wykres 19. Wydatki poniesione na ochronę przyrody	123
Wykres 20. Wydatki poniesione na ochronę powietrza i OZE.....	123
Wykres 21. Wydatki poniesione na ochronę przed hałasem.....	124
Wykres 22. Wydatki poniesione na zapobieganie zagrożeniom.....	124
Wykres 23. Wydatki poniesione na gospodarkę odpadami.....	124
Wykres 24. Wydatki poniesione na ochronę edukację ekologiczną	124
Wykres 25. Porównanie kosztów (zł) zadań inwestycyjnych poniesionych przez jednostki realizujące łącznie w latach 2015-2016.....	125
Wykres 26. Porównanie kosztów (zł) zadań inwestycyjnych poniesionych przez jednostki realizujące we wszystkich kategoriach w latach 2015-2016.....	125
Wykres 27. Podsumowanie kosztów realizacji POŚ w latach 2015-2016 – udział procentowy wydatków w działach (łącznie)	126

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Stężenie średnioroczne pyłu PM ₁₀ w strefie wielkopolskiej w 2015 roku	25
---	----